לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ד', כ"ד באדר א' תשמ"ו, 5 במארס 1986 / שנה מ"ג מס' 12980 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

ואלדהיים מכחיש האשמות בדבר עברו הנאצי בס.א.

וינה. — קורט ואלדהיים, שכיהן בעבר במשך 10 שנים כמזכ"ל האו"ם, הכחיש אתמול, בראיון בטלוויזיה האוסטרית, את ההאשמות שהועלו נגדו על־ידי ה"ניו־יורק טיימס" בדבר עברו הנאצי.

בראיון שהתפרסם אתמול ב"ניו־יורק טיימס" צוטט ואלדהיים כמודה בכך, שאמנם היה חבר באגודת סטודנטים נאצית וביחידת ס.א. ה"פלוגות הסער" הנאציות, בעלות המדים החומים.

דובר מטעם ואלדהיים הדגיש, כי אמנם שירת במטהו של לוהר, שהוצא להורג על פשעי מלחמה בשנת 1947, אולם לאחר שנפצע, ב־1941, יכול היה לעבור רק כקצין קישור וכמתורגמן. (עית, ע"צ)

מאמצים בממשלה ובבנקים למניעת התמוטטות חברות כלליות וקופ"ח

קופת־חולים הכללית חייבת כ־525 מיליון דולר – הממונה על התקציבים מציע מכירת נכסים, פיטורי עובדים, העלאת מס אחיד ותשלומים על תרופות וגיוס הלוואות בחו"ל ● הממשלה תצטרך לאשר הנפקת איגרות־חוב למימון הפיכת חובות קצרי טווח לחובות ארוכי טווח ● הממשלה תחליט על סיוע לאלסינט

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים ויוסף שמי, כתבנו לענייני בריאות

המשבר המאיים להביא להתמוטטותן של כמה מהחברות במשק ולשיתוק קופת־חולים הגיע אתמול לשיא חדש ולמאמצים קדחתניים מצד הממשלה, בנק ישראל והבנקים המסחריים להציל את הגופים האלה, ולבצע תוכניות הבראה.

משבר החובות הפוקד את הסקטור העסקי וקופ"ח כבר אילץ את הממשלה להתערב באופן ישיר. מתוכניות ההבראה אשר פורסמו עד עתה ידוע שכ־5000 עובדים במשק מועמדים לפיטורין בתקופה הקרובה.

הבנקים המסחריים ידרשו למחוק חלק מהחובות שנצברו עקב הריבית הגבוהה. הממשלה תצטרך לאשר הנפקות של אגרות חוב, למימון תכניות של הפיכת חובות לטווח קצר לחובות לטווח ארוך. נפגעי ההצלה יביאו ככל הנראה לעליה בחלקם של הבנקים בניהולם של הגופים הנתונים למשברים פיננסיים. למעשה תהיה לבנקים השתתפות ישירה בבקרה על ביצוע של תכניות הבראה למיניהן.

דו"ח גדיש על קופ"ח לפרס

הממונה על התקציבים לשעבר יעקב גדיש הגיש אתמול לרה"מ ש. פרס הדו"ח שלו על מצב קופ"ח. גדיש קובע שחובה של קופ"ח מסתכם בכ־525 מיליוני דולר. הוא מוסיף, שזהו נטל שהקופה אינה יכולה לשאת, ויש סכנה שבסופו של דבר יפול על שכם הציבור.

גדיש ממליץ על תכנית של קונסולידציה של חובות, מכירת נכסים של קופ"ח, גיוס הלוואות בארץ ובחו"ל, פיטורי עובדים, העלאה במס האחיד, העלאה בתשלומים על תרופות ועל שהיה בבתי־הבראה וטיפולי שיניים.

מזכ"ל ההסתדרות אמר אתמול, שקופ"ח תאמץ צעדי יעול תוך פיטורי מספר הקטן ככל האפשר של

(סוף בעמוד 2)

רה"פ עומדת לסיים את מצב החרום ● עמ' 14

שולץ: לשווא עקפנו מכשולים לתת הזדמנות לערפאת ● עמ' 2

חוסיין מפסיק התקרבותו לסוריה — מוסרים מקורות בגדה ● עמ' 3

הוא מידר את חיי — אומר החשוד ברצח אחיו ● עמ' 16

"איוון האיום" רוצה טלוויזיה ● עמ' 4

ישובי קו העימות תובעים כינוס ועדת שרים למימוש הבטחות הממשלה ● עמ' 4

מינימום שכר ומכסימום צביעות

להצבעה בכנסת על הצעת חוק שכר מינימום שני היבטים חמורים: האחד נוגע לנושא הצעת החוק, שנפלה ברוב קטן, והשני לאמינות הממשלה, ראשה ושריה, ולאמינות בית־המחוקקים - ורבים מחבריו.

למותר להסביר מה פירוש "שכר מינימום", שבא לקבוע ריצפת שכר, שאף היא אינה מבטיחה קיום ברווחה. אך אמורה למנוע ניצול מחפיר של חלשים שבשכירים בתנאי שכר מחפירים, תוך ניצול עמלם המפרך. שום נימוק כלכלי אינו יכול להצדיק התנגדות להנהגת שכר מינימום, שהתוספת המוצעת של חמישה אחוזים היתה מעלה את הוצאות השכר במשק בפחות מחצי אחוז. קברניטי המדיניות הכלכלית חוזרים ומצהירים השכם והערב ש"לא יפגעו בחלשים" ודווקא כלפיהם "גלוי רוחב לב". אך כאשר באה שעת המבחן, לאחר דחיות מרובות, התאחדה הממשלה בהחלטתה לפעול להסרת הצעת החוק בכנסת. זאת עשתה הממשלה, אשר מנעה זמן רב את היוזמה הפרלמנטארית בטענה שהיא עצמה עומדת להגיש את החוק. היא משכה באף את מזכ"ל ההסתדרות, שעוד לפני חודשים עמד להגיש בעניין הצעת חוק בשמו בכנסת, והצליחה לעכב את היוזמה גם מצד סיעות אחרות, לרבות אלה של האופוזיציה. נדמה היה שהסבלנות של חברי הכנסת פקעה ו־62 מהם חתמו על התחייבות להצביע בכנסת בעד הצעת החוק הזו. פירוש הדבר, כי רוב מוחלט של חברי־הכנסת היה מובטח מראש להצעה – לא בהבטחות מפה לאוזן, אלא בחתימה גלויה על כתב התחייבות. וכאן נתגלה חזיון מביש של צביעות מהולה בהפרת אמון ובחוסר אמינות. הקואליציה, על פי הוראת הממשלה, הפעילה את המכבש, ואילצה רבים מן החותמים להצביע בניגוד להתחייבותם, או לערוק מן ההצבעה. להשלמת תמונת הצביעות באה הופעתו של שר העבודה והרווחה משה קצב, המדקלם בשם הממשלה בזכות שכר מינימום. אך מתייצב על במת הכנסת, כדי "להסביר" בשם הממשלה למה צריך להסיר את הצעת החוק. הוא לא הסביר שום דבר פרט לטענה, כי הממשלה תדון, תבחר בוועדה ו"בבוא העת" תגיש את הצעתה שלה. לך תסביר לאותם פועלים ופועלות דפוקים, המקבלים שכר רעב משפיל, שממשלה זו עדיין לא הצליחה להבין, שמשכר של 150־100 דולר אי־אפשר להתקיים. אחר־כך באים חברי־הכנסת ומתלוננים שהפרלמנט שלנו סובל מתדמית גרועה בציבור. הם סבורים, כי זו נובעת מצילומי טלוויזיה לא מוצלחים, או מביטויים חריפים בעת הדיון. אין הם תופשים, כי הציבור חדל להאמין לנבחריו, המתנכרים להצהרותיהם והבטחותיהם לבוחר. הציבור אינו שוכח. מן הראוי לפרסם את הרשימה של אותם חברי הכנסת אשר חתמו על התחייבות להצביע בעד חוק שכר מינימום, והפרו אותה בעת ההצבעה. לפחות, יידע הציבור על מי אי אפשר לסמוך.

ראש ממשלת מצרים בראיון מיוחד ל"על המשמר":

העם המצרי הוכיח נחישות לשמירת המשטר

ד"ר עלי לוטפי משבח את התנהגותו ופעולתו של הצבא המצרי בדיכוי התקוממות חיילי הבטחון המרכזי ● רק 15 אלף התקוממו ● אומדן הנזקים באזורי בתי המלון נאמד ב־120 מיליון דולר

מאת עוזי מחניימי, שליחנו בקהיר

בראיון ראשון לעתונות הישראלית לאחר פרוץ המהומות במצרים לפני כשבוע, אמר אתמול ראש ממשלת מצרים ד"ר עלי לוטפי לשליח על המשמר בקהיר, כי להערכתו תוך זמן קצר תסתיים חקירת האירועים האחרונים ואז תתברר זהות האנשים אשר הציתו את התבערה.

כתבנו עוזי מחניימי עם ר"מ מצרים ד"ר עלי לוטפי

ראש ממשלת מצרים לא היה מוכן בשלב זה להעריך מי עמד מאחורי ההתקוממות. אך ניתן היה להבין מדבריו, כי האירועים האחרונים היו מאורגנים, ולא תוצאה של התפרעות בלתי מתוכננת, כפי שהציגו זאת בתחילה. בתשובה לשאלה, מה הן ההשלכות של האירועים האחרונים על מצרים, הדגיש הד"ר לוטפי, כי תושבי קהיר גילו התנגדות למתקוממים, וכי העם המצרי הוכיח בשבוע האחרון את נחישותו לשמירת המשטר.

ראש ממשלת מצרים שיבח במיוחד את התנהגות הצבא המצרי, אשר נכנס לקהיר, ופעל ללא דופי, ודיכא במהירות את ההתקוממות של חיילי הבטחון המרכזי.

לדברי ראש ממשלת מצרים, התקוממו "רק" 15 אלף מתוך קרוב ל־300 אלף חיילי הבטחון המרכזי. בהתייחסו לנזקים אשר נגרמו לארצו, בחר הד"ר לוטפי להתרכז בנזקים החומריים. לדבריו, אומדן הנזק, נכון לעכשיו, באזור בתי המלון בלבד נאמד ב־120 מיליון דולר.

בתשובה לשאלה מה ציפיותיו מפגישת המשלחות הישראלית והמצרית כאן בקהיר השיב ראש ממשלת מצרים כי הוא אופטימי בקשר להתקדמות בשיחות, ואמר, כי זו היא גם דעתו של סגנו ושר החוץ עיסמאת עבד אל מאגיד. יחד עם זאת הדגיש ד"ר לוטפי, כי מצרים לא תוותר על אף אינטש מאדמתה.

על הקרע בין ירדן לאש"ף אמר ראש הממשלה לוטפי, כי מצרים רואה באש"ף את הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתיני, אשר בלעדיו לא תהיה כל התקדמות. (הנוסח המלא של הראיון עם ראש ממשלת מצרים יפורסם בעתון יום ו' של "על המשמר").

דוד לוי לארנס שהאשימו ב"מאפיה":

אם אבחר — תהיה דון קורליאונה?

באיזו קתדרה למדת על המאפיה? שאל לוי את הפרופסור "האלגנט והאינטליגנט" ● תקף גם את שמיר על שתיקתו

מאת דורית גמן, כתבנו לענייני מפלגות

המאבקים הפנימיים בתוך תנועת החירות הגיעו אמש לשיא בהתקפה החריפה של השר דוד לוי נגד עמיתו השר ארנס, אשר כינה את הברית בין דוד לוי ואריק שרון כמאפיה.

בכנס אוהדים שנערך בגני התערוכה בתל־אביב שאל דוד לוי את ארנס: ידידי האלגנט, שהידיים שלך היו תמיד נקיות, ולפעמים גם מבריקות, באיזה קתדרה למדת על המאפיה? לא ידעתי שיש לך גם מומחיות כזאת.

לוי הוסיף: מה הביא אותך להתבטאות כזאת, שלא תכנס ללקסיקון שלנו – גם אם היא חתומה על־ידי פרופסור.

גרוע מצ'חצ'ח

על פחות מזה – אמר – שנאמר מפי כהן שהופיע בשביל המערך עם הביטוי האומלל "צ'חצ'חים" שילם המערך באובדן שלטון. ואתה, האלגנט והאינטליגנט, אומר על חבריך שאנחנו מאפיה. האם שקלת מה אתה גורם לתנועתך? האם בוועידה תשב עם המאפיה? האם תרצה את אמון המאפיה? ואם בבוא היום יבחר האיש המדבר עכשיו –

(סוף בעמוד 2)

משפטן של חוה יערי ואביבה גרנות נפתח היום

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב יחל הבוקר, בפני הרכב שופטים בראשותה של השופטת אבינור, משפטן של חוה יערי ואביבה גרנות, המואשמות ברצח התיירת מלה מלבסקי.

כזכור, נידחה מועד המשפט לבקשת הפרקליטים של יערי וגרנות, שטענו כי לא הספיקו לעיין בחומר החקירה והראיות. יתכן ועורכי הדין יבקשו גם הבוקר הארכה נוספת. בינתיים שוהות חוה יערי ואביבה גרנות בכלא הנשים "נווה תרצה".

ראש עיריית סן־פרנסיסקו — אורחת משרד־החוץ

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

ראש עיריית סן־פרנסיסקו דיאן פיינשטיין, שהגיעה לישראל כאורחת עיריית חיפה וצה"ם, תהיה החל ממחר אורחת משרד החוץ. היא תיפגש עם נשיא המדינה חיים הרצוג, עם ראש הממשלה שמעון פרס, עם שר החוץ יצחק שמיר ואישים אחרים.

דיאן פיינשטיין התחרתה על כהונת סגן הנשיא מטעם המפלגה הדמוקרטית לצדה של ג'רלדין פרארו, שזכתה במינוי.

אורח נוסף שהגיע אמש לישראל הוא פרודרומוס פאפאוסטיליו, העומד בראש משלחת של אגודת הידידות ישראל־קפריסין. פאפאוסטיליו עזר להעלות יהודים לישראל לפני הקמת המדינה. בעבר כיהן כראש עיריית פאמאגוסטה.

המשטרה לא תסייע לאתר אשה שנעלמה בלחץ "כך"

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

עבדאללה נאסר, תושב טירה שבמשולש, שאשתו היהודיה מרעננה ותינוקם המשותף, נעלמו מביתם — ממשיך בחיפושיו אחריהם בירושלים ובבני־ברק.

עבדאללה נאסר ביקש את עזרת משטרת כפר־סבא באיתור אשתו ובנו, משום שלטענתו היא נעלמה בניגוד לרצונה, בלחץ משפחתה ופעילים מתנועת "כך".

מפקד משטרת כפר־סבא סגן־ניצב אריה קפלן מסר, כי הנושא נבדק על־ידו והוא שוכנע כי האשה לא נעלמה על רקע של עבירה פלילית ולא הלכה בניגוד לרצונה. הטיפול המשטרתי הסתיים בתלונה זו.

יושבו ההדורים בין פורת לאלוני

מאת אתי רוגאל, כתבת "על המשמר"

מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, לא יתפטר — כך משתמע מן ההודעה המשותפת, שניסחו אתמול הוא ומנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת.

מזה זמן־מה חש אלוני כי פורת מצר את צעדיו, וביטול הקרנתה של התוכנית על ההתבוללות על־ידי פורת, לאחר שאושרה להקרנה על־ידי אלוני, היתה הקש ששבר את גב הגמל.

ואולם, בתום שעות שיחה ארוכות, "הושגו סיכומים על דעת שני הצדדים, באשר לדרכים ולאמצעים שיש לנקוט על־מנת לשפר את העיוותים שנוצרו בטלוויזיה במהלך השנים" — נאמר בהודעה המשותפת.

אלוני הוסיף, כי הוא עצמו ביקש מהמנכ"ל לצפות במשדר בנושא ההתבוללות, נוכח הריגוש שאחז במערכת הציבורית, ולכן לא נפגע מהכרעת המנכ"ל והיא מקובלת עליו.

"עיריית קרית־גת מחרימה את מועצת הפועלים"

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

בחגיגות השלושים בקרית־גת, אין משתפים את מועצת הפועלים, למרות שאוכלוסיית חברי ההסתדרות, מגיעה ל־24 מתוך 29 אלף תושבי העיר.

מזכיר מועצת הפועלים החדש משה אלמוזנינו, שסיפר על כך אתמול במסיבת הכרות עם עתונאים, הזכיר כי החל למלא את תפקידו רק תשעה חודשים לאחר בחירתו, עקב פנייתו של הליכוד לבית־המשפט בטענה שהיו זיופים בבחירות.

אלמוזנינו קבל על כך כי שביקש לדון על שיתופה של מועצת הפועלים בחגיגות השלושים עם יעקב פינטו, סגן ראש העיר הממונה על החגיגות, שהיה המועמד מטעם הליכוד ויריבו במרוץ לתפקיד מזכיר מועצת הפועלים — אך פינטו הודיע לו, כי יתפנה רק ב־16 במארס.

פגישת היכרות בין עובדי המספנות למנכ"ל החדש

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

פגישת ההכרות הראשונה בין המנכ"ל החדש של מספנות ישראל זאב אלמוג לעובדים, נערכה אתמול ללא מזכיר המספנה דני אלון, על־פי תביעת העובדים.

אתמול הגיעו למספנה המפרק הזמני עו"ד עמרם בלום והמנכ"ל ונפגשו עם העובדים, עם מזכיר מ.פ.ח משה וורטמן ועם מחזיק תיק המספנות יהודה בן־נון.

במהלך הפגישה הועלו קווים כלליים לתוכניותיו של המנכ"ל החדש לשיקום המספנה.

אלמוג מסר לעובדים, כי במסגרת תכנית הבראה שהוכנה יפוטרו כ־250 עובדים ממספנות ישראל.

מפלגת הפועלים המאוחדת – הסיעה בהסתדרות

סיעת מפ"ם בוועד הפועל של ההסתדרות

(חברי הסיעה והסגנים) נפגשים ביום ה', 6.3.86, בשעה 08.00 בחדר הישיבות, קומה ו' בוועד הפועל של ההסתדרות

נושא הדיון: **תקציב הוועד הפועל**

בשעה 10.00 ישיבת המערך באותו נושא

הבטיחו השתתפותכם

המורים שוקלים חידוש העיצומים בעקבות ביטול צו המניעה

ממתינים לתוצאות המו"מ עם האוצר ביום ה'

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

אירגון המורים העל־יסודיים ימתין עד יום ה' השבוע כדי לראות, אם יש ממש בהבטחת האוצר לקיים מו"מ על השחיקה בשכר. אם המו"מ יעלה חרס, ינקוט האירגון בכל האמצעים העומדים לרשותו.

על כך נמסר אמש לכתבנו מאירגון המורים, בעקבות הודעתו של שופט בית־הדין האיזורי לעבודה בירושלים, נחמיה קוטמן, כי לא מתקבל על הדעת שעובדים יעבדו תחת צווים. למעשה, רמז השופט על כוונתו לא להוציא צו מניעה זמני נגד אירגון המורים, אשר התכוון לנטוש את כיתות י"ב. בשל רמז זה של השופט חזרה בה נציגות הפרקליטות מתוכניתה לבקש צו מניעה זמני נגד שביתת המורים הצפויה.

הדיון בצו מניעה קבוע ייערך בעוד שבועיים ועד אז ייעשה נסיון לחדש את המו"מ, הפעם בהשתתפות הסתדרות המורים.

השופט אמר, כי לא ברור לו מדוע לא הגיע אתמול לבית־המשפט האיש הקובע בתחום הנידון מטעם האוצר, הילל דוראי.

המו"מ על שחיקת שכר המורים ייערך ביום ה' השבוע בהשתתפות נציגי האוצר והחינוך ושני אירגוני המורים. אך לא ברור אם נציגי המשטרה ישבו עם כל אירגון בנפרד או עם שניהם ביחד.

מזג־האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 10־21, רמת־הגולן 10־21, נהריה 12־21, צפת 9־19, חיפה 13־21, טבריה 12־24, נצרת 11־22, עפולה 8־25, שומרון 9־22, תל־אביב 12־22, לוד 9־24, יריחו 11־26, עזה 11־21, באר־שבע 8־25, אילת 15־29.

בני הקיבוצים חוזרים להיות "ראש גדול" בצבא

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

מפקד בית־ספר לקצינים של צה"ל אמר אתמול בשיחה עם שנתונים בני קיבוצים – כי באחרונה מורגשת עליה במוטיבציה של צעירים בני קיבוצים להתנדב לתפקידי קצונה ופיקוד בצה"ל. זאת בניגוד למגמות מדאיגות שהסתמנו בעבר, בעיקר במלחמת לבנון ואחריה.

הדברים נאמרו במסגרת פעילות חינוכית שמקיים התק"ם זו השנה החמישית ברציפות בבית־הספר לקצינים של צה"ל. 400 בני קיבוצים העומדים בפני גיוס נפגשו אתמול עם מפקדים וצוערים מבית־הספר לקצינים בדרום הארץ. מטרת המפגש – להגביר את המוטיבציה להתנדב לתפקידי קצונה ופיקוד בצה"ל, על רקע תסמונת "הראש הקטן".

השר לקליטת עליה, יעקב צור, שהשתתף בכנס, אמר: "שמירה על רמתו ואיכותו של צה"ל מותנים בראש וראשונה בנכונות מיטב הנוער להתנדב לתפקידי פיקוד. אל לצעירים המתנדבים לצפות לגמול כלשהו מהמדינה. זו חייבת לדאוג תחילה לשכבות החלשות ולנוער שהוא כבר דור שלישי לנחשלות".

שאלות מעוררות מחלוקת

במהלך הסימפוזיון שנערך במקום הועלו שאלות מעוררות מחלוקת, כמו – האם יש מקום לאמניות בצה"ל, האם תוקנו תופעות שליליות בגזרות הקשורות בטוהר הנשק, ושאלת החזרתו של אל"מ אלי גבע לצה"ל. רבים מהקצינים והצוערים שהשתתפו במפגש שללו את התנהגותו של אלי גבע במהלך המלחמה והצדיקו את אי־הנכונות להחזירו לשירות.

מפקד בית־הספר לקצינים אמר בהקשר זה: "הקצונה צריכה להיות ביקורתית ולומר את שהיא חושבת. גבע ואני היינו חברים. אבל הוא נטל לעצמו זכות שלא ניתנה לפקודיו. לו הייתי צריך להחליט עליו כצוער – לא הייתי מסמיך אותו לקצונה".

בדיון שהתנהל בנושא הדמוקרטיה קרא השר צור להוציא את כהנא אל מחוץ לחוק. אחד הצעירים אמר לו – "אם תוציא את כהנא מחוץ לחוק, תצטרך להוציא גם את המפלגות הדתיות שלהן תזדקק בבחירות".

האחיות חוזרות לעבודה סדירה בתוקף צו מניעה

מאת רפאל גאון, כתב "על המשמר", וכתב עתי"ם

בית־הדין האזורי לעבודה בירושלים חייב אתמול את חטיבת האחיות של בתי־החולים הממשלתיים לחזור מיד לעבודה סדירה ולהימנע מעיצומים עד ל־12 למארס, מועד בו יינתן פסק־דין בבקשת המדינה.

הדיון התקיים לבקשת משרד־הבריאות, לאחר שחטיבת האחיות, שנפרדה מהסתדרות האחיות, הכריזה אתמול על עיצומים בשמונה בתי־חולים. הדיון התמקד בעיקר סביב השאלה [illegible] השובתים הם אירגון יציג [illegible] להכריז על שביתה.

בהחלטתו קבע השופט נויגבורן, כי חטיבת האחיות [illegible] בבתי־החולים אינה אירגון יציג [illegible] אירגון עובדים מוסמך על פי [illegible] הוא ציין, כי התרשמותו [illegible] מאבק מקצועי טהור, אלא [illegible] פנים ארגוני שנובע מכך [illegible] השביתה והשובתים אינם [illegible] מהתוצאות אליהן הגיע [illegible] המוסמך.

השופט הדגיש, כי אין [illegible] מאבק פנים־אירגוני על [illegible] המעסיקים והחולים [illegible] הפסקת השביתה עד למתן [illegible] עוד ציווה השופט לדווח [illegible] ביצוע ההחלטה תוך 72 שעות.

בתום הדיון אמרה [illegible] מהנהלת חטיבת האחיות, כי [illegible] לפתור את בעייתן של [illegible] בבית־המשפט, והחטיבה [illegible] המשך צעדיה.

מחוייבות כפולה

האחיות בבית־החולים ברזילי באשקלון לא ידעו [illegible] כיצד לנהוג בנושא [illegible] ובאיזה מבין שתי [illegible] והמחוייבויות עליהן לבחור [illegible] אירגון האחיות הארצי או [illegible] אירגון האחיות של בתי־החולים [illegible] כאשר כל אחד משני הארגונים [illegible] גורס דרכי מאבק שונות [illegible] הראשית אמרה לכתבנו [illegible] חילוקי דעות בין האחיות [illegible] אך לבסוף הוחלט [illegible] בעיצומים שכתוצאה מהם [illegible] חלק ממרפאות החוץ [illegible] מהניתוחים.

הושלם פינוי הנשים והילדים מזרעית — הגברים בעקבותיהם

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

פינוי הנשים והילדים מזרעית הושלם אתמול והגברים שוקלים ללכת בעקבותיהם, אם לא יימצא פתרון מניח את הדעת לבעיות המושב תוך יומיים.

ההצעה לסגור את המושב סופית הועלתה פעמיים אחרות, אולם נדחתה על הסף והוחלט לבצע אותה רק כמוצא אחרון.

אתמול חסמו ארבעה מובילי תערובת של המושבים נטועה, אבן מנחם, אלקוש ושומרה, את הכניסה למכוני התערובת של אירגון המושבים במושב גורן, במחאה על כך שדורשים מהם לשלם במזומן עבור התערובת ללולים. חברי המושבים השובתים אמרו לכתבנו, שלא ייתכן שאנשים שנשלחו כביכול לייצג אותם, מונעים מהם את התערובת החיונית לפרנסתם. רבים מן הנוכחים הציעו למכור את עשרות כלי־הרכב העובדים במכונים שהם בבעלות אירגון המושבים, כדי לשלם תמורתם את התערובת למושבים השובתים.

אתמול שיגרו שובתי זרעית מב־רק נוסף לראש הממשלה וביקשו פתרון למצוקתם.

חברי מושב זרעית קיבלו בברכה את הידיעה על הגשת שאילתה דחופה לסדר־היום של הכנסת על־ידי ח"כ אבירה סרטני, המבקשת לדון בשביתה המתמשכת של זרעית. חברי זרעית גם פנו ליו"ר הסוכנות אריה דולצ'ין לסייע להם.

השופט דחה בקשת הנהלת "וולקן" לפתוח שערי המפעל

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

עובדי "וולקן יציקות" ממשיכים להתבצר במפעל זה היום החמישי, לאחר שהשופט אליעזר פיכמן דחה אתמול את בקשת הנהלת המפעל להורות לעובדים לפתוח את שערי המפעל לאלתר.

שלשום הציע השופט פיכמן הצעת פשרה לפיה יפתחו העובדים את שערי המפעל וישובו לעבודה למשך חמישה ימים, בהם ינסו ההנהלה והעובדים להגיע לפשרה בעניין הפיצויים ל־13 העובדים המפוטרים. בתמורה לפתיחת שערי המפעל על־ידי העובדים נתבקשה הנהלת "אורדן תעשיות" להצהיר כי לא תוציא משטח המפעל ציוד ייצור חיוני למפעל. זאת בעקבות טענת העובדים, כי ההנהלה מתכוונת להעביר ציוד ייצור חיוני למפעל וולקן בנתניה.

הנהלת המפעל ביקשה ארכה לדון בהצעה והתחייבה למסור תשובתה עד אתמול בשעה 11. תשובה שנמסרה לבית־המשפט היתה שלילית והשופט דחה את בקשת ההנהלה להורות לעובדים לפתוח את שערי המפעל. החלטת בית־המשפט נתקבלה בקורת־רוח על־ידי העובדים.

המשביר המרכזי

אגודה שיתופית ארצית בע"מ

הודעה לציבור לקוחותינו וספקינו

החל מיום א' 2.3.86 יהיו כל משרדינו ומחסנינו

סגורים בימי ו' בשבוע

בימים א'–ה' ישארו שעות העבודה וקבלת הקהל כמקודם – משעה 7.30 ועד לשעה 16.00

סניף אילת יפעל גם בימי ו'

הנהלת המשביר המרכזי

שולץ: לשווא עקפנו מכשולים כדי לתת הזדמנות לערפאת

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — מזכיר המדינה האמריקני, ג'ורג' שולץ, אמר אתמול, כי ארה"ב, ירדן ואחרים עקפו מכשולים כדי לתת ליאסר ערפאת ולאש"ף הזדמנות להיות מעורבים במשא־ומתן לשלום בין ישראל והערבים.

„אולם בסופו של דבר מנהיג אש"ף לא זז", אמר שולץ, בהופיעו בפני תת־ועדה לענייני חוץ בקונגרס. שולץ, אשר בא לגבעת הקפיטול כדי להגן על מדיניות המימשל בעניין ההצעות לסיוע החוץ האמריקני, דיבר על המהלכים האחרונים במזרח־התיכון, בין השאר, על נאומו האחרון של המלך חוסיין.

בעוד מזכיר המדינה האמריקני מבטיח להמשיך במאמצים, אומרים פקידי מימשל בשיחות פרטיות, שחלש מאוד הסיכוי להביא לתזוזה משמעותית בתהליך השלום באיזור.

בסוקרו את המהלכים האחרונים של ארה"ב וירדן ביחס לאש"ף, אישר שולץ, כי ארה"ב היתה מוכנה להזמין את אש"ף לוועידה בין־לאומית, אם היה מפסיק את פעולות הטרור, מכיר בקיומה של ישראל ומקבל את החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338.

„עכשיו", הוא ממשיך, „אנו ממשיכים לפעול במשותף עם המלך חוסיין וממשלת ישראל. על פעולותינו נעשו ביחד. ניסינו למצוא נציגים פלשתינים שיזכו לתמיכה מהקהילה הפלשתינית ויוכלו להיות נציגים מהימנים במשא־ומתן".

„הכרנו בכך, שאנשים אלה צריכים להיות נציגים שעמם תוכל ישראל לשבת ולדבר. ולכן הפעולות הטרוריסטיות של אש"ף בעבר רלוונטיות לעניין זה", אמר שולץ.

שולץ גם אמר, כי המצב הסתבך כתוצאה מהעובדה שחוסיין ממשיך לאמץ את החלטות ועידת רבאט מ־1974, לפיהן אש"ף הוא הנציג הלגיטימי של העם הפלשתיני.

שולץ אמר, כי המלך חוסיין התאמץ מאוד לשכנע את ערפאת לקבל את התנאים המינימליים. „והיה זמן שהמלך היה אופטימי מאוד שזה יכול להעשות".

צפוי הסכם בין התביעה להגנה במשפט פולארד

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. – אנשי התביעה ועורכי־הדין המייצגים את ג'ונתן פולארד, הנאשם בריגול לטובת ישראל, קרובים להסכם אשר עשוי למנוע את הצורך במשפט נרחב – כך נמסר אתמול בוושינגטון.

מקורות כאן אמרו אתמול, כי אחד הסימנים לכך היא ההחלטה המפתיעה משבוע שעבר לשחרר את אשתו של פולארד, אן הנדרסון, בערבות של 23,500 דולר.

בית־המשפט הפדראלי התיר לאן פולארד לעזוב את הכלא, אולם היא נדרשת להישאר בתחום וושינגטון. ג'ונתן פולארד יישאר במעצר.

ה„וושינגטון פוסט" ציטט אתמול מקורות הטוענים, כי פולארד שיתף פעולה עם חוקרי המימשל וסיפק מידע על פעולות הריגול שלו. הוא צפוי למאסר עולם, אם יורשע.

אמש בטלוויזיה

נעורים יפים או מבוא לעולם הגדולים?

„מבט שני" — על בית־הספר הניסויי הפתוח; עורך: חיים יבין.

אילו ראיתי רק את סרטה של נילי טל במבט שני על בית־הספר הניסויי הפתוח „אבשלום" בראשון־לציון, ולא שמעתי את הסבריו של ד"ר משה כספי ואת דברי הסניגוריה שלו על השיטה הפתוחה כולה — הייתי כנראה מתרשם לטובה מן הניסיון הזה. הסרט, שקדם לוויכוח בין ד"ר משה כספי לבין ד"ר מיכה חן, היה אינפורמטיבי מאוד ועשוי כהלכה. ניתן היה ללמוד ממנו, כי בית־הספר הניסויי הוא מקום שנעים ללמוד בו.

לעומת זאת, כאשר טען ד"ר כספי, כי בית־הספר הפתוח מתכוון לבנות חברה אחרת, דמות אחרת של אדם, ואפילו לברוא מציאות שונה — קיוויתי בכל לבי שאין שותפים רבים לרעיונות אלה בקרב חבר המורים והתלמידים של בית־הספר הפתוח.

אם אכן מדובר בבית־הספר כאמצעי או כדרך לבריאת מציאות חדשה — חובה על מנהלם לעמת את תלמידיהם עם כל מרכיביה של המציאות הישנה, ולהפגיש אותם עם העקרונות השליטים בה, כדי שיחליטו בעצמם עם מי וכנגד מי הם מבקשים להתמודד, ואיזו מציאות חדשה הם מבקשים לברוא להם. זו אכן השאלה שבה היתה התוכנית צריכה להתחיל: האם בית־הספר נועד רק להקנות נעורים יפים יותר, ולחוצים פחות, לבאים בשעריו — או האם כנוסף לכך הוא גם פרוזדור שמתקין עולם המבוגרים לדור הבא אחריו, כדי שיהיו כשירים להתייחס אל העולם. וכך יהיו מאושרים יותר גם בחייהם הבוגרים. גם אם האפשרות הראשונה מתקבלת — אני נוטה להסכים לדברי ד"ר מיכה חן, שתירגול קשה ומסובך של חומר בלתי־מוכר מלכתחילה עשוי, בדיעבד, לגרום הרבה אושר, ולפתוח לנעורים שלמים יותר ומאושרים לא פחות, ואולי גם יותר, מן ההתרכזות במאווי הרגע בלבד. לא כל שכן אם האפשרות השניה היא הנכונה: אם אכן מדובר בהכשרת התלמידים „למציאות חדשה", אזי ההתמודדות עם האתגר הדמוקרטי היא למעלה מכוחה של שיטה חינוכית, אשר מטבעה נועדה לחבורה מוגדרת מאוד ומצומצמת של מורים ותלמידים.

גדי יציב

צלצול מהיר

ח"כ חיים רמון

הדרג הניהולי צריך להסיק מסקנות

מי הם האחראים להידרדרותה של „סולל בונה"?

— היו טעויות בניהול והמציאות הכלכלית הביאה [...] החובות כתוך מספר חודשים, עד שהגיעו למימדים שהגיעו. ולמה לא נערכה החברה לצימצום הבנייה במשק [...]

— מיום שהשיקול הראשוני לקבלת העבודות נבע מן [...] להעסיק את העובדים ולא לפטרם. ובמקרה הזה הביאו את [...] עד אבסורד. אז אפשר לומר, שחוסר הרצון לפטר [...] הניערכה ההסתדרותית ולא [illegible]. ובכל זאת — אם היו [...] בזמנו, יכול להיות שאפשר היה לפטר היום אלף עובדים ולא [...] כנו שמתכוונים.

האם ייתכן שהשיקולים היו גם פוליטיים — חוסר הרצון [...] בצעדים לא פופולריים לפני הבחירות להסתדרות, לפני [...] לכנסת, או לפני הבחירות לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות?

— אני לא יכול לשים את האצבע. ברור שמדובר [...] שכחוייבותה הראשונה היא לעובדים. כשכבר ניסו פעם לפט[...] ראשי הצועקים היו אנשי הליכוד.

מי הם איפוא, האשמים: שרגא רוטמן, שהיה מנכ"ל סולל בונה, דני רוזוליו, שהיה יו"ר הדירקטוריון, ירוחם משל, [...] מזכ"ל ההסתדרות, או אולי ישראל קיסר?

— בלי לציין שמות, אין ספק, שמדובר בראש ובראשונה [...] הניהולי. נכון שיש לזה סיבות והצדקות אובייקטיביות. אבל, [...] פוטר את הדרג הניהולי מאחריותו לכך שלא התריע בזמן ולא [...] בצעדים להבראת החברה.

והדרג הזה צריך להסיק מסקנות?

— אני חושב, שלפני שמפטרים פועל אחד, הדרג הזה צ[...] להסיק מסקנות.

אתי [illegible]

מאמץ קדחתני

(המשך מעמוד ראשון)

עובדים. הוא האשים את בנק ישראל, שסירובו לחדש הלוואה בסך 20 מיליון דולר אילצה את קופ"ח לבקש הלוואות מהבנקים המסחריים והדבר גרם לכך שהחוב תפח ל־200 מיליון דולר תוך 15 חודשים.

על פי דו"ח גרייש החוב לטווח קצר של קופ"ח מסתכם ב־243 מיליון דולר.

בשנה האחרונה נוספו לחוב לטווח קצר כ־95 מיליון דולר עקב שער הריבית הגבוה. הדו"ח דורש מהבנקים להמיר את התוספת לחוב עקב הריבית הגבוהה בהלוואה לטווח ארוך ל־12 שנה, שתוחזר בריבית נמוכה. הבנקים יגייסו בשוק ההון כ־100 מיליון דולר לממן תכנית של קונסולידציה של חובות.

הממשלה תרכוש 500 דירות של קופ"ח ותנסה למכרן. קופ"ח תמכור נכסים אחרים בסך של כ־25 מיליון דולר, ותקבל עזרה ממשלתית ישירה בסכום של כ־15 מיליון דולר. קופ"ח תדרש לפטר כ־1000 מעובדיה, להעלות את המס האחיד, להעלות את התשלום עבור שהיה בבית הבראה או למכרה.

גרייש קובע שגוף חיצוני, המוסכם על הממשלה וההסתדרות, יפקח על ביצוע התכנית ויאשר למעשה ההוצאות והעסקת עובדים חדשים ע"י הקופה.

מאמץ להציל את אלסינט

הממשלה ובנק ישראל חייבים להחליט תוך שבוע על אישור לתכנית שנוסחה ע"י אלסינט והבנקים המסחריים להביא לפריעת חובותיה של אלסינט. לדברי מקורות בממשלה היום או מחר תבוא תשובת הממשלה. ההתערבות הממשלתית נדרשת מאחר שחלקים גדולים של התכנית חייבים באישור רשמי, ולאחר שרה"מ התערב אישית בטיפול במשבר.

מקורות בממשלה אמרו לכתבנו, שחובותיה של אלסינט הם מעל ל־100 מיליון דולר. לדברי המקורות, הבנקים המסחריים מבקשים לגייס הלוואות בארץ ובחו"ל, אך דורשים שבנק ישראל יסכים, שהלוואות אלה לא יחשבו כחלק מנפח האשראי המאושר לכל בנק. על פי התכנית הבנקים יסכימו לפריסת חלק מחובותיה של אלסינט ל־4 שנים, אך מבלי שהדבר יודרש הנפקה של אגרות חוב.

המקורות אמרו שאלסינט תעביר לבנקים חבילה של אופציות על מניותיה ובתמורה לכך ימחקו הבנקים חוב לטווח קצר של החברה בסך 60 מיליון דולר.

אלרון, חברת האם של אלסינט, תידרש להגדיל את השקעתה בחברת הבת ב־20־30 מיליון דולר.

מניות צים לממשלה

הדירקטוריון של החברה לישראל אישר אתמול את התכנית לפיה תקבל הממשלה את חלקה במניות צים. החברה לישראל החזיקה 50 אחוזים ממניות צים, והממשלה החזיקה 40 אחוזים. העברת המניות לממשלה תעשה תוך ויתור של הממשלה על כספים שהיו מגיעים לה מהחברה לישראל בגין פיצוי שהיה מגיע לה בשל אי עמידה של החברה לישראל בהתחייבויותיה. החברה לישראל הודיעה אתמול לרשות נירות ערך, שהמנכ"ל מנחם עצמון יחדל מחודש אפריל לכהן בתפקידו.

ההסדר בין החברה לישראל לממשלה, לפיו מניות צים יעברו לרשות הממשלה והחברה לישראל לא תהיה אחראית לחובות צים, עדיין טעון אישורה של ועדת הכספים של הכנסת.

● כ־8,000 מתושביה הערבים של עכו העתיקה מתגוררים במיבנים שניבנו במאה הקודמת, שרבים מהם מהווים סכנה למתגוררים בהם — קובע סקר שעשתה העירייה בעיר העתיקה. (עתי"ם)

דון קורליאונה

(המשך מעמוד ראשון)

מה תהיה? דון קורליאונה?

לדברי לוי אפילו יריבי הליכוד לא העזו לכנות אותנו כך.

שמיר לא גינה

לוי גם לא חסך לשונו מהשר שמיר ואמר כי אם ארנס לא התנצל היה צריך שמיר לקום מייד ולגנות זאת. „האם עלי להבין ששתיקה זו היא הודאה. אני מקווה שלא", אמר לוי.

ג'ינגל מיוחד

בכנס שבו השתתפו כ־700 איש, אוהדי מחנה לוי, היתה אווירה חגיגית שלוותה בארוחת ערב. ברקע נשמע ג'ינגל: „עכשיו הזמן להתלכד. זאת העת להתאחד. לב מלא באמונה – בהנהגה הנכונה. דוד לוי – לליכוד התנועה".

השר משה ארנס חזר אתמול על טענתו, כי התאגדות במחנות מזכירה את המאפיה.

השר שמיר הסתייג מההתבטאות של ארנס, וקרא לליכוד התנועה ולביטול מחנות.

שרון: תגובה מתונה

כתבתנו זהבה מוזס מדווחת: שר המסחר והתעשיה אריאל שרון אינו מאמין כי הדברים [...] אתמול לשר משה ארנס [...] על־ידו. השר אמר דברים [...] כנס תנועת החירות של [...] ברמלה. בכינוס נכחו [...] כורדות של פעילים, כמו [...] עקב קיום כנסים דומים [...] לקראת הוועידה הנפתחת [...] הבא. „הבוקר שמענו את [...] הצורמים ואנו מכירים [...] השיטה שאומרים בערב [...] בבוקר. לדעתי דברים אלה [...] ומזיקים. לדברים אלה הנימה [...] מתונה. לא מכיוון שהם [...] אלא מכיוון שצריך [...] מאמץ כדי להחליט ולהור[...] המתיחות בתנועה". השר [...] פנה מספר פעמים למ[...] הממשלה והציע לו דרך [...] יהיה להמשיך ולתפקד [...] לאחר הוועידה אך לצערו [...] קיבל תשובה על כך.

● כ־35 מציגים [...] בתחומים תעשייתיים [...] אישרו את השתתפותם [...] נת והדרום", שיתקיים בבית [...] הפועלים בפורים.

מועד הלוויה של חברנו
הרברט פוזנר
היום, יום ד' 5.3.86 בשעה 15.00 בדליה
קיבוץ דליה

ליהודית ויהודה, לאריקה והמשפחה ולקיבוץ דליה
קבלו את רגשי השתתפותנו בצערכם במות
הרברט פוזנר
קיבוץ רמת־השופט

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו היקר
אליעזר נשקס
נעלה לקיברו לגילוי המצבה
מחר יום ד' 5.3.86 בשעה 15.00
בערב בשעה 21.15 נקיים אזכרה בחדר האוכל
המשפחה
וקיבוץ עין־המפרץ

שרון: אנו מקימים מפעלים ולא יודעים מי יעבוד בהם

„אני מקימים מפעלים בעירי הפיתוח ואינני יודע מי יעבוד בהם", אמר שר המסחר והתעשיה שרון בוועדת העבודה של הכנסת.

לדבריו בצד האבטלה ישנה דרישה לידיים עובדות, שאין מספקים אותה. כך, למשל, סיפר, שבעפולה מצויים מאות מובטלים, אבל עובדים 2000 ערבים (ישראלים), ורק 60 מהשטחים המוחזקים.

חייקה גרוסמן שאלה: היכן הם צריכים לעבוד?

שרון: אינני מתנגד למתן עבודה לערבים, אבל עניי עירך קודמים. השר טען שהוא וצוות בכיר במשרדו מגיעים לכל יישוב שיש בו בעיית אבטלה ומקבלים במקום החלטות אופרטיביות.

אין בירוקרטיה

אשר לטענת קיפוח ערי הפיתוח טען השר, כי מתוך 600 מיליון דולר שהושקעו בתעשיה ב־1985 הושקעו בערי הפיתוח 300, ואילו ביו"ש, עזה והרמה הושקעו 32 מיליון בלבד. אין מפעל שהקמתו עוכבה בשל ביורוקרטיה, אמר. ח. גרוסמן טענה כי תנאי ההשקעה ביו"ש טובים הרבה יותר מאשר בערי הפיתוח. ביו"ש מקבלים קרקע כמעט חינם ותנאי מימון משופרים יותר מאשר באיזור פיתוח א', אמרה.

תמונה הפוכה מזו של שרון תאר ראש מועצת חצור הגלילית, אליהו חלפון. לדבריו, מחמיר המצב מיום ליום. לצעירים משכילים אין לאן לחזור. הם עוזבים את ערי הפיתוח ו„נבלעים" בעיר הגדולה.

כן דיברו בוועדה ז'אק אמיר, יצחק פרץ, רן כהן וא. נמיר.

מרכז מפ"ם מברך את החבר
דוד שטוקפיש
לכבוד קבלת תואר
יקיר רמת־גן
בזכות תרומתו הענפה
לתרבות האידיש ומורשתה

על המשמר
עתון יומי
على الهمشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב, טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102—121, טל' 229125־6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבונר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פרס מציע הקמת קרן לפיתוח המזה"ת, כמו תכנית מרשאל'

בכנס השתלמות מח"טים דחה את התיאור של ישראל כבעלת יצר כיבוש ● רואה בעזה בעיה כלכלית ודמוגרפית הדורשת אומץ לפתרונה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

„אסור לנו לומר נואש לגבי הצעתנו להאצלת סמכויות ביהודה ושומרון. אנו לא רוצים לנהל את ענייני הערבים. מנסים לתאר אותנו כבעלי יצר כיבוש. אין זו אמת ואין לנו עניין בכך" — אמר אתמול ראש הממשלה שמעון פרס, בהופיעו בהשתלמות מפקדי חטיבות בצה"ל.

פרס סקר בנאומו את יעדיה המדיניים, הטכנולוגיים והכלכליים של ישראל.

לדבריו הדבר החשוב ביותר, גם עתה, הוא לא לנטוש את היוזמה לשלום. „אם יש צורך ביוזמה לשלום כמו ביוזמה בשדה הקרב. ואני חושב על יוזמות במספר תחומים": האצלת סמכויות ביהודה והשומרון, פתרון הבעיה הדמוגרפית בעזה והמשך היוזמה להידברות [illegible] עם ירדן.

צריך אומץ

פרס הטעים, כי לישראל קל [illegible] על כושר הגנתה הצבאי ועד יוזמה מדינית. בצעדים שהממשלה נקטה עד כה — סיום המלחמה בלבנון; שיפור מעמדה הבינלאומי של ישראל וחידוש הדיאלוג עם מצרים — היא הוכיחה לנוער, שאנו כנים במאמצינו למנוע מלחמה. הדבר הכרחי למען רמת המוטיבציה של הנוער, אמר, שהיא גבוהה ביותר.

כמו תוכנית מרשאל

בנושא הכלכלי אמר פרס, כי על ישראל לנקוט יוזמה להקים „קרן לפיתוח המזרח התיכון", ברוח ל„תוכנית מרשאל", שתקשור את הפיתוח הכלכלי באזור עם התפתחות השלום. בפרטו את הרעיון אמר פרס, כי יש לבדוק את האפשרות, כי שש המדינות המתועשות ביותר בעולם — ארה"ב, יפן, מערב־גרמניה, צרפת, אנגליה ואיטליה — יהיו מעורבות באזור לא רק מדינית אלא גם כלכלית.

על מצב המשק אמר ראש הממשלה, כי אסור למשק לדרוך במקום, ואין צורך לנקוט לשם כך בהדפסת כספים או בהגדלת התקציב. יש לגייס מקורות מימון חדשים לצמיחה, אמר פרס, ואת עיקר המשאבים יש לכוון לערי הפיתוח, לגליל, לנגב ולירושלים.

רבין: תהליך השלום יתקדם רק אם נמחיש היכולת להחזיק בשטחים

„המינויים לראשי הערים — מחווה ישראלית, לתת לתושבים לנהל חייהם"

שר־הביטחון, יצחק רבין, אמר אמש כי רק כאשר נמחיש שאנו מסוגלים להחזיק בשטחים, ביהודה שומרון ובעזה, ואין לערבים היכולת להשפיע על אורך הנשימה שלנו, אפשר יהיה להתקדם בתהליך השלום.

רבין שוחח עם עיתונאים בשובו מביקור של שבוע ימים בבלגיה ובשוויץ, שבמסגרתו נפגש עם מפקד נאט"ו בבריסל, עם שרי ההגנה של בלגיה ושוויץ, ועם אנשי מערכת הביטחון בשתי המדינות.

בהגיבו על רצח ראש עיריית שכם אמר רבין, כי כל מה שישראל רצתה לעשות היה לאפשר לתושבי השטחים לנהל את ענייניהם במסגרת הנוכחות שלנו, של הממשל הצבאי, המינהל האזרחי וצה"ל. „זה היה מחווה מצידנו, ואין לנו כל קושי להמשיך לנהל את הערים ע"י קציני צה"ל ואנשי המינהל העושים זאת היטב".

„אם מישהו מבחוץ מטיל עיהם פחד וטירור והם אינם רוצים בכך, נוכל להמשיך בדרך שעשינו זאת עד עכשיו, גם בפחות מעורבות מצידם. בשלב זה הורידו כל המועמדים את מועמדותם לכהן כראשי עיר. צריך לתת למצב הזה להירגע", הוא אמר.

רבין הדגיש, שהצעתה של ישראל לא היתה מהפכנית כלל, ואם לא יהיו מועמדים, נמשיך להחזיק בשטחים ולשלוט בהם עד שימצא פתרון מדיני בין ישראל לבין מדינה ערבית.

בתשובה לשאלה אמר, שנאום חוסיין היה ביטוי של אי־יכולתו של מלך ירדן להגיע להסכם עם אש"ף על בסיס של הבנה בין השניים — ירדן ואש"ף. לכן הוקיע חוסיין את אש"ף כגורם מרכזי המכשיל את תהליך השלום. כרגע, אין סימן לכך שירדן מוכנה ללכת לבדה (לשיחות עם ישראל) בלי סוריה או אש"ף. דרושה סבלנות, ואנחנו מצידנו יכולים להחזיק בשטחים בלי בעיות מיוחדות. צריך לטפל בטירור ולפעול להרמת רמת החיים שם. (עתי"ם)

● משלחת מפ"ם ניחמה

משלחת מרכז מפ"ם בהרכב ח"כ ויקטור שמטוב ולטיף דורי, רכז העניינים הערביים במפלגה, ביקרה אצל משפחת זאפר אל־מצרי בשכם ומסרה לה את תנחומי המפלגה על הרצח.

חיכמת אלמצרי, סגן יו"ר הסינאט הירדני, הודה למשלחת על דברי הניחומים והדגיש שפתרון השאלה הפלשתינית הוא המפתח לשלום באיזור.

את בית המשפחה פוקדים מאז הרצח אישים רבים.

נמשך העוצר במרכז שכם

מאות אנשים פקדו אתמול [illegible] את בני משפחת אל־מצרי [illegible] בשכם [illegible]

סיור צה"ל פצע צעיר

צעיר מקומי נפצע קל מירי של סיור צה"ל בשכם, [illegible] (עתי"ם)

● קצין יבדוק הירויות בהלוויה

מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב לוי שאול, מינה אתמול את סגן־ניצב שרגא לוי, ממרחב חיפה, לקצין בודק בפרשת הירויות שירו שוטרים במהלך ההפרעות בהלוויית זאפר אל מצרי בשכם. כתב־המינוי הוטל על סגן ניצב לוי לבדוק את פרשת ההתפרעות שהיתה בהלוויה ושבמהלכה רגמו תושבים מקומיים ניידות משטרה ובעקבות זאת פתחו שוטרים בירי לעברם. בירויות לא נפגע איש. (עתי"ם)

בכנסת

מוטי בסוק ויצחק שור

„חוזה סמוי הבטיח פיטורין בוולקן"

מזכיר ועד עובדי וולקן, ישראל קפקה, אמר אתמול בוועדת העבודה, כי חוזה סמוי בין „כור" ל„אורדן" בעת מכירת המפעל כלל פיטורי עשרות עובדים, וזאת חרף ויתורים מפליגים מצד העובדים, כדי למנוע פיטורים המוניים.

נציג מועצת פועלי חיפה אברהם המאירי אמר לח"כים, כי הנהלת וולקן הפכה את העובדים המפוטרים לבני ערובה, והיא מתנה את גובה הפיצויים שיקבלו בויתורים נוספים מצד העובדים הנשארים. כך, למשל, מנסה ההנהלה לבטל את תלושי קניית החלב לעובדי תנור היציקה.

מנהל עבודה שפוטר קיבל כ־7500 ש"ח בתום 21 שנות עבודה. העובדים ביקשו מוועדת העבודה, כי תקרא להנהלה לחדול מנסיונותיה להוציא את התכניות הבטחוניות משטח המפעל ולשבת מיד למו"מ.

מנכ"ל אורדן מ. תמרי אמר שהוצאות הייצור בוולקן גבוהות ב־30 אחוזים מאשר יתר מפעלי החברה, ואם לא תצליח ההנהלה להוריד את רמת החיים של המפעל בעשרות אחוזים — היא תצטרך לסוגרו.

מנהל וולקן א. פרלינג האשים את העובדים בהתנהגות אלימה, שאינה עומדת בשום יחס למהות המשבר.

חייקה גרוסמן (מפ"ם) אמרה שהעובדים הם צדיקים גמורים, משום שהסכימו לתרום 5 ימי חופשה למפעל. כמה ימים וכמה מכוניות צמודות תורמים המנהלים — שאלה גרוסמן. היא האשימה את ההנהלה בנסיון לחזור למאה הקודמת.

כמה עשרות עובדים הפגינו אתמול מול הכנסת.

כתבתנו ניצה רימון מוסרת:

„אתם מכורים, מחר יקרה לכם מה שקרה לנו", קראו עובדי המפעל ליציקות וולקן אל עבר פועלי מפעל אורדן בנתניה. לשני המפעלים הנהלה משותפת. פועלי וולקן שבו מהפגנתם בירושלים מול בניין הכנסת, ובדרכם לחיפה חלפה שיירת האוטובוסים על פני מפעל אורדן בנתניה. פועלי וולקן עצרו במשך מספר דקות מול המפעל בנתניה כשהם קוראים לעבר פועלי אורדן קריאות גנאי משום שלא הזדהו עם מאבקם.

40% מבעלי הטלוויזיות אינם משלמים אגרה

40 אחוז ממחזיקי הטלוויזיה אינם משלמים אגרה — מסר אתמול מנהל מחלקת הגביה של רשות השידור, אברהם כץ. לדבריו, מתוך מיליון בעלי מקלטים משלמים אגרה באורח סדיר 600,000 איש. 240,000 איש אינם משלמים, חלק מהם „מנותקי כתובת" חלקם בני מיעוטים ומעוטי־יכולת, ואחרים הם משתמטים כרוניים. כ־150,000 איש פטורים מתשלום באורח מלא או חלקי, ביניהם עובדי רשות השידור הקבועים, אשר נהנים מפטור מלא.

האגרה בשנה הקרובה תעמוד על 123 שקלים. אישתקד עמדה האגרה על 57. נציגי רשות השידור מסרו לוועדה, כי האגרה הועלתה בהתאם להצמדת המדד, ללא העלאה ריאלית. כספי האגרה מכסים כ־75 אחוז מתקציב הרשות. את היתר מכסים כספי הפירסומת.

יו"ר וועדת המשנה לנציבות תלונות הציבור, יאיר צבן, אמר כי הקנסות על פיגורים בתשלום אגרת הטלוויזיה הם דרקוניים. לדבריו, יש להסתפק בהצמדה למדד בתוספת הצמדה לריבית.

שמיר: להחרים להקות המחרימות ירושלים

„יש למנוע הופעות בארץ של להקות זרות, המחרימות את ירושלים" — אמר אתמול שר החוץ, יצחק שמיר, בתשובה לשאילתה בע"פ של רפאל איתן (התחיה).

איתן ציין כי להקה הונגרית המבקרת עתה בארץ, אינה מוכנה להופיע בירושלים. תושבי עיר זאת, שקנו כרטיסים להופעות הלהקה, מוסעים ע"י האמרגן להופעה בת"א.

השר שמיר אמר כי מאחר שאין לנו יחסים דיפלומטיים עם הונגריה, אין אפשרות רגילה לברר את הנושא. לדבריו, הלהקה הודיעה עם בואה ארצה, כי קיבלה הוראה מפורשת ממשלתה, שלא להופיע בירושלים. ישראל תמצא את הדרך, למרות היעדר יחסים דיפלומטיים, להעיר על כך לממשלת בודפשט.

ח"כים נגד הדחת עדה לבנון

15 ח"כים מרוב סיעות הבית, לרבות הליכוד, פנו במכתב לראש הממשלה ולשרי האוצר והמסחר והתעשיה, בבקשה כי לא יתנו יד לניסיון להדיח מתפקידה את מנכ"לית המועצה הישראלית לצרכנות. לדברי הח"כים, מכוונת עדה לבנון את כל יוזמותיה לטובת הצרכן.

החיילים הדרוזים משלמים יותר

מחיר הקרקע המיועדת לבניית דירות לחיילים משוחררים דרוזיים גבוה ב־20־25 אחוז ממחיר הקרקע המיועדת לחיילים משוחררים יהודיים, אשר מתגוררים בערי־פיתוח סמוכות — כך נמסר במסקנות ועדה משותפת, חוץ וביטחון וכספים לעניין מצבה של העדה הדרוזית בישראל.

נתון זה מתבסס על דיווח של מינהל מקרקעי ישראל. הוועדה ממליצה לפני מינהל מקרקעי ישראל כי יתן עדיפות ראשונה בהקצאת קרקעות לחיילים משוחררים ולמשפחות שכולות.

הבטחת הכנסה — ל„חסומי המניות"

קשישים מעוטי הכנסה, שמניותיהם הבנקאיות נחסמו, יקבלו הבטחת הכנסה מן המוסד לביטוח לאומי — אמר אתמול ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) בעקבות פניות קשישים.

האנשים טענו, כי הגיעו לגיל הפרישה לאחר שנכנס לתוקפו הסדר המניות הבנקאיות וכך נחסמו לפניהם חסכונותיהם המעטים והם נותרו ללא מקורות הכנסה. לדבריהם, המוסד לביטוח לאומי מסרב לשלם להם גימלה להבטחת הכנסה, שכן החוק קובע שיש להביא בחשבון גם את נכסיו הפיננסיים של אזרח הפונה להבטחת הכנסה.

ראשי הישובים שעל קו העימות בפגישה עם סגן הרמטכ"ל, אלוף דן שומרון (שני משמאל) אתמול (צילום: מיכאל צרפתי)

ישובי קו העימות תובעים דיון ממשלתי על אי־מימוש הבטחות

ביקשו מסגן הרמטכ"ל, האלוף דן שומרון, העברת מפעלים צבאיים לצפון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ראשי ישובי קו העימות שיגרו אתמול מברק לראש הממשלה ובו תבעו לכנס באופן דחוף את ועדת השרים שהוא עומד בראשה, כדי לדון באי־מימוש הבטחות הממשלה ל־סיוע כלכלי.

בישיבה בקריית־שמונה קבלו ראשי הישובים על כך, שההבטחות שניתנו לביטול הגבלות תקציביות בחינוך לא מומשו, ולמעשה, קוצצו תקנים. גם ביטול ההקפאה בבנייה ושחרור תקציבים לא מומשו. ראשי הישובים שלומי, מעלות והמועצה האזורית מעלה יוסף, הוסיפו וציינו כי האבטלה גוברת והולכת. בישיבה הודגש שלא הועברו כספים לכיסוי גרעונות וחובות כפי שהובטח, ולמעשה, הבעיות נותרו בעינן בכל ישובי קו העימות. ראשי הישובים החליטו, שאם עד השבוע הבא לא ימומשו ההבטחות, הם יתכנסו שוב להחליט על צעדי מחאה חריפים.

פגישה עם סגן הרמטכ"ל

בפגישה עם סגן הרמטכ"ל, האלוף דן שומרון, דרשו ראשי ישובי קו העימות להעביר מפעלים מהתעשייה הצבאית, ממרכז הארץ לצפון, כדי לסייע לפתח את האיזור. קרוב לשעתיים האזין שומרון לאנשי עיירות הפיתוח, שהעלו על נס את פועלה של מערכת הביטחון, אך טענו כי ניתן לעשות יותר למענם. שלמה בוחבוט ממעלות דרש לא להיוודע מסגירת מפעלים במרכז הארץ והעברתם צפונה, כי האיזור חייב לעמוד בעדיפות ראשונה. ראש עיריית נהריה, חיים לבב, קבל על כך שעד היום לא מומשה החלטת הממשלה להעניק לעירו מעמד של ישוב [illegible] נתונים גם הם במצב כלכלי חמור, בעיקר בחקלאות.

בדברי תשובתו, אמר שמעון שבס, עוזרו לענייני התיישבות של שר הביטחון, כי למרות הקיצוצים בתקציב, נותנת הממשלה עדיפות [illegible]

חברי 4 המושבים היום לצעדת מחאה ל[illegible]

דחו אתמול הצעת נציגי הסוכנות להעביר 50 אלף דולר הון חוזר לכל ישוב ● 15 מושבים דורשים פירוק ארגון הקניות ● פוטר המנכ"ל רחמים יקותי — תגובתו: „קנוניה"

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

באסיפות חירום שהתקיימו אמש בארבעת המושבים בגליל, השובתים זה השבוע השני, הוחלט כי החברים יצעדו היום לעבר מעבר הגבול בגדר הטובה, במחאה על מצבם הכלכלי והביטחוני.

אתמול דחו נציגי הישובים בתום יום ארוך של דיונים, את הצעתם של נסים זווילי ומתתיהו דרובלס לפתרון מצוקתם. בפגישה שהתקיימה בצפת נכחו גם מזכירי תנועת המושבים. הישובים דרשו הקצאת חצי מיליון דולר לכל ישוב כסיוע חירום, הון חוזר, בהיקף ניכר ושחרור התקציבים מהסוכנות עד סוף החודש. ראשי המחלקה להתיישבות של הסוכנות הציעו הון חוזר בהיקף של 50 אלף דולר לכל ישוב וציינו שזה כל מה שבאפשרותם לעשות. ההצעות נדחו על הסף והישובים החליטו אמש להחריף את מאבקם.

תובעים לפרק את הארגון

בכנס חירום של 15 מושבים תבעו התושבים לפרק את הארגון ולהחליף את מנהליו. הם תמכו בהצעת פרס למנות ועדה קרואה של מומחים. התושבים דורשים, שמעתה יועברו כל התקציבים למושבים ישירות בלי תיווך של ארגון הקניות. כמה מהמושבים מסרו אתמול, כי גם אם יוקם ארגון חדש, הם יסרבו להצטרף ויעדיפו לנהל את עניינם בעצמם, לאור מה שכינו „ניהול לא תקין של הארגון עד כה". באסיפת חירום הוטחו דברים קשים לעבר מנכ"ל הארגון, רחמים יקותי.

יקותי פוטר

בישיבה של הנהלת ארגון מושבי הגליל, שהתקיימה בצפת, הוחלט לפטר את רחמים יקותי מתפקיד מנכ"ל הארגון, על־פי דרישת ישובי האיזור. אברהם אלגרבלי, מזכיר מושב נטועה מראשי המאבק נגד יקותי, מסר שמקבל בסיפוק את ההחלטה ומקווה שהדבר יסייע למושבי האיזור.

יקותי: קנוניה

רחמים יקותי מסר אמש, כי ישיבת ההנהלה של הארגון, שבה הודח מתפקידו, לא היתה חוקית וכי היתה הודעה מוקדמת, שכל ההנהלה תתפטר, אך בסופו של דבר, רק אותו הדיחו. יקותי מאשים בפרשה את יו"ר ההנהלה, רענן נעים, המשמש כיום בתפקיד היו"ר. לדבריו, רענן נעים הקים את כל המפעלים לפני שנים רבות כששימש יו"ר הארגון, ועתה הוא מדיח רק את יקותי ונמנע מהסקת מסקנות לעצמו. נודע, שרשם האגודות השיתופיות מתכוון עוד השבוע לפטר את כל ההנהלה של ארגון הקניות ולמנות ועדה קרואה במקומה.

נחמקין: הסיוע לא יפגע

כתבנו, חיים מרגלית, מוסר: הסיוע למושבי הגליל יבוצע על־ידי מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, ואילו ישובי הבקעה והגולן נעזרים בתקציבי משרד החקלאות ואין קשר בין אלה לאלה — אמר אתמול שר החקלאות, אריק נחמקין, בהסיבו לטענות כאילו התמיכה בישובי הגליל תהיה על חשבון ישובי הגולן והבקעה.

דמיאניוק רוצה טלוויזיה

אתמול הפושע הנאצי עדיין לא נחקר. בינתיים הוא עוסק בפעילות גופנית, בוהה בתקרה ומשווה את התנאים בכלא איילון לתנאים של הכלא האמריקני

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

גזון דמיאניוק לא נחקר אתמול. מהמשטרה נמסר, כי אי־קיום החקירה איננו נובע מהרעה במצב בריאותו, אלא „משום שכך החליט הצוות המיוחד בראשותו של ניצב־משנה אלכס איש־שלום".

דמיאניוק, שנשאר אתמול בתאו שבכלא איילון, קיים סדר יום התואם את אשר נקבע קודם־לכן בשירות בתי־הסוהר. הוא משכים קום ב־6.30, מתגלח בבוקר במכונת גילוח חשמלית נטענת, שנבדקה ואין כל אפשרות להשתמש בה לצרכים אחרים. כן קיבל שעת טיול אחת, שמועדה משתנה בהתאם לצרכי היום. עד עתה עסק בשעה זו בפעילות גופנית, כמו שכיבות סמיכה וריצות במקום, וכיבס את לבניו וגרביו.

את שאר שעות היום מעביר הפושע הנאצי בשכיבה על הגב ובוהה בתקרת תאו, כשהוא שומר על שתיקה מוחלטת ואינו מחליף שום מילה עם סוהריו.

ניצב שירות בתי הסוהר, גונדר רפי סוויסה, שחזר שלשום מביקור אצל בנו הכלוא בצרפת, ערך אתמול סיור באגף בו יושב דמיאניוק וקיבל סקירה על המצב מפי ממלא־מקומו.

במהלך הסיור פנה דמיאניוק למפקד הכלא, סגן־גונדר פרץ חן, ואמר לו: „בארצות־הברית כה הייתי כלוא קודם־לכן, היה מכשיר טלוויזיה קטן בתאי". עד כה לא ביקש הפושע כי יובאו לתאו ספרים, עיתונים או רדיו. מכתבו הראשון לאשתו, שכתב שלשום על שני דפים בשפה האוקראינית, עבר צנזורה, כמקובל.

על שמירת דמיאניוק מופקדים 7 סוהרים מהם 2 נוצרים, 2 יהודים ו־2 דרוזים, שבראשם עומד אברהם בר־ששת, המשרת זה 5 שנים בשירות בתי־הסוהר.

בר־ששת הוא בוחן המזון המוגש לעציר. עליו לוודא שלא יוחדר לתוכו מכשיר חד או רעל, העלולים לסייע לו לחמוק מפני עמידה למשפט צדק.

דובר שירות בתי הסוהר, שמעון מלכה, הדגיש כי הסוהרים המופקדים על ביטחון האסיר נבחרו בקפדנות והם „משוחררים מכל דעות קדומות וסטיגמות". הם מאומנים היטב בלוחמת קרטה ובאיגרוף, אך אינם נושאים עליהם כלי־נשק. גילם אינו עולה על 25 והם שולטים בשפה האנגלית.

אנשים ואירועים

איכר הוקרב קורבן כדי לפייס אגם

לימה, פרו. — כדי להפיג את זעמו של הטבע, בוחר איכר אב לשני ילדים, באמצעות הדין והוקרב קורבן ע"י כמאה תושבים שהכפר צ'ימבוראני, במחוז אזאנגארו — מסרה אמש משטרת פרו.

תושבי הכפר, שבהלה אחזה בהם עקב עליית מפלס המים של אגם טיטיקאקה — הגבוה ביותר בעולם, שהליכו בתחום בוליביה — החליטו להקריב קורבן אנושי על־פי מסורת אבות־אבותיהם, לאחר ששיטפונות הללו פוקדים כפר סמוכים.

לצורך זה בחרו בקלמנטה ליזאנצ'י סיהוארי, בן 37, וכתרו אותו במכות של גרזן. לאחר מכן, קברו את חלקי גופו בארבעה אזורים של הכפר, כפי שגילה זאת אחד מתשעת בניו של הקורבן למשטרה.

התושבים של האיזור — רובם ממוצא השבט האנדיאני אימארה — נהגו בעבר לסגור ל„אל אינטי" (השמש) או „אמא אדמה", כדי לבקש ירידת גשמים או יבולים טובים יותר. לעיתים הקריבו בעלי חיים. אך זו הפעם הראשונה זה שנים רבות שאדם הוקרב כקורבן באיזור זה.

(עי"צ)

ארתור רובינשטיין — על בול חדש

לרגל אירועי חג יובל התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שייערכו השנה, ינפיק השירות הבולאי של משרד התקשורת בשלהי שנת 1986 שני בולי אישים, שיוקדשו לארתורו טוסקניני ולברוניסלב הוברמן, ממייסדי התזמורת הפילהרמונית הישראלית.

שר התקשורת, פרופ' אמנון רובינשטיין, מסר על כך בכנס במוזיאון תל־אביב לרגל הופעת בול ארתור רובינשטיין, הטה, שהופיע אתמול, כולל שלושה רישומים עם דיוקנו של המוסיקאי הדגול, שצוירו ע"י ידידו, הצייר פיקאסו, והוא עוצב ע"י יצחק גרנות.

(עתים)

ראש עיריית סאן־פרנסיסקו, דיאנה פיינשטיין, היתה אתמול אורחת חיפה, העיר התאומה, וסיירה, בין השאר, בוואדי ניסנאס, שם ראתה יהודים וערבים מתגוררים בשכנות – ובשלום ואמרה: „גם בעירי יש אותו חלום. גם שם יש קהילה גדולה של ערבים".

בתצלום: טקס קבלת מפתח העיר מאריה גורל; צילום: ישראל־סאן).

„רוח קדים" — גם באנגלית

הספר „רוח קדים", סיפרו התיעודי של יו"ר הכנסת שלמה הלל, על השליחות המחתרתית של ארגון העלייה הגדולה מעיראק, — ייצא לאור באנגלית בהוצאת „ראבל רי" בארה"ב ויתורגם גם לשפות אחרות.

חברי ההנהלה הישראלית של הפדרציה הספרדית העולמית השמיעו אתמול דברי ברכה. אחרים קראו להפיק סרט קולנוע שיתבסס על האירועים והתעודות הכלולים בספר.

בדברי תודה נרגשים, אמר הילל כי בשעה שכתב את ספרו חש כבעל חוב של כבוד לקהילה היהודית בעיראק וליתר הקהילות היהודיות במזרח, שכולן הוכיחו את הגשמת הציונות הלכה למעשה ועלו לארץ, וכן לתנועה החלוצית שפעלה במחתרת באמצעות שליחיה למען אותה עלייה הירואית.

(עתים)

התירוץ של פיקרינג

שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, איחר אתמול להגיע מתל־אביב לקבלת הפנים שנערכה בעיריית חיפה לכבוד ראש עיריית סן־פרנסיסקו, דיאנה פיינשטיין, והסביר את סיבת איחורו במחדלי העידן המוטורי.

השגריר הקדים ואמר, כי ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, עדיין לא פתר את בעיית היציאה המהירה מהעיר לכיוון חיפה, ואילו שגרירות ארה"ב טרם פתרה את בעיית „הסופרסוניק", רכב העולה במהירותו על מהירות הקול, ש„יאפשר להגיע מתל־אביב לחיפה בזמן".

„אבל אנחנו שנינו עובדים על זה", סיכם השגריר.

(עתים)

ארץ אוכלת מושביה

ריבית כמו כדור־שלג

מאת חיים מרגלית

„רק זה היה חסר לנו, שחברי המושבים בגליל העליון יתחילו לברוח משם" — אמר יוחנן (ג'וני) דניאל, מזכיר תנועת המושבים, שמזכיר את הימים שלוי [illegible] אחר. לכך צריך להוסיף את השרותים היקרים הקשורים במצב הבטחון ושלא לדבר על המתיחות הקבועה שהיא פועל־יוצא ממצב הבטחון. זהו אולי דבר שאינו ניתן להסברה למי שאינו חי בישוב שהוא בטווח אפקטיבי של קטיושות ושאינך יודע אף פעם מתי ואיפה [illegible] ככדות, התחילו להסתבך. למושבי הגליל, ובמיוחד לאלה היושבים על הגבול, יש הוצאות גדולות לשרותים שאין לישובים אחרים. שרותים כאלה, גם מהסוג הפשוט ביותר, הופכים שם למורכבים. קניית ספרי לימוד, למשל, בשביל אחר שיושב במרכז הארץ, זה עניין פשוט. שם זה עניין מורכב. בין אם אתה נוסע באוטובוס ובין ברכב שלך, זה לוקח הרבה זמן, ולזמן במושב, כמו בכל כפר, יש חשיבות. זאת רק דוגמה קטנה.

למושבי הגליל, ובמיוחד לשוכנים בקרבת הגבול, יש בעיות בחקלאות, בתעשייה ובעיקר במימון, לאחר שמחלקת ההתיישבות הפכה למעשה את הבנקים לזרוע הביצועית — אומר מזכיר תנועת המושבים, יוחנן דניאל

אשכול דן יום בשנות ה־50 את הקמת המושבים בקרבת הגבול עם לבנון, גבול שהיה אז משל לרוגע ושלווה.

„אשכול", אומר ג'וני, „היה לו מבט מרחיק ואילו צפה אל ימינו, ימים של גבול חם והיה, כשיהוד הגליל הפך לבעיה יש מי שרוצה לברוח מהבעיות. והראיה — מה קרה עתה במושבי הגליל". לדברי מזכיר תנועת המושבים, ממשלת האחדות הלאומית קנתה בהפרחת סיסמאות על יישוב הגליל ושיפור בעיות התעסוקה, אך כולן מופרכות. „ממשלת הליכוד", הוא אומר, „לא היה למה לחכות. הם זרקו מיליונים בשטחים. הממשלה הזאת היא האכזבה. לאחר שהובטחו הבטחות למושבים — לא רק הממשלה, גם מחלקת ההתיישבות של הסוכנות הבטיחה למושבי הגליל — ושום דבר לא יצא מזה. וצריך לזכור כי מחלקת ההתיישבות מטפלת בישובים שהם מחוץ לגבולות המדינה".

לדברי ג'וני, יש למושבי הגליל, ובמיוחד לאלה השוכנים בקרבת הגבול עם לבנון, בעיות בכל התחומים. אם מדובר בחקלאות — יש להם שטחי קרקע קטנים. ולא רק זאת, הקרקע אינה מתאימה לגידולים חקלאיים ואלה ביססו עצמם על לולים, בין אם זה לול פטימים או לול מטילות. עיסוק בענף אחר אינו פנוי במשך היום, ודווקא להם, היושבים על הגבול, אין שום אלטרנטיבה לעבודה נוספות הם רחוקים ממרכזים עירוניים כמו קריית־שמונה, צפת ונהריה ולכן הכניסו להם מיכסות לגידול פטימים ולייצור ביצים. אך כל אלה מספיקות רק לחלק מהמושבים. ההגיון אומר, שלישובים אלה צריכה להיות עדיפות והכוונה אינה רק בתוספת מיכסות. יש בעיה עם התמורה עבור גידול פטימים וביצים. החקלאים מקבלים בין 60 ל־85 אחוז ממחיר המטרה (והמחיר שממשלה קבעה ליצרן). בישובים אחרים, שבהם יש עבודות נוספות, קובלים החקלאים על היתר 15־20 אחוז המקוצצים ממחיר המטרה. בישובי הגליל זה קריטי. אין משהו הן יפלו עליך. ההודעה היבשה, שמוסרת שנפלה קטיושה ולא גרמה נזק, היא חלק מהסיפור של הבטחון. הממשלה אמנם מטפלת בבעיות הבטחון, אך מתייחסת לבעיות הכלכליות של מושבי הגליל כאילו היו במרכז הארץ. גם כתבים כלכליים היושבים להם בבטחון במרכז הארץ, הפכו לשופטים ומוציאי גזר־דין על אותם מושבים שהם אינם יודעים מה קורה בהם. מצלמים את הבתים היפים של המשפחות העשירות. כמזכיר תנועת המושבים אני מכיר את הבעיות האמיתיות ואין בכוונתי לנקות מאשמה את המושבים בגליל, שעשו ועושים שגיאות. אך צריך לשים סדר באשמות ובשגיאות וחברי המושבים אינם מספר 1 בין האשמים.

כסף — טיפין טיפין

לדעת מזכיר תנועת המושבים, האשמים הראשיים הם ראשי מחלקת ההתיישבות בסוכנות יחד עם ראשי משרד החקלאות. אלה טוענים, כי הזרימו כספים למושבים בגליל וזה נכון. הכסף רק בא טיפין טיפין. מתוך רצון לעזור למושבים עשתה שם המחלקה להתיישבות נסיונות שבוצעו בידי חברי המושבים. ניסו להתאים סוגים שונים של עצי פרי ולא הצליחו. החממות לפרחים לא התאימו ואפילו מנהרות או מערות לגידול פטריות, שהצליחו בקיבוצים, לא עלו יפה במושבים. מושב אינו דומה לקיבוצים ואי־אפשר לעשות גזרה־שווה. אי־אפשר לומר, שלמחלקה להתיישבות אין כוונות טובות — הן לא מתאימות ולא הצליחו.

נושא נוסף שעליו עומד ג'וני: מתוך נסיון חיים או רצון להקטין את החיכוכים בין המחלקה להתיישבות לבין המושבים, הם העבירו את פעילות המימון לבנקים. כלומר, מחלקת ההתיישבות הפכה את הבנקים לזרוע הביצועית — ובנקים זאת אופרה אחרת. כל פעולה בנקאית יש לה הגיון וטכניקה שלה. כדי לקבל הלוואה בבנק צריך ערבויות, ועל כל פעולה בבנק מחייבים את הלקוח בעמלות. בנק אינו פועל רק בגלל עיניים יפות ולכן המושבים, ובמיוחד אלה שיש להם הוצאות [illegible]

מחלקת ההתיישבות, כאשר פנתה לבנקים, היתה יכולה ללכת בדרך אחרת ולהעביר את המימון באמצעות הקרנות הפועלות במסגרת תנועות ההתיישבות, שהן זולות הרבה יותר מהבנקים. אך לדעת ג'וני, מחלקת ההתיישבות מנסה להפוך למעין נגיד גדול שיש לו בנקים.

המושבניקים, הוא אומר, הם בסך הכל מושבניקים. הם רצו להקדים ביצוע ורצו לבנקים מתוך הרגשה, שמחלקת ההתיישבות תפשיר להם את הכספים. אך כל צעד בבנק עולה כסף וכאן מקור ההסתבכות שלהם. צריך לזכור, כי הריבית הריאלית הממוצעת היא בין 60 ל־70 אחוז. „החזקים" משלמים 50 אחוז, והחלשים 80 אחוז. בתוך זה הריבית החריגה על משיכות יתר, שהחלשים טובעים בה. לדברי ג'וני, התעלמה מחלקת ההתיישבות מעובדות „החיים" ולא לקחה בחשבון את הריבית הגבוהה ולא העבירה למושבים השלמות ריבית, שהופכת ומגדילה את החוב לכדור־שלג שהולך וגדל ומחריב את המושבים.

להיות כמו אחרים

„שם בגליל", קובע ג'וני, „יש שגיאות ופאשלות ארגוניות שאין להן הסבר הגיוני, חוץ אולי מהרצון להיות כמו אחרים. הנה פרשת המשחטה „עוף הר מירון", שמושבי הגליל, בשותפות עם מושבי הצפון (מושבי עמק יזרעאל), השקיעו בה 10 מיליון דולר וכתוצאה מעבודה לא טובה — ניצול רק 50 אחוז מכושר הייצור — יש להם חוב של כ־10 מיליון דולר והם סגרו אותה. לדעתו, הגדלת כושר הייצור במשחטה, שבוצעה ב־1984, שהגדילה את הייצור מ־6000 טון פטימים ל־18 אלף טון, לא היתה לה הצדקה, ולא מהסיבה שאין לכל אותם מושבים כמות כזאת, הדרושה שלא לדבר על כך שהשוק לא נבדק. זה השוק המקומי, הרווי בתוצרת חקלאית.

במאמר סגור קובע מזכיר תנועת המושבים, שרק כאשר יהיה שלום בינינו לבין המדינות הערביות, ייפתח שוק יצוא גדול לבשר עוף, משום שהערבים אינם אוכלים בשר חזיר. הוא מזכיר, כי סוף שנות ה־70 ותחילת שנות ה־80 הוא עסק ביצוא בשרים למצרים. לדבריו, המשחטה היתה שגיאה מהתחלה עד הסוף.

משימה לאומית

גם מפעל „קרטונקס" למוצרי קרטון ואריזה במושב מבוא חרמון היה לכשלון, שהפסידו בו כספים. גם במקרה זה לא נבדק הנושא כפי שצריך. החוב של המושבים מ„קרטונקס" הוא כ־8 מיליון. גם מפעל „קומפיט" למוצרי „קומפוסט (רשנים אורגאניים) הוא כשלון. הוא הביא את דוגמת שלושת המפעלים שהיו באותו אזור כדי להראות שגם האלטרנטיבות הנוספות לחקלאות לא הצליחו. „נוצרו חובות אדירים", הוא קובע. „המושבים בעצמם לא יוכלו לצאת מזה בלי עזרת המדינה. עזרת המדינה אינה איזה מס שפתיים. העזרה הזאת היא משימה לאומית, כי מדובר ביהודים כגרים על הגבול והמדינה חייבת להם. בטלוויזיה רואים שיש שם גם בתים יפים, או מה? הם צריכים לגור בחושות? הם חיים בתנאים הכי קשים שיש במדינה הזאת ועצם דבקותם במקום, שמה אותם בראש סולם העדיפויות. צריך להגדיל להם את מיכסות הייצור במה שהם יכולים לייצר, היינו פטימים ועופות. צריך לשלם להם — וההדגשה היא על להם — את מלוא מחיר המטרה. צריך להפסיק את ההצהרות, בעל הנסיון הרב ביותר בהצהרות הוא אריק שרון, שפיזר הצהרות בלי כיסוי, כשהיה שר החקלאות. אחר־כך הוא היה שר בטחון וכל אחד יודע לאן הגענו בגללו ועתה הוא שר התעשייה והמסחר ומודיע, כי הוא דורש מנציגיו במועצת המנהלים של מועצת הלול ובוועד־הפועל של המועצה, שיגדילו מיכסות למושבי קו העימות בגליל. כל אלה לדברי ג'וני, סיפורי אלף לילה ולילה. שרון אשם בחוסר התיכנון בענף הלול משום שלא מינה נציגים לגופי הביצוע של מועצת הלול ושיבש בה מהלכים.

מזכיר תנועת המושבים אינו חוסך בצד תביעותיו לחיזוק מושבי הגליל, מהם גם את ביקורתו. אך מעבר לכל אלה הוא חוזר ומזכיר. הם יושבים על הגבול הכי חם במדינה וחייבים לעזור להם.

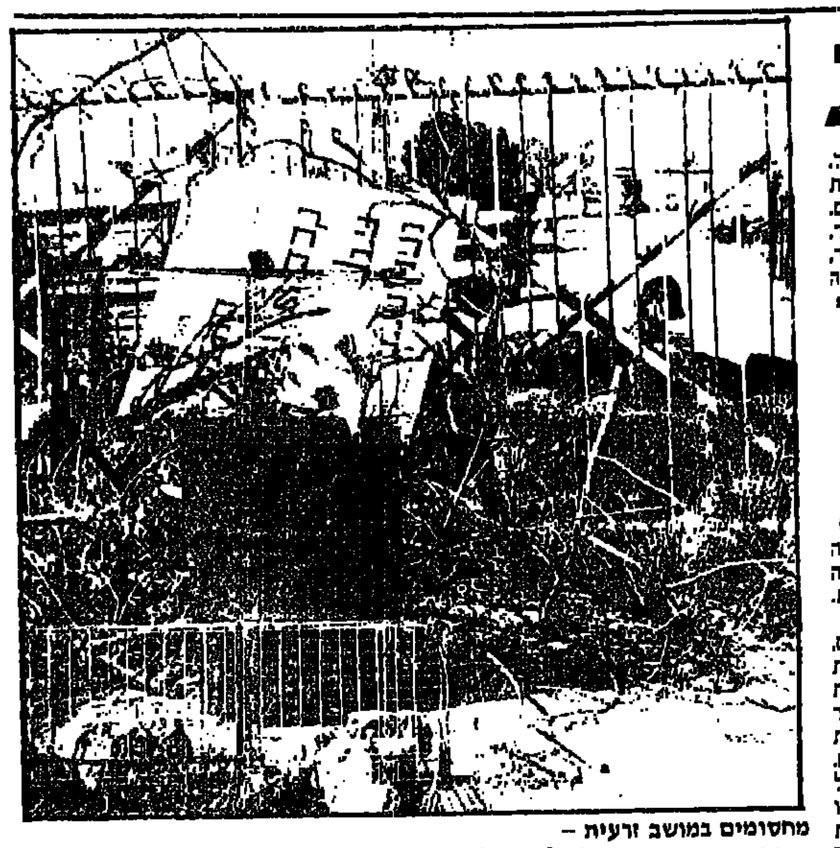

מחסומים במושב זרעית — סיסמאות במקום עזרה (צילום: קלאודיו נוטקוביץ / באדיבות „חדשות")

אדמה ללא חזון

מאת זהבה מוזס

„היום את רואה כאן רק וילות מוכנות או בשלבי גמורה. האותת מרשימה [illegible] הוילות האלה באים היום הצעירים — חקלאות, אין כאן". דבריה של [illegible] ותיקה באחד ממושבי מרכז הארץ. היא ממשיכה: „כדי להגיע מהמושב לתל־אביב יש צורך לנסוע כחצי שעה. פעם היה תענוג לנסוע בדרך. ראו מטעים, עצים מעוברים. פרדסים ופריחה באביב שריחה משכר. כיום רואים בכל המושבים [illegible] ועד תל־אביב רק וילות ועוד וילות ועוד וילות ומספר עצים. בשביל זה הקימו ישובים?"

פ., תושבת ותיקה במושבה, הגיעה עם המתיישבים הראשונים למקום חדורת אידיאלים לבניית הארץ ולעבודה החקלאית בה. בניה אינם ממשיכים בדרכם של הוריהם. אחד מהם אמנם [illegible] כבן־ממשיך במשק, אך המושב עבורו ועבור זוגתו הוא מקום שינה בלבד.

וילה במקום פרדס

תמונת־מצב זו אופיינית להרבה מושבים הנמצאים באזור השפלה. רוב המתגוררים בהם כיום עובדים מחוץ למושב, בדרך־כלל במקצועות חופשיים, הם ונשותיהם. את החקלאות הם מטפחים כתחביב. בדרך־כלל פרדסים, מטעי אבוקדו, אפרסמונים, פקאנים ולולים לפטמים. כל אלה [illegible] שאינם קושרים אותם למשק ומאפשרים להם להנות מאיכות החיים ומאווירו הצח של [illegible] קיבוצים. אך את פרנסתם הם ממשיכים לחפש בעיר. גם ילדיהם לומדים בערים לעיתים קרובות.

י., מכפר, שבמושבו יש כ־110 משקים וחצי מבעלי המשקים עובדים בעיר הסמוכה, בה נחשב [illegible] לפרבר יוקרתי שלה. רבים ממדעני העיר, העובדים בשני הקמפוסים שבה, בנו להם וילות [illegible] במקום שאיכות חיים בו גבוהה יותר. הם נהנים מיתרונות העיר והמושב, למושב ובונים להם [illegible] בן ממשיך: „לדעתי זה לא רווחי לגור במושב בלי לעסוק בחקלאות. המושבים מרווחים [illegible] צרכי העיר ומחייבים את אלה היוצאים החוצה להחזיק שתי מכוניות, כדי לענות על כל [illegible] רק מי שיכול להרשות לעצמו צורת חיים שכזאת יוכל להינות ולהפיק את הטוב שבחיי [illegible] עדיין במושב ישנה הרגשה של צוותא ולשכן איכפת מה מתרחש אצל הגר בסמוך לו. כדי שלא תתקבל תמונה מעוותת, כדאי להדגיש שגם הוותיקים אינם יכולים היום להתפרנס מחקלאות ואף הם מבקשים את פרנסתם בחוץ".

חלקת אלוהים הקטנה

ע., המתגורר אף הוא במושב, שואל מדוע נותנים היום לבנות בתים על אדמה חקלאית יקרה [illegible] באזורים המיועדים לבנייה עירונית. לדעתו הגיע הזמן להחליט האם רוצים שתהיה [illegible] למופת בארץ, או שמעוניינים להפוך את הארמות היקרות כליכך לארמות עירוניות. [illegible] מוצרים חקלאיים מבחוץ.

[illegible] של ייעוד הקרקעות מעסיקה כיום מעטים מבין המתגוררים במושב. רובם פנו לצורת חיים זו עקב היתרונות שמקום מגורים כזה מציע להם. את אהבת החקלאות ובניית הארץ [illegible] כשהתגלגל הכסף לידיהם בקלות מהבורסה. כיום רובם נאנקים תחת המצב [illegible] הקשה, אך הם לא רואים את פתרון המצב בעבודה חקלאית ובכיבוס משק חי או מטעים. [illegible] החקלאות פשטה את הרגל במדינה והם שמחים שילכו ליצור לעצמם את חלקת אלוהים הקטנה שלהם. לקשיים הכלכליים הם חושבים לשים קץ אולי בשינוי מקום עבודה [illegible] עוברים אחרת כלשהי במקומות העבודה.

גביעי הוקרה במקום בושת־פנים

מאת לוי מורב

דבר מוזר קורה למשק העובדים. חוליה אחת אחר רעותה נחלשת והולכת ואילו הנהגת המשק לעולם עומדת. לסולל־בונה לא מונה אומנם כונס נכסים. אבל נקבעה תכנית הבראה בחסות האוצר ועל חשבונם של העובדים. במסמנות ישראל שהיא חברה ממשלתית נשקפת סכנת פיטורין לכמה מאות אנשים ואילו בסולל־בונה מדובר בסכנה מוחשית וודאית לפיטוריהם של אלפי עובדים.

נכון, מנכ"ל סולל־בונה התפטר והלך לדרכו. אבל במקום להסתגר בביתו בבושת־פנים הוא חורש את הארץ ומקבל גביעי הוקרה על פועלו. במקום להביא אותו כמשל וכשנינה לניהול כושל ובלתי אחראי, שהביא את החברה למקומה הנוכחי, מקבל שרגא רוטמן מתנות. הוא אמור להיות יו"ר מועצת המנהלים של בנק משכן (בנק המשכנתאות של בנק הפועלים) וחבר הדירקטוריון של בנק הפועלים־קנדה — מישרה הכוללת בתוכה ארבע נסיעות חינם לצפון־אמריקה בשנה.

האם שרגא רוטמן קיבל תפקידים אלה בזכות תרומתו הנכבדה ליצירת החובות הכבדים של סולל־בונה לבנק הפועלים? זאת איננה רק שערורייה ציבורית — מתן הכיבודים המיותרים פוגע קודם כל בניהול העיסקי של חברת העובדים. המסקנה של מנהל כושל ממה שקורה כיום עלולה להיות: אם תדאג לעצמך כראוי, לא רק שלא תוקע ותפוטר בבושת־פנים על כשלונותיך, אלא שעוד יעניקו לך בונוסים וטובות־הנאה, כדי להקל עליך את שנות הפרישה ה„עליזות" שלך.

לפשפש במחדלים

בכך לא מתמצה הבעיה. מעבר לטענות הצודקות של ראשי ההסתדרות וחברת העובדים כלפי המדיניות הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית, בראשותו של שמעון פרס, חייבת חברת העובדים לפשפש במעשיה ובמחדליה ולא רק להפנות אצבע מאשימה וצודקת כלפי משרד האוצר ובנק ישראל. כידוע — ואזכיר זאת למי ששכח — יו"ר קונצרן סולל־בונה בשנים שעברו הוא מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו. לא שמעתי ולא ראיתי אותו אומר משהו לפחות ביחס לאחריות האישית שלו למה שקרה, הן כמזכיר חברת העובדים והן כיו"ר סולל־בונה.

לא ראיתי ולא שמעתי על ברקיבית אמיתי. לא ראיתי ולא שמעתי חרטה על התמיכה שנתנה ההסתדרות לתכנית הכלכלית של הממשלה — תכנית שהביאה, בין היתר, להחרפת המשבר של המיגזר היצרני, החקלאות, הבניין, התיירות והתעשייה. חברת העובדים עוד טרחה ופירסמה בשעתו בשם המחלקה הכלכלית שלה, נייר־עמדה חיובי ותומך במדיניות הכלכלית הנהוגה מאז יולי '85.

רק בחודשיים שחלפו החלו בחברת העובדים להשמיע קולות של מחאה וגם כאן עיקר הביקורת היא בנושא הריבית. עד היום אין ראשי משק העובדים וחברת העובדים מבינים שהבעיה הבסיסית של המשבר היא אימוצה של התכנית הכלכלית, שאמנם בלמה את האינפלציה, אבל הטילה את כל עולה של ההבראה על השכירים ועל הסקטור היצרני. אילו הבינו אז ראשי המשק את מה שהם מבינים כיום, ייתכן שהיו יכולים לנסות ולשנות את התכנית מעיקרה, או לפחות להיערך לקראתה כיאות.

ברית בלתי־קדושה

לא שמעתי מאיש, שהוא מתכוון להסיק מסקנות אישיות. לא קראתי בשום מקום, שהקמתה של ממשלת האחדות הלאומית היתה החטא הקדמון ושהברית בין יוצאי רפ"י (פרס, יעקבי והמצטרף החדש עדי אמוראי), לבין בוגרי הציונים הכלליים (מודעי ונערי הליבראליים), היא ברית בלתי קדושה. ברית זו הנהיגה, תוך שיתוף־פעולה קצר־טווח וקצר־רואי מצד התעשיינים שהסכימו לה במחיר של שתיקת־שכר מסיבית, מדיניות קטלנית לגבי החקלאות, שהביאה את המושבים והקיבוצים לחובות וריביות שאין כמותן בשום מקום בעולם. זאת במקביל לרווח של 1.5 מיליארד דולר למחזיקי הנכסים הפיננסיים הנזילים בתוך פרק זמן של שמונה חודשים.

לא מדובר רק בשגיאות בניהול או בקשיים אובייקטיביים ומקצועיים. עיקר האחריות לקשיי תנועת המושבים, „סולל־בונה" ואחרים היא על מהותה של המדיניות הכלכלית. ככל שיקדימו ראשי משק העובדים להבין זאת כן ייטב לכולנו. את האחריות שלהם לתמיכה שקטה במדיניות זו לא יכולים ראשי משק העובדים לגלגל על העובדים או על כלי התקשורת או על מישהו אחר. הגיעה השעה שיסיקו את המסקנות: לפוצץ את ממשלת האחדות, או להתקפל ולברוח הביתה. הם יכולים, כמובן, גם להחליט להלחם נגד המדיניות הכלכלית כולה. אבל את זה צריך לדעת לעשות היטב.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב

עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

פסיכולוג? לא בשבילי!

מאת יצחק שור

גיל ההתבגרות, אומרת לי מנהלת השירות הפסיכולוגי־חינוכי של מחלקת החינוך הירושלמית, סילוויה זילברמן, הוא גיל רצוף משברים וסכסוכים שבין הנער לבין עצמו ובינו לבין הוריו ומוריו. במקרים קיצוניים מבטאים הנער או הנערה את מצוקתם במעשים אימפולסיביים, בלתי־מבוקרים, עד כדי התאבדות. לרוב בני הנוער מחשבות המוות אינן זרות. הם נתקלים במוות בקרב בוגרי בית־הספר שהלכו לצבא. התחושה שמחשבות עלולות להביא למעשים היא תחושה ממשית. לעתים מגיעים בני־נוער למסקנה הנוראה, כי ממצוקה ישחרר רק המוות, בלי שהם מוסרים לעצמם דין וחשבון שמוות הוא דבר סופי.

לא שאין הם מבינים זאת באורח אינטלקטואלי, אלא שבאורח אמוציונלי הם מכחישים זאת. במצבי לחץ נחלשים מנגנוני הבקרה, והאדם עלול לעשות מעשים נואשים. לאותם נערים המחליטים להתאבד ישנה תחושה שאין הם יכולים להגיע להידברות עם חבריהם, מוריהם והוריהם. הם חיים בתחושת בדידות עמוקה וכוח הסבל שלהם, לשאת בדידות זאת — כשל. הפסיכולוגים העירוניים קיימו שיחות עם חבריהם של בני־נוער שהתאבדו. מטרת השיחות היתה לסייע לאותם נערים להכין את עצמם, לחזור לעצמם, ולבחור בחיים.

לפני שנים אחדות — מספרת סילוויה זילברמן, הקים השירות הפסיכולוגי־חינוכי הירושלמי מרכז ייעוץ לתלמידי תיכון, המיועד לבני 14־18. שלא כמו בגנים וב־יסודיים, בתיכון לא מוצמדים פסיכולוגים לבתי־ספר. במקרה הצורך, מקיימים הפסיכולוגים קשר של התייעצויות עם המנהלים והמורים. כוונת העירייה לא היתה להקים שירות מתחרה, כביכול, בשירותי בריאות הנפש של משרד הבריאות, הדסה או קופת־חולים. תפקידו העיקרי של המרכז לייעוץ לתלמידי התיכון הוא לתת מעין עזרה ראשונה. כאשר התפקיד העיקרי הוא מניעה. קצב הפגישות וההתערבות מהיר וקצר. כאשר מתברר לפסיכולוג שלפניו מקרה פאתולוגי או כרוני, הוא מפנה אותו לאחת מן התחנות לבריאות הנפש.

חרדות משתקות

מגיעים נערים הסובלים מחרדות משתקות. כך למשל, נער אחד לא ידע להגדיר לעצמו את זהותו המינית. הוא לא ידע אם הוא הומוסכסואל או הטרוסכסואל. בקרב כמה נערים הסתמנה חרדה קשה מפני בחינות, או ירידה בכושר הריכוז וברמת הלימודים. נערים ונערות מגיעים בפני הפסיכולוגים פחדים מרעיון ההתאבדות. כמעט אין פניות לייעוץ בתחום הגמילה מסמים. השקעת זמן ומשאבים בייעוץ לבני־נוער היא חיונית. לעתים עזרה נפשית קצרה וקולעת יכולה למנוע הסתבכות. זה גיל עם עליות ומורדות, מצבי־רוח והתלבטויות.

בני־נוער נוטים להתלבט לפני שהם מגיעים למרכז לייעוץ. הם חוששים, שמא ידביקו להם מישהו תווית של פסיכי. אבל העובדה היא, שרוב הפונים למרכז זה מגיעים על־פי המלצת חבריהם, ולעתים עם חבריהם שכבר נהנו משירותי הייעוץ. גם מחנכים ויועצים מפנים תלמידים למרכז.

אלו בעיות מציגים בני הנוער המתבגרים לפני הפסיכולוגים? הסיבה האופיינית ביותר לפנייה היא מערכת יחסים מעורערת עם ההורים. ההורים אינם מוכנים "לקבל" את המתבגר כאדם שונה מהם. הוא חש תחושת מחנק קשה. נער אחד לקח בקבוק אמוניאק והלבין את שערותיו. היתה זו דרך להודיע להוריו שהוא שונה מהם. נער אחר נוהג להסתובב עם ג'לי בשערותיו. ההורים נחרדים ושואלים את עצמם האם הידרדר עד כדי פאנקיות ולאן עוד יגיע. אבל בסך־הכל, זו הפגנת עצמאות של נער מתבגר. נער כזה מסוגל ליטול זוג מכנסיים משוכה ולגזור אותו, כדי להתאים עצמו לאופנה.

על מקרים נוספים מדווחת פנינה ענברי־לף. בחוברת פנימית שהוציאו לאור עובדי השירות הפסיכולוגי־חינוכי בירושלים: נערה ניסתה להתאבד משום שסילקו אותה מבית־הספר התיכון. נערה אחרת סובלת קשה מבדידות חברתית, לאחר שעברה מתיכון אחד למשנהו. עולות שאלות על יחסי בנים־בנות. נערות מתחבטות בשאלות של נורמות התנהגות: "לתת או לא לתת". הדילמה היא בין היותה מקובלת על החברה לבין החשש מהידרדרות ומאובדן שמה הטוב. סיכסוכים חמורים פורצים במיוחד בין בנים לאבות. יש כאלה הסובלים קשות מגירושי הוריהם או שהם מדוכאים בשל מות אחד ההורים. בעיה עלולה ליהפך לכדור שלג ולהטביע חותם על חייו של הצעיר לאורך שנים רבות. אבל אפשר גם לסלקה על־ידי ייעוץ בשעת כעס, מצוקה ומשבר.

קונפליקט בין מגמות

בעיקרו של דבר — כותבת פנינה ענברי־לף — נוצר בגיל ההתבגרות קונפליקט (סיכסוך) בין מגמות הגדילה, האינדיבידואליזציה ורצון העצמאות של בני־הנוער לבין המגמה השמרנית של המוסדות החברתיים — בית־ההורים ובית־הספר. בית־הספר דורש מן התלמיד המתבגר שיסתגל. קבוצות גדולות של בני־נוער מהוות איום על המערכת החינוכית ולכן ישנם מורים המחוקקים את נטיות בית־ספרם להדק את דרישות המשמעת ואת הדרישות הלימודיות, ולהימנע מהתייחסות אישית לבני הנוער. מתבגרים חשים בחוסר יכולתו של עולם המבוגרים להבין אותם ולעזור להם. גם על־ידי יצירת גבולות חיצוניים של נורמות וערכים, משום שלבני־הנוער עצמם, חסרים גבולות פנימיים ברורים של מותר ואסור.

מתבגר שמגיע למרכז לייעוץ אינו זקוק לאישור הוריו. במקרים רבים הנער המגיע לייעוץ אינו מדווח על כך להוריו כלל. זה אמנם יוצר בעיה משפטית, שהרי מדובר בקטינים. אלא שדרך בתי־הספר דאגו אנשי השירותים הפסיכולוגיים־חינוכיים בירושלים להביא את דבר קיום המרכז לייעוץ לתלמידי תיכון לידיעת בתי התלמידים. בכמה בתי־ספר נערכו פגישות עם התלמידים או עם ועדי הכיתות, התגובה היתה, בדרך־כלל: "זה טוב, אבל לא בשבילי".

הניסיון הירושלמי הצדיק את עצמו, סבורה סילוויה זילברמן. היא מאמינה כי גם ערים אחרות יוכלו ללכת בעקבותיו. אם ידרשו להם ואת התקציב המקוצץ.

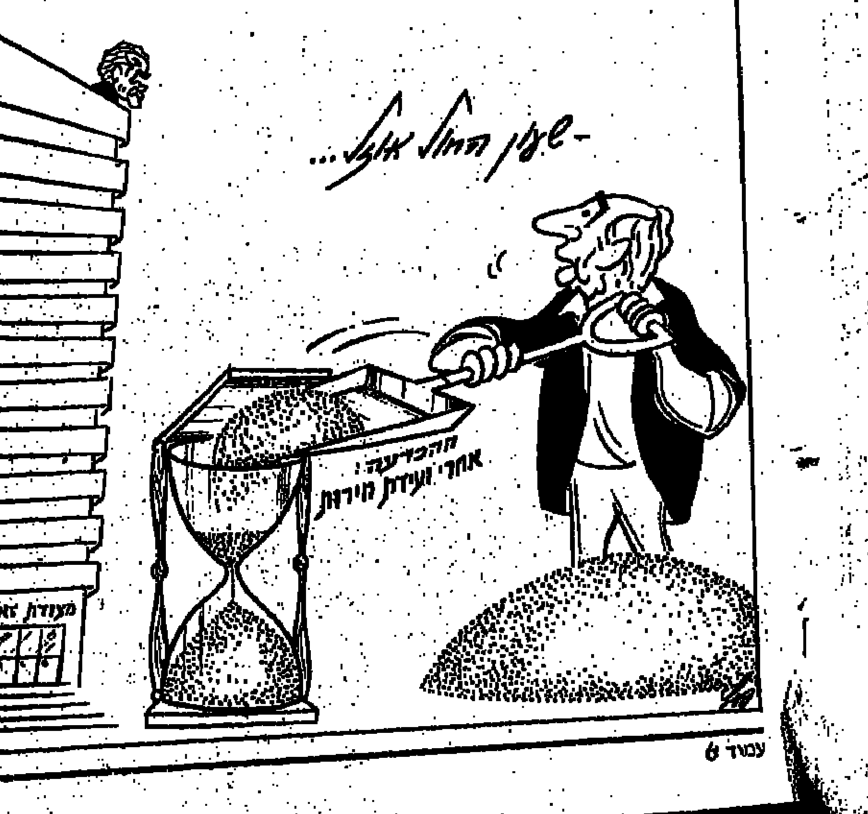

סטריליזציה אידיאולוגית

מכתב גלוי אל מזכ"ל מפ"ם

מאת אלכס ספינרד

גם אני הייתי בישיבת מרכז מפ"ם ביום רביעי שעבר, וגם אני הייתי נוכח כאשר הוצגה בפנינו רשימה "מוסכמת" של חברי מזכירות, וכאשר אמרת כי למרות שהמהלך בלתי־חוקי — עלינו לבצע אותו כדי לשים קץ להתכתשויות הפנימיות.

אני עירערתי על ההצעה. ברור היה לי, כפי שצריך להיות ברור לכל, שהצבעת "אן־בלוק" (ברשימה "מוסכמת") מנוגדת ללשון החוקה ולרוח הדמוקרטיה. ברור גם, שהגדלת המזכירות ללא שינוי החוקה — היא בלתי־חוקית בעליל. בכל זאת, לא זו השאלה החשובה. השאלה היא, מה עושים עם המצב הבלתי־חוקי שאליו הבאת אותנו, ולאן המהלך שלך יוביל אותנו? שיהיה ברור: כמעט אין חשיבות מעשית־פוליטית לגודל המזכירות או לצורת בחירתה. החשוב הוא הכיוון הפוליטי של המפלגה ושל התנועה שהיא מייצגת, כפי שהוא מסתמן על־ידי צעד בלתי־חוקי זה. מסיבה זו, ברצוני לערער פומבית על המגמות שצורת בחירה זו מגלמת, כי זה האתגר האמיתי למחנה הסוציאליסטי־דמוקרטי.

במה הדברים אמורים?

א. מפלגה אשר מוסדותיה נבחרים על־ידי "עסקות" בין "מחנות" שונים — משמרת את המחנות והורסת את גאוות היחידה שלה. האמת היא, כי "הרשימה המוסכמת" היתה "עסקת חבילה" בין שני "מחנות", שכל אחד מהם הוא מיעוט קטן במפלגה, אך שניהם יחד חולשים על עמדות הכוח במפלגה. הלוואי שבחירת המזכירות ברשימה "מוסכמת" היתה גורמת להפסקת ההתקוטטות בין "המחנות" המלאכותיים והחרטניים הללו. האמת היא, לצערנו, הפוכה: עצם הגשת הרשימה "המוסכמת" — ובמיוחד, קיומה המיותר והמיושן של ועדה פרסונלית — משמרת צורות בחירה ריכוזיות ועסקניות, במקום לעודד תהליך פתוח ודמוקרטי.

ב. מפלגה שאינה מסוגלת לבצע מהלך בחירות חופשי שיש בו מנצחים ומפסידים — אינה מסוגלת לנהל ויכוח פוליטי אמיתי. שוב ושוב מוגשות לנו במפ"ם רשימות "מוסכמות" והצעות "מוסכמות" למיניהן — הכל על מנת להימנע מהתמודדות אמיתית — פרסונלית, פוליטית או אידיאולוגית. מתי נלמד כי אין פסול בהתמודדות דמוקרטית — הן על חברות במזכירות, הן על הצעת החלטה על עמדתנו כלפי תהליך השלום? … מאמצים אדירים בניסוח ניסוחים מפולפלים ומסורבלים … העמדות יבואו לידי ביטוי — מדוע לא ללמוד … ענייני וסוציאליסטי על עקרונות — שבעקבותיו … אחד הצדדים יזכו ברוב בלי שהצד המפסיד … יאיים בפרישה. תפקידה של המנהיגות להתוות כיוון … בין קבלני־משנה של מחנות קטנוניים. … הפרסונאלי: מדוע להגדיל לגודל מגוחך את מוסדות … להכניס אל "כולם" — במקום לנהל הצבעה … מוגבלים? האם אינך מבין כי ברצונך הכן לספק … טובה — יתכן שאתה גורם לניוון המוסדות … החיים האידיאולוגיים במפלגה עצמה?

ג. למפ"ם יש הזדמנות פז, אך כדי לנצלה … האינטרסנטים. שנינו מסכימים, כי מפ"ם ניצבת … קריטית — לא רק כמפלגה, אלא כתפיסה חברתית … דמוקרטית. בניגוד למנבאי השחורות (גם בתוכנו) … ליתר דיוק, האידיאולוגיה שמפ"ם מייצגת — … כתשובה האמיתית לממשלת "הליכוד הלאומי" … מוכנים לפעול, ואפילו מתרגשים מהאפשרות … המסר שלנו. אך דווקא בבחירות "מוסכמות", … העסקנים המתרוצצים בבניין מרכז המפלגה … "מוסכמות", "מטעם" חוגים שונים, בלי … מחוץ לכותלי איתמר בן־אבי. אותם עסקנים … עמדות הכוח במפלגה ויכולים לטעון שהם … האמיתית" (הרכבת רשימות תפקידים, ועדות … החברים עובדים בשטח — ולא מסתובבים … כמותאר־כפיים. כך זה לא יכול להימשך. … שייכים לשום "מחנה" להרכיב בעצמם את … הצבעה חופשית ודמוקרטית — ותראה איזה … מקבלים!

סופו של דבר, שקול־נא היטב את … אחרים, איני מבקש סער ארגוני כלשהו. … אני מבקש ממך רק דבר אחד: קבע … יחזור על עצמו, וכי תיתן למפלגה שלנו … וסוציאליסטי.

האיש "שלא ידע" את טרבלינקה

מאת יעקב רבי

בעת הארכת תקופת מעצרו טען גזן דמיאניוק, האיש מזרע הפורעים של בוגדן חמיינצקי הרשע, המכונה "איוואן האיום", שמעולם לא היה בטרבלינקה ולא ביצע את הפשעים המיוחסים לו. האם הוא מאמין שכפירה טוטאלית תעמוד לו? אייכמן לא הכחיש למעשה את ההאשמות שהוטחו בו. הוא רק ניסה להסביר, לתרץ, להציג את עצמו כשליח לדבר עבירה שזוממו אחרים.

אבל אייכמן היה פורמט אחר של צורר נאצי, והוא הדין בחברי ההנהגה הנאצית שהובאו לדין בנירנברג. הם היו בזמן אחר, כאשר שאגת האימים של אושוויץ והגיטאות וכל מוקדי השואה עוד נישאה בחללו של עולם, ואנשים ונשים לרוב, קורבנות מסע ההשמדה, יכלו למסור עדות משוועת על אשר עבר עליהם ועל המיליונים שלא ניצלו ולא שרדו.

בינתיים, אבוי, חל "חוק ההתיישנות" — לא, חלילה, התיישנות הפשעים החמורים עצמם, אלא התיישנותו והיחלשותו של הכוח האנושי המסוגל למסור עדות אישית רוטטת, ולבוא חשבון עם מבצעי השואה מן ההנהגה ומן השורה.

ארבעים שנה חלפו, ורבים — אחוז ניכר מאוד — אינם עוד בחיים. הדברים אמורים הן בפושעים המשוקצים והן בניצולים. תהודת השואה אומנם קיימת, אך היא מתועדת בעיקר בכתב, במחקרים, בפרקי זכרונות, וסרטים דוקומנטריים. שוב אין היא נישאת ברמה בגרונות הניחרים של ניצולים חיים, כמו לפני שנות דור. לכן יכול פריץ חיות כאיוואן דמיאניוק לנסות את הטקטיקה שכבר נוסתה פה ושם במשפטיהם של פושעים נאציים בגרמניה — הטקטיקה של לא דובים ולא יער, של לא־ידעתי ולא שמעתי וידי לא שפכו את הדם הזה.

מחוות שוחר

ואולי משום שחש שאין לטכסיס הזה סיכויים לעשות רושם בישראל כמו שיש לו בארץ שהיתה מולדת הנאצים, נמלך דמיאניוק ונקט מחוות שוחר קודם ירידתו מהמטוס בלוד: הוא ביקש כי יותר לו להשתחוות אפיים ארצה ולנשק את אדמת ארץ־הקודש: ללמדך, כביכול, שאיש נוצרי הקשור בעבותות אהבה כאלה לארץ־ישראל, קשה להעלות על הדעת שיעשה שפטים בעם אשר יצא מן הארץ הזאת וחזר אליה. מחוות השקר נדחתה על הסף.

בטענת מצח נחושה שלו, "לא הייתי בטרבלינקה", מלמד דמיאניוק לא על עצמו בלבד, אלא על הלך־רוח שפשט באחרונה בחוגים רחבים ויוקרתיים, לכאורה, לרבות חוגים אקדמיים, "מדעיים", מכחישי השואה, המנסים להפריך מעיקרו את הפתרון הסופי, את השמדת ששת המיליונים. עובדות דמים אלו — כביכול אינן אלא עלילת־שווא יהודית. הכחשת השואה היא בעצם גלגול חדש של שנאת ישראל — היא הפיכת השואה על פיה. לא ייפלא אם נשמע מקרב החוגים האלה דברי נאצה על ישראל לרגל הבאתו בפלילים של "איוואן האיום" — עוד "קורבן" אחד של "ריבת השואה" שהוציאו היהודים על גויים חפים מפשע...

משפט דמיאניוק יהיה מן … ספקטקולארי ממשפט אייכמן … קשה לניהול, אבל חשיבותו … במישור האישי, של עשיית דין … שגזר וביצע כמו ידיו מתות משונות … חסרי ישע, אלא גם במישור כללי … להוכיח ולתעד בעליל במלוא … נותרו, את זוועת טרבלינקה, … המזימה המסוכנת של מכחישי השואה.

אותי זה מרגיז

שתיקה רועמת במחנה החרדי

מאת מוטי בסוק

מעשה הנבלה שעשו לפני שנים־עשר יום מאות חרדים בתלמידי … הספר "בויאר" בירושלים ואורחיהם הערבים, עבר למרבית "הפלא" … מוחלט, הן בציבור הדתי־ציוני והן במחנה החרדי. איש, גם אלה … בפינו משום מה דתיים מתונים, לא גינה את המעשה.

בדיעבד מתברר, כי שוב הייתי תמים כאשר ציפיתי לצעקה, למחאה, של … אישיות, של חבר־כנסת, של מתם עמך דתי, נגד מה שנעשה ב"בויאר", נגד … ונערים ערבים ויהודים.

אסור להכליל, אבל בציבור הדתי נפל דבר. כל חברי הכנסת המייצגים … (להוציא המערכניק הרב הכהן), מתנגדים לחוק נגד הגזענות. כל אלה, ללא … הכלל, רוצים לנתק אותנו מרוב רובה של קהילת היהודים הגדולה בארה"ב — … הרפורמים והקונסרבטיביים (חוק "מיהו יהודי"). כל הח"כים הללו, ללא יוצא מן ה… רוצים לכפות עלינו את חייהם — חוק איסור חמץ, חוק נגד חזיר ועוד … נעלם הקול המתון, נעלם הקול השפוי.

ההתנכלות לתלמידים ב"בויאר" והשתיקה הרועמת בעקבותיה משלמת … הרוחות הרווה במחנה הדתי והחרדי. ההתנגדות לחוק הגזענות, הדבקים … המחנה הציוני־דתי, שלא לדבר על רבני אגו"י וש"ס, מתנגדים למפגשים של … יהודים וערבים. הרב הראשי הספרדי מרדכי אליהו אוסר מכירת דירות לערבים … על החינוך במגזר הערבי במשרד החינוך והתרבות של מדינת ישראל, אוסר על … בין בני־נוער ערבים ויהודים.

סגירת המעגל

אם המחנה הדתי, שהוא כביכול מתון, ציוני, מתנגד בתוקף לכל קירבה … הפלא שהמחנה החרדי מרגיש את עצמו חופשי לנהוג באלימות? דרך אגב, … הארגון שעמד מאחורי האירוע ב"בויאר", נהנה מתמיכה נדיבה מאוד של … כדי לסגור את המעגל התכוון, מרדכי פרימן, ראש המחלקה הדתית … להקרין מעל המסך הלאומי, חמישה ימים אחרי מה שאירע ב"בויאר", … מובהק. גם הוא איש המחנה שפעם היה המחנה הדתי־לאומי. …

החילוניים ניסו תמיד לבנות גשר. הדתיים פירשו זאת כחולשה, תלמידים … ממלכתיים מבקרים אצל עמיתיהם הדתיים. לעולם. לעולם לא תראה ביקור … בתי־ספר חילוניים מזמינים רבנים ואישים דתיים. לעולם לא תראה הזמנה … הספר הממלכתיים פתוחים למורים דתיים וחרדיים. התופעה ההפוכה נדירה …

המשאל שנערך באחרונה, על יחסי דתיים־חילוניים, חשף שנאה בין … לפני עשר שנים לא היו מסרבים תושבי יבנאל לכניסת רב בישראל ואנשי … להיפך. אך הסבלנות של החילוניים מתפוגגת והולכת. הם לא יגנשו את … עוד התנכלות ב"בויאר" או השתוללות אלימה במקום אחר יביאו להתפוצצות … הציבור החילוני. הסבלנות פוקעת.

חוגים מקורבים

מאת דליח שחורי

…ם ירו… ם בחלומות

…ותיו של זעפר אל־מאסרי נתנה … לראות, לכל מי שחשב אחרת, … המערבית תומכת באש"ף ושאין שום … לדבר עם תושביה במנותק מאש"ף. … תושבי הגדה תומכים בחוסיין. אבל על … יש קונסנסוס. הדברים אמורים כלפי … המשלים עצמם ואותנו, שאפשר להידבר … משלחת ירדנית־פלשתינית שאינה מזוהה … אש"ף או לפחות נהנית מברכתו.

… לי יוסי שריד העלה השבוע בוועדת … והבטחון של הכנסת את ההצעה הלא־ … לקיים בחירות לראשי ערים בגדה. הוא … לקשר את הבחירות עם רעיון … אוטונומיה כפי שהוא מופיע בהסכמי קמפ … כך שכאשר תתחדש ההידברות עם … תוכל הגדה לספק משלחת פלשתינית … מוכן, שלא יהיו עליה עוררין. ראש … התנגד. הוא אמר שזה מסובך, בלתי … יש מגבלות פנימיות.

… לשכת ראש הממשלה אומרים, … הבחירות לראשי ערים ב־1976 (בתקופת כהונתו של שמעון פרס כשר הבטחון) שנויות עד היום במחלוקת קשה מאוד, החוצה את המפלגות. לכן קשה להאמין שרעיון כזה הוא בר־סיכוי. לכך יש לצרף עמדות של ראשי ערים בגדה, הפוחדים, שבחירות יעמידו את חייהם בסכנה, מלבד ההקצנה הכללית שיגרמו.

האופציה של מינוי ראשי ערים, גורסים בלשכת ראש הממשלה, לא נזוקה בעקבות הרצח של ראש עיריית שכם וייתכן אף שיגשו לביצועה ללא דיחוי בחברון, רמאללה ואל־בירה. אם יש בעיה של בטחון אישי, אומרים, אפשר לפתור אותה על־ידי שכירת שומרי ראש, כפי שנוהג היום ראש ממשלתה החדש של שווריה.

ההנחה היא, שכל ראש עיר חדש שלא יהיה, גם ממונה, מזדהה עם אש"ף. התקווה היא, שניתן לטפח אש"ף פרו־ירדני, מול ובנבדל מאש"ף העצמאי בראשות יאסר עראפאת. להערכתי, אלה הם חלומות באספמיה.

…וריה: מלחמה …א עכשיו

…ריה עלתה בימים האחרונים על הפרק, … נאום הנשיא אסאד ואזהרותיו של … הכנון ללמודים אסטרטגיים אלוף (מיל.) … מפני הפוטנציאל המלחמתי שלה. … הממשלה שמעון פרס מצא עצמו אנוס … אל סוריה גם הוא, בהופעתו בוועדת … והבטחון של הכנסת. הוא אישר שצבא … הגביר את כוחו, אבל הוא גם הציע לא … נשמים ולהגיב בעצבנות. "אני בעד … בגבול ופיתוח בריכוז", אמר.

…הערכה כיום היא, בקרב העוקבים אחרי … סוריה, שסוריה לא הולכת למלחמה … היא לא תצא למלחמה לבדה, ומכל … גם על פי דבריו של חאפז אסאד. היא … השיגה את האיזון האסטרטגי שיאפשר … לגבור על ישראל. להערכתו הושג האיזון … בחילות היבשה, אך עדיין לא … חיל האוויר.

… העוקבים אחרי סוריה מציינים; כי יותר … המלחמה כביכול של אסד, מעניינת … להתקרב לירדן ולהשתתף בוועידה בין־לאומית לפתרון הסכסוך באזור. לנו יכולה נכונות זו לאותת, שהגיע הזמן לגשש אצל אסד אם הוא מוכן לפתוח בהידברות עם ישראל. מרור, ששמעון פרס, המחפש כל רווח צר בין דלתות סגורות כדי לפתוח בהידברות, טרם מצא לעשות זאת.

חוסיין ואסד, על כל פנים, עמדו להיפגש להמשך הדיונים ביניהם. פגישתם לא יצאה לפועל בגלל רצונו של חוסיין, שאסד יבוא אליו לרבת־עמון, והימנעותו של אסד מלתת לחוסיין את הסטאטיספקציה הזאת. רצח ראש עיריית שכם וגילויי העויינות בהלוויה כלפי סוריה וחוסיין כאחד, יפעלו אולי לקירוב השניים ולגיבושה בעתיד רחוק יותר של "חזית מזרחית". מצד שני, חוסיין עדיין לא ויתר על האחיזה שיש לו בגדה המערבית, וייתכן, כי גילויי האהדה בהלוויה ליאסר עראפאת, יטו אותו שוב לכיוון של אש"ף.

רואי שחורות אומרים, שהקפאון המדיני המתמשך חייב להביא למלחמה. על פי ההערכות בירושלים, סוריה לפחות אינה עומדת לפתוח בה עכשיו.

…צמיחה לפי פרס ושמיר

…פרס אמר שלשום בקרב בישיבת סיעת …ה: "אני לא עובד לפי שעות או לפי …סיסטום, אבל העניין הוא רציני ושעון …ל אוזל". הוא הציע לחכות עם מחלוקת … עד לאחר ועידת "חרות". ממלא …ו, יצחק שמיר, אמר בערך באותו זמן, …פה מיליטנטית בפני צעירי "חרות", …ים טועים" אם "הם" חושבים, שבעד קיום …הליכוד חייב לשלם משהו. "לא … קום דבר".

…כשמקלים את שתי ההתבטאויות "נטו" …לים את התוצאה הבאה: פרס מגלה סימני …בנות, שכן להמתין עד אחרי ועידת …ת", לא תותר למשבר, רוצה לבוא לקראת …יר. שמיר, שכבר ידוע, כי בכנסים …ליטיים הוא מגייס את כל קולניותו ומיטב …ניותו, לא אמר בכל־זאת שום ביטוי פוגע …פי פרס. על אף אילוצי הזמן והמקום, … רמזים לכך שאפשר למצוא …רה.

…דווקא משורות הליכוד שמעתי הערכה, שמתאימה מאוד לתמונת המצב הזו. לפי הערכה זו פרס ושמיר עשו ביניהם "עיסקה", שנועדה להבטיח את בחירתו מחדש של שמיר לראשות מפלגתו. אילו רצה פרס, היה יכול להביא את הממשלה אל סף משבר ערב ועידת "חרות" על רקע בעיית הצמיחה. לא היה קל מזה, בכך היה פרס יכול להפוך את ועידת "חרות" לוועידת התמודדות על המנהיגות. והוא לא נהג כן ואף אמר מפורשות כי ימתין עד אחרי הוועידה. בכך הגיש לשמיר את המנהיגות על טס של כסף. בתמורה, שמיר ידאג שתהיה צמיחה, כפי שפרס רוצה אותה, אחרי ועידת "חרות".

גם אם אין עיסקה כזאת, היא היתה יכולה להיות. בכל מקרה, שמיר בוודאי יודע לקרוא את עמדת פרס ולהבין מה משתמע ממנה לגביו. השניים האלה היו יכולים להסתדר ביניהם הרבה יותר טוב אילמלא אריאל שרון ודוד לוי, שרק הצל שלהם גורם לשמיר לשכוח הרבה דברים שאמר לפרס בארבע עיניים.

הקשר הסיני

אריק נחמקין

שר החקלאות אריק נחמקין, לפי עתון עירוני שצוטט בעתונות הכללית, ביקר בחשאי בסין. ספר לי על הביקור, אמרתי לאריק נחמקין. ואם אינך יכול לדבר בגלוי, אני מבטיחה לא לצטט ולא לייחס לך מה שתאמר. "אני לא מדבר על סין", השיב לי נחמקין קצרות, יבש וקשוח, מבלי לאשר ובוודאי לא להכחיש.

שאלתי שר אחר, חבר הקבינט, אם נחמקין היה בסין. "מה פתאום?" השיב. "מה יש לו לעשות שם? הסינים צריכים אותנו רוצים להקים מושבים, אולי?" ועוד שר, משועשע מן הרעיון, העיר כטוב לבו: "הקשר היחיד שלו לסין הוא שעם הישובים בצפון הוא מדבר סיני".

האיש שנולד עם עַם ביד

דוד לוי, שר "חרות" המשנה את נאמנויותיו לפי כיוון הנשבת, התקבל ביום ראשון בוילה פרטית ברמלה בשלט: "לדוד לוי ראש הממשלה ברוך הבא". הוא לא מחה על כך, אפשר לשער, כי לא רצה להעליב את בעל הבית. אבל לוי לא רק שלא מחה, אלא הצטלם תחת השלט הבלתי רגיל, בחברת אחיו.

האמת צריכה להאמר, שבהקשר של דוד לוי, המרשה לעצמו לפעמים התנהגות בוטה עד למאוד, הכל עובר. אולי מפני שפוחדים להרגיז את עדות המזרח. נתאר לעצמנו לרגע את יצחק רבין בא לבית פרטי, רואה שלט "ליצחק רבין ראש הממשלה ברוך הבא" ולא מבקש להסיר את השלט לפני שהוא נכנס, שלא לדבר על להצטלם תחתיו. אני רק יכולה לתאר לעצמי את השערוריה שהיתה מתחוללת במפלגת העבודה ואת נחלי הדיו, של תרעומת ולעג, כוו ועקיצה, שהיו נשפכים עליו בעתונים.

לוי, שכפי שהוא מעיד על עצמו צמח "ממעמקי העם", כמעט אמרתי עם עַם ביד, נהנה ממעמד מיוחד, המאפשר לו לעשות דבר וניגודו ולהיראות בסדר. הוא בעד הרוטציה ויצחק שמיר בראשות הממשלה, אבל הוא עושה הכל כדי לקעקע את מעמדו. הוא נגד שמיר עם שרון, ואחר־כך בעד שמיר נגד שרון וכתמרון של הרגע האחרון יחד עם שרון נגד שמיר. עוד לא שמעתי שב"חרות" זה הזיק לו.

המקום השלישי אחרי רמלה ו"חרות", שבו אפשר לשמוע דברים די טובים על דוד לוי, הוא, באופן די מפתיע, צמרת מפלגת העבודה. כאן אין שופטים את ראשי המפלגה היריבה לפי ה"אינטגריטי" שלהם אלא לפי מידת הסכנה הנשקפת מהם אם יום אחד יעמדו בראש המדינה.

מבחינה זו, אומרים במפלגת העבודה, דוד לוי עדיף בוודאי על אריאל שרון, אבל גם על יצחק שמיר. הוא לא השר הכי גרוע בין שרי "חרות", אומרים. הוא לא מטומטם. יש בהתנהגותו יסודות של אחריות, בייחוד בנושא המדיני והבטחוני. הוא הסתייג בשעתו מכניסת הח"כים לקסבה בחברון, הוא הצביע בעד פינוי לבנון. הוא לא הצביע בעד הצעות שרון לעשות "סדר" בגדה המערבית. בדיון הלילי בקבינט בנושא טאבה הוא לא פצה פה ולפנות־בוקר היה בין אונסי שרון להצביע בעד ההצעה שהתקבלה. בתחום הכלכלי, אכן, הוא בעל גישה מאוד פופוליסטית. אבל בסך הכל, מול כל הגאלריה הקיצונית ממשה ארנס ועד אריק שרון דרך יצחק שמיר, הוא בהחלט המתון ביותר.

יש בדברים אלה משום נחמה, למי שהחזיון של דוד לוי כראש ממשלה לא מעורר בו רטט של התלהבות.

…עד ניהול עצמי

נפתלי לביא, מנכ"ל המגבית היהודית המאוחדת מאז אוקטובר 1985, בהשאלה ממשרד החוץ. קודם־לכן הקונסול הכללי בניו־יורק במשך ארבע שנים. לפני כן — דובר משרד החוץ במשך ארבע שנים, לשם הובא על־ידי משה דיין. לפני כן — דובר משרד הבטחון משנת 1970 עד 1977, תקופת דיין ופרס. הוא מחזיק ברעיונות של דיין ומוסיף לכך את מחשבתו לגבי המהלכים שישראל צריכה לנקוט בהם עכשיו בגדה המערבית, אחרי הרצח של זעפר אל מאסרי. הגישה — פרגמאטית, השורה האחרונה — אוטונומיה חד־צדדית בלי דביקות בשם, אם זה מה שעומד, מבחינת כמה אנשי ליכוד ואפילו מערך, בין הרעיון והביצוע, מונולוג:

איכרנו את הקשר בשנים האחרונות עם אותם ערבים ביהודה ושומרון, והם הרוב, שהגיעו למסקנה, שהחיים בלי טרור פשוט יותר נוחים: שהיחסים אתם היו מושתתים על "תן וקח". רוב הערבים רוצים לנהל את חייהם בשלווה, הם משלמים את המס הפוליטי לגורמים הקיצוניים, אבל הם לא מוכנים לשרוף את הגשרים אתנו. הם חושבים, שלא את כל בעיות העם הפלשתיני ניתן לפתור בדור הזה, ובכך הם דומים לזרם המרכזי בארץ, האומר מצד אחר, שהשלום עם הערבים לא ניתן להשגה עכשיו, תמורת איזה ויתור שלא יידרש, והגורם מצד שני, שאין זו משימת הדור הזה להביא לידי "שלימות הארץ". יש מעין הסכמה בין הגורמים המרכזיים בגדה המערבית ובישראל על כך, שאנו צריכים לפחות להעביר לדורות הבאים "בית במצב טוב".

וזעפר אל מאסרי היה נציג אותנטי של הזרם הזה, אף־על־פי שלא צמח מהפוליטיקה אלא מהכלכלה. הוא השתייך אל הזרם המתון, והשאלה עכשיו היא, אם יש סיכוי שהזרם הזה יצבור מומנטום.

שרי הבטחון שעד 1977, משה דיין ושמעון פרס, לא החמיצו הזדמנות לדבר עם הגורמים הערבים היכולים להחשב בזרם המרכזי. הנכון הוא, שהם נפגשו גם עם גורמים קיצוניים והתאכזבו לא אחת ממה ששמעו. אבל הם המשיכו בדיאלוג וניהלו, גם אם הדבר לא נאמר במפורש, מדיניות של "מקל וגזר". בסופו של דבר המדיניות השתלמה. הזרם המרכזי הוא שקבע את המהלכים ביהודה ושומרון ובעזה.

הבחירות לראשי ערים ב־1976 הביאו לבחירתם של מומלצי אש"ף ויצרו את המפנה הפרו־אש"פי כביכול ביהודה ושומרון. אבל, גם אחרי בחירות אלה היה גורם מתון יחסית, שאפשר היה להידבר אתו. עובדה היא, שלא נאלצנו למנות קצינים ישראליים כדי לנהל את השטחים, דבר שאינו משרת לא אותם ולא אותנו.

הליכוד, על הפעלת אוטונומיה חד־צדדית אינו הולם את המצב. מדובר למעשה בניהול עצמי, כולל הקמת משטרה משלהם, מבלי שאנו נחדל להבטיח את הבטחון שלנו. אותה קצת מקומם, שדווקא אותם אנשים שהיו נגד הסכמי קמפ־דייוויד, אומרים היום, שאוטונומיה חתומה ומוסכמת עם הצד השני ניתן ליישם, אבל אוטונומיה חד־צדדית לא ניתן. אני שואל

נפתלי לביא

שאלת תם: נניח, שהיו מסכימים לחתום איתנו על אוטונומיה על בסיס הסכמי קמפ דייוויד. זה היה מחייב אותנו להוציא את צה"ל מן הריכוזים העירוניים ולהעמידו בריחוק מן הערים. במקרי אי־שקט לא היתה לנו שום אפשרות להחזיר את הצבא.

במצב הנוכחי, הצדדים האחרים להסכם האוטונומיה לא רוצים לחתום. אבל אנו יכולים להנהיג את הדבר באופן חד צדדי, המשרת גם את הצד השני. כל־עוד ישרת ניהול עצמי כזה את הצד השני, הוא יקיים את ההסכם הבלתי חתום. אבל היתרון שלנו הוא כזה, שאם נפרש את התנהגות הצד השני כאיום לבטחוננו, לא נצטרך את רשותו כדי להחזיר את צה"ל. לכן, על מה הויכוח פה? מדוע הסכם אוטונומיה חתום הוא עדיף? כך אני רואה את זה. לא שמעתי זאת מדיין ולא דיברתי על כך עם פרס.

הרצח של ראש עיריית שכם מחזיר אותנו אחורה. אין ספק, שאם יש תהליך של גיבוש זרם מרכזי, הרצח מאט אותו. אבל גם זה גורם שצריך להביא בחשבון: שיש יסודות הפועלים לתאט את התהליך, החוכמה היא להתגבר, להמשיך בדרך ולנטרל יסודות אלה, אם אפשר.

באופן פרגמאטי הייתי לוקח עיר עיר ומתייחס לבעיות הספציפיות שלה. עיר שיש לה עודפים חקלאיים, למשל, הייתי מנסה לעזור לה בשיווק. עיר שאין בה בתי ספר, הייתי עוזר לה לבנות, בכספים שלה. עיר שיש בה בעיות אבטלה, הייתי מציע מקורות תעסוקה. בזה אני מקבל במאה אחוז את תורת דיין, האומרת "צדיק וטוב לו רשע ורע לו". זה יכול לקדם אוטונומיה חד־צדדית, אבל אינני דבק בשם, השם הוא רק סמנטיקה. צריך לתת לתושבים ניהול עצמי. אני לא צריך שמיפקדת צה"ל תשב במרכז עזה או שכם.

לא אנו ולא הם יכולים לפתור היום את הבעיות הגדולות. לכן, אני אומר: בואו נחיה בצורה סבירה ונראה, לעונות, הזמנים, העוינות בין שני העמים אולי תדעך קצת. ואולי מאוחר יותר היא תתעורר מחדש. מי שיש לו נגה ודביקות במטרה, בסופו של דבר עשוי להגשים...

רשות הקורא

מה תביא הרוטציה

אין זה סוד שעינו של סגן ראש הממשלה צופיה אל הרוטציה. אם בהיותו סגן ראש הממשלה התמחה שמיר בטירפוד יוזמותיו של ראש הממשלה — כאשר הראשות תהיה בידיו הוא ינווט את המדינה לדרך ללא מוצא.

כי מהי הסחבת בעניין טאבה, ששטחה הוא כמה מאות מטרים מרובעים, לאחר שהחזרנו למצרים את חצי האי סיני ששטחו אלפי קילומטרים מרובעים? מה זה אם לא טירפוד תהליך הנירמול והשלום בינינו לבין מצרים.

כאשר שרביט ראשות הממשלה יהיה בידי שמיר תשרור השתוללותם של תובעי סיפוח יהודה, שומרון ורצועת עזה. ויתרבו ההתנחלויות בגדה המערבית. מתחת לאדמה יעלו עוד כמה "הדסות" בחברון, בשכם, ביריחו. יתרבו גם הביקורים הפרובוקטיביים בהר הבית. יגבר כוחו של גוש אמונים ושלוחותיו. ירבו אלה הלוקחים את החוק בידיהם. הפונדמנטאליזם ישתולל במלוא העוצמה. גדר גבוהה תיבנה לא רק ליד קברו הרפורמי. "המוביל לשמד" כדברי שר הפנים — תיבנה גם חומת פירוד בקרב העם היהודי, על־ידי קבלת חוק "מיהו יהודי". הדמוקרטיה תוכה מכה אנושה.

עם הרוטאציה צפויים גם הגברת הקיטוב החברתי, הרס החקלאות הקיבוצית והמושבית, הרס התעשייה היצרנית, התמוטטות קופת־חולים, פאר יצירתה של תנועת העבודה. בכך לא מניתי את כל המוקשים הטמונים במדיניות הבלתי שפויה ובאידיאולוגיה של אלה המושיטים את ידם לראשות הממשלה.

פנחס טובין, תל־אביב

הפילוסופיה שמאחורי הטרור

אלה המייחסים לעצמם דבקות מירבית בטוהר האיסלאם — קדאפי, חומייני, "האחים המוסלמים" או השיעים המוסלמים הפנאטיים — מעולם לא זנחו את עקרון הג'יהאד או "מלחמת הקודש" נגד הכופרים. זאת הסיבה שהללו תומכים בפומבי במעשי טרור המבוצעים נגד "אויבי" האיסלאם. זהו רצונו של אללה, ועל כך הוא יגמול במנעמי העולם הבא לכל מי שימותו מות גיבורים על קדושת האיסלאם.

מדוע אין מצביעים על מרכיב בסיסי זה של האיסלאם בכל הגינויים הציבוריים המושמעים כלפי מעשי הרצח המבוצעים ע"י ארגוני הטרור לסוגיהם. מדוע אין מצביעים על שורשיהם של מעשי הנבלה הללו? הנאציזם היה מבוסס על דוקטרינה זדונית ופילוסופיה זדונית, ולפיכך היה זדוני גם במעשיו. הנאציזם לא אופיין רק ע"י תאי גאזים ורציחות המוניות, אלא גם ע"י שיטה מפורטת של חשיבה, שהצדיקה את המעשים הללו והגדירה אותם כמעשים נאצלים. המעשים המתועבים בוצעו מתוך דבקות בדוקטרינה ובפילוסופיה הנאצית, שעל־פיה מן הראוי היה "לנקות" את דמו של הגזע הגרמני העליון מכל המרכיבים ה"נחותים".

מדוע, איפוא, כיום מרהיבים כה מעטים עוז להצביע על הזדוני שבדוקטרינה ובפילוסופיה המוסלמית ולהצביע עליה כסיבה הבסיסית של חלק ניכר מן הבעיות במזה"ת, וכגורם לכך שהשלום טרם הושג באזורנו?

לא נגד הטרור בלבד אנו נאבקים במזה"ת, אלא נגד הפילוסופיה הזדונית, לפיה קיים משהו כמו "מלחמת קודש", ג'יהאד, נגד כל "אויבי" האיסלאם. עם זאת עלינו להתמודד. אם גינוי פומבי וחשיפת העקרון הזדוני שבאיסלאם יוליכו לכך שהאמינים שבבני דת מוחמד יגדירו מחדש את הפילוסופיה שלהם, וינתקו עצמם מן הזדוניות שבג'יהאד, איזה צעד מרשים קדימה יהיה זה מבחינת הסיכויים לשלום ולסובלנות.

כל עוד אין אנו מתייחסים לנושא הזה, לא יועילו הנסיונות לטפל בספיחיה: מעשי הטרור ומשימות ההתאבדות יוסיפו להתרחש. עד שנקרא לילד בשמו: מערכת חשיבה זדונית מעצם מהותה, הזקוקה להתייחסות מצידם של אלה שהם בעלי האומץ המוסרי להתמודד עימה.

יאן וילם ואן דה הובן,
דובר השגרירות הנוצרית הבינ"ל, ירושלים.

אינפלציה של תצלומים

רוצה הייתי לדעת ולהבין מיצד זה קרה שלפתע, בבת־אחת, גדלו והתרחבו בכל עיתוני ישראל, כולל "על המשמר", תצלומי אישים ותצלומים בכלל? האם אופנה זו פרצה מחמת שפע כלכלי, הוזלת מחירי הנייר וכיו"ב?

כן לא מובנת לי תדירות הופעת פרצופיהם של ערפאת, חוסיין, אסד, קדאפי וכל שאר "דורשי שלומנו".

אברהם אוריין, שער העמקים

אין המערכת מחזירה כתבי־יד ומכתבים הנשלחים אליה

אבטלה במשק הסוציאליסטי?

איוון פטרוביץ „שוחרר מעבודתו בשל ביטול המשרד למשק הירקות והפירות של בריה"מ". הוא אחד מ־7000 פקידים שפוטרו, במסגרת נסיונותיו של גורבצ'וב לקדם את החקלאות הסובייטית

מאת האנס יואכים דקרט

איוואן פטרוביץ' גריגורייב, מנהל מחלקה במשרד למשק הירקות והפירות בבריה"מ, אינו מבין עוד את העולם הסוציאליסטי. בדואר השירות שלו מצא הודעה כי השלטון הסובייטי מוותר על שירותיו. מי יהיה מעתה מופקד על הערכת תנובת המשמשים בבאשקיריה? מנהל המחלקה איוואן פטרוביץ' כמעט לא העז, באותו יום, לשוב לביתו. בעת אין בו עוד צורך. הוועד המרכזי של המפלגה אינו זקוק עוד למשרד לירקות ולפירות כולו.

באחרונה החליט הוועד לאחד שישה משרדים מתחום החקלאות במוסד ענק בשם „אגרופרום". בראשו עומד אחד מאותם טכנוקראטים בגיל העמידה, שגורבאצ'וב מקבצם מכל קצווי בריה"מ, וטוולוד מוראכובסקי. האיש, המקורב לראש הקרמל החדש עוד מימי הקאריירה המפלגתית שלו בצפון־קווקאז, הוא פעלתן נמרץ המקצץ סוף־סוף לנתק את שרשרת הכשלונות בחקלאות. בדלגו על מועמדים מבוגרים ממנו עלה למקום מכובד ביותר בפוליטביורו.

בראיון ל„ליטראטורנאיה גאזטה" הוא מדבר על צימצום הצוות במוסד־העל שלו ב־47 אחוז. בכך מעניקת אמינות למספר הבלתי־רשמי של פיטורי 7,000 פקידים במוסקבה.

עתון האיגודים המקצועיים, „טרוד", יצא בגילוי חלקי של האמת. לדברי העתון הגיעו למערכת שאלות קוראים בדבר הקטנת תקן המשרות בתבניות. אך העתון אינו מביא את נוסח השאלות הללו, ובהמשך מגולל כמה עקרונות מדיניות הכללים של המהפכה הטכנולוגית, למשל:

לכשיבוטלו מקומות תעסוקה זהים, תינתן עדיפות לאותם עובדים המגלים פריון עבודה וכישורים מקצועיים גבוהים יותר; לא יפוטרו פקידים עם שני ילדים או יותר, בעלי ותק רב, נכי מלחמה ומשתתפים בלימודים מרחוק. שלושה חודשים ישולם שכר־מעבר.

אך מה שייעשה אחר־כך — נשאר פתוח.

בפנקס העבודה של גריגורייב איוון פטרוביץ' כתוב, מעתה והלאה, ברוסית משרדית גרועה, המשפט הבא: „שוחרר מעבודתו בשל ביטול המשרד למשק הירקות והפירות של בריה"מ, בהתאם לסעיף א' 33 לחוקי העבודה של הרפובליקה הסובייטית הרוסית והוראת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ושל ממשלת בריה"מ בדבר שיכלול נוסף של אגרופרום".

רשמית „אין אבטלה"

משפט זה הוא בבחינת בל ייאמן במדינה שאין בה, לפי הגירסה הרישמית, זה 50 שנה, ואף אסור שתהיה אבטלה. אבטלה, למד כל מארקסיסט טוב, הנה „תופעה הכרחית במשטר הרכושני". ההון דואג לכך ש„חלק מסויים של האוכלוסיה הפרולטרית לא ימצא אפשרות לניצול כוח עבודתו. יקפח את קיום עבודתו ואת אמצעי המחיה, ויהווה את צבא העתודות התעשייתי". סוף פסוק. „אבטלה היא מרכיב הכרחי של המשק הרכושני, שבלעדיו אין הוא יכול להתקיים ולא להתפתח". אמר לנין.

למטרות הכלכליות של תוכנית החומש הסובייטית החדשה יהיו בהכרח השלכות על התעסוקה. אם תתמלא במלואה, יגדל פריון העבודה ב־6 עד 6.5 אחוזים לשנה. המתרחש במינהל החקלאות במוסקבה איננו אלא אות לבאות. אפשרויות דומות בהיקפן קיימות ב„ייצור החומרי", כלשון הכלכלה הקומוניסטית. עם שלכת עדיין ב־60 אחוז עבודת כפיים. על־ידי הפעלת מכונות ניתן לחסוך 20־15 אחוז בעבודות פשוטות מסוג זה. קוסטאקוב תירגם נתון זה לייצור הסחורות כולו, ובחישוביו הגיע לאפשרות שבין 13־19 אחוז. מדובר בגודלים של 13 או אף 19 מיליון בני־אדם — כעשירית באוכלוסיית המפרנסים בבריה"מ. רק חלק מעובדי הכפיים הסובייטיים ימצא תעסוקה בסדנות העתיד. „המצויידות במיתקנים מודרניים בעלי תפוקה גבוהה".

זהו רמז עבה עד מאוד: למערכה של גורבאצ'וב למען „סדר, משמעת והישגים" מתאימה הורעה זו כמו המקל לכלב. כשיש לדרבן את העם הסובייטי להישגים כלכליים חדשים. לא חסר גם קולה של טאטיאנה סאסלאבסקאיה, חברת אקדמיה בעיר העילית המדעית נובוסיבירסק. במאמר בעתון היא שולחת את חיצה לעבר מה שלדבריה „אין למוצאו בשום לקסיקון כלכלי. ואף לא בספרי לימוד לכלכלה — העצלות." היא מתלוננת על כך שאין מענישים על עבודה גרועה, ועל שתמריצי שכר אינם נותנים את התוצאות המקוות. היא מצטטת משאל, שלפי ממצאיו סבורים 84 אחוז מן הפועלים, ו־90 אחוז מבין המנהלים, כי בתנאי משק אחרים היו עובדים ביעילות רבה יותר...

„שיטת הבריגאדות"

הכלכלנית מנובוסיבירסק, הכותבת בלשון פלאסטית, בוטה לעתים, ממליצה להתאים את הכנסת הפועל לאיכות עבודתו. אך לשם כך צריך להעניק לו זכות ליוזמה עצמית ובכלל, מידת־מה של עצמאות. תסריט זה הולם, בקווים כלליים, את הגדרת „שיטת הבריגאדות" שפיתח גורבאצ'וב כאשר נאלץ, עדיין בסטאוורופול, להתמודד עם החקלאות הנחשלת.

הופעתה של סאסלאבסקאיה חישמלה את העתונאים המערביים. היא בלטה כבר לפני שלוש שנים בהצעות רפורמות, שלאחר מכן נעלמו מן הדיון. באותם ימים הוטלה המשימה הזאת על־ידי יורי אנדרופוב, מורו ורבו של המזכ"ל הנוכחי. ברגע שגורבאצ'וב אחז בהגה השלטון, חזרה המתריעה מנובוסיבירסק, נטלה את רשות הדיבור בעתון הממשלה „איזווסטיה" ויצאה בשצף קצף נגד האינרציה של השלטונות, החוסמת את הדרך בפני שיטות הניהול הכלכלי.

לאחר שנשמע הקול הנשי הזה בשלישית, אם כי מאחורי המלה המודפסת, הידהד בכלי התקשורת המערביים בעוצמה רבה המושג „אבטלה". עתון צרפתי טען, כי שוחח עם אחד הנפגעים על ניצוקתו, וניתן היה לערוך השוואה בין האבטלה במערב. ועתה גם במזרח. „אינטרנשנל הראלד טריביון", המופיע בפאריס, דיבר על „בני־אדם מיותרים" בבריה"מ. אכן, לא לכך ציפו במוסקבה. סאסלאבסקאיה השתתקה לפי שעה. קוסטאקוב, יועץ רשות התכנון הממלכתית „גוספלאן", טען כי „הדברים לא יגיעו לכלל אבטלה, במידה שהיא [illegible]".

שינויים קיצוניים בשוק העבודה

אשר למידה זו הוא קרוב לוודאי צודק. משק המנוהל מן המרכז יטפל בתוצאות של רציונאליזציה בייצור באופן שונה ממשק המנוהל על־ידי יזמים פרטיים. אולם מכאניזם ההשפעה של הטכנולוגיה הינו זהה בשני המקרים. מצבה של בריה"מ גרוע יותר, מאחר שיש בה צורך עצום להדביק פיגורים, שהיא מבקשת למלאם בהקדם האפשרי בעזרת המערב. לדעת מומחה לתעשייה הסובייטית, אין עדיין בבריה"מ ניתוח של הוצאות לעומת תועלת במובן המערבי. לדבריו, „רק עתה מתחיל הוויכוח על האיכות: מחר יגלו שיש גם לקיים מועדי אספקה. ורק אז ניתן לתאר כי יעשו גם הערכה לגבי מקום העבודה, ועל בסיס זה — תוכנית תעסוקה".

מה שעומד עדיין לפני התעשייה הסובייטית נעשה כבר בחלקו בחקלאות. לפי נתונים רשמיים מועסקים בחקלאות עדיין 20 אחוז מהמפרנסים. לפני 20 שנה עדיין כבדו בחקלאות 40 אחוז. קולחוזניקים מיותרים יצאו בחלקם לגימלאות (גיל הפרישה בבריה"מ מתחיל כבר בשנה ה־60 לחיי העובד). גם התיעוש שינה חלקית את חיי הכפר וקלט כוחות עבודה.

מוצא זה לא יהיה קיים לכשייהפך עידן המיכון למציאות ובריה"מ תגיע סוף־סוף ל„רמה העולמית" מבחינת מחשבים ורובוטים. במקרה זה ייוותר עוד, כמו במערב, תחום השירותים הגדל במהירות, כדי לפרנס את „צבא העתודות" שנפלט מן התעשייה. אך ראשית, פועלים בלתי־מיומנים אינם בהכרח כוח העבודה הדרוש שם. ושנית על בריה"מ להגיע תחילה למידה של חופש תנועה ולרמה של רווחה, כדי שתוכל לשאת שירותים חברתיים ותעשיית פנאי במשמעם המערבי. יש לשנות את כל שיטת השכר והמשכורת, המעדיפה לפי שעה את עובדי הצווארון הכחול על פני עובדי הצווארון הלבן.

אך תהיה ראיית הדברים כאשר תהיה. שוק העבודה בבריה"מ עומד לפני שינויים מן הקצה אל הקצה. לפחות עד לוועידת המפלגה בסוף פברואר, דוחים את ראשית העידן החברתי החדש, וגם אחר־כך יאלץ גורבאצ'וב לנהוג במירב הזהירות. אין הוא יכול להרשות לעצמו שבדרכו אל הנהגת משמעת יהיו „תאונות עבודה חברתיות". אסור לבריה"מ להודות, כי ישנם בתחומה מחוסרי־עבודה. אסור שבגבולותיה יחיו „בני אדם מיותרים", שכן בדינם אסור לנגוע, אך בסיסו הכלכלי מתערער.

„ולטווכה". צוריך

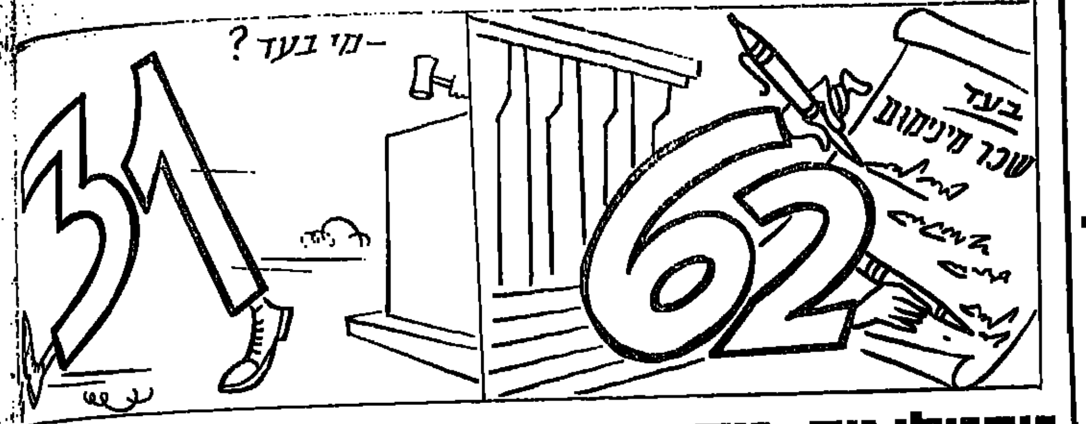

טכנולוגיה מתקדמת תוך יציבות בתעסוקה ביפאן

הכנסת הרובוטים בתעשייה, עלייה מהירה בגיל הממוצע של הפועלים היפאנים והצמיחה המהירה של התעשייה המקומית, הן הבעיות המרכזיות עימן מתמודדים כיום האיגודים המקצועיים ביפאן.

בהרצאה ב„מכון לבון" אמר נשיא האיגודים המקצועיים ביפאן („רומיי"), טגרובו אוסמי, כי הכנסת הרובוטים היא בעייתם המרכזית של העובדים. עד עתה הרובוטים היו נחלתם הבלעדית של המפעלים הגדולים. בשנתיים האחרונות יותר ויותר מפעלים בינוניים וקטנים מאמצים את הטכנולוגיות החדישות, המבטיחות עלייה בייצור ובאיכות של המוצרים, במקביל לצמצום מספר מועסקים.

יפאן מפעילה את המספר הרב ביותר של רובוטים בתעשייה, והמגמה היא שבשנות ה־90' עד שנת 2000 תהיה המובילה בתחום זה. כלומר, תיאורטית אפשר לבנות מפעל תעשייתי שהייצור יתנהל בלא עובדים כלל.

אוסמי מסר כי על־פי הנוהג ביפאן, המעסיקים מבטיחים את מקום העבודה של המועסקים כאשר מוכנסת טכנולוגיה חדישה. ראשית, דרך מסלול הכשרה מקצועית, לפני המעבר לתהליכי ייצור חדשים, ושנית בדרך של צימצום מספר הפועלים והעברת כוח העבודה ה„עודף" ממפעל אחד לשני — אפילו אם הדבר כרוך בהכשרה מקצועית מחודשת של הפועלים, או במעבר מענף ייצור אחד לענף ייצור שני. בדרך זו מובטחת עבודה לכל ועלייה מתמדת במיומנות המקצועית של העובדים.

עד כה רוכז רוב המאמץ של [..] עובדים בידי המפעלים עצמם. הגדולים לקחו על עצמם [..] וסדרנאות לפועליהם. אך כאשר [..] ממקום עבודתו ורוצה לעבור [..] היה מוצא מסגרת להכשרה מקצו[..] בתאום בין „רומיי", הממשלה [..] מוקמים מרכזי הכשרה גדולים [..] עובדים ללא קשר עם מעסיקים [..]

אוסמי הדגיש, כי שלוש [..] המעורבים בנעשה במשק [..] הממשלה, המעסיקים והאיגודים [..] — הגיעו למסקנה שמעמד [..] טכנולוגיות חדישות בתעשייה [..] העובד, שהוא לב ליבו של הייצור [..] להבטיח את מקום עבודתו, [..] מתמדת ועלייה ברמת החיים.

אייזנברג יעביר מניות „צים" לממשלה

תמורת ויתור על ערבויות בסך 30 מיליון דו[לר]

מועצת המנהלים של „החברה לישראל" החליטה להעביר את מניותיה בחברת „צים" לידי הממשלה. החלטה זו בסופה עדיין לאישורה של ועדת הכספים של הכנסת ושל ועדת השרים לענייני כלכלה.

בוועדת הכספים של הכנסת צפוייה התנגדות לעיסקה זו. שכן פירושה הוא שהממשלה משחררת את איש העסקים שאול אייזנברג, שהוא בעל השליטה ב„חברה לישראל" בערבויות בסכום של 30 מיליון דולר שניתנו ל„צים", ובמקביל לוקחת על עצמה הממשלה אחריות לחובות כוללים של „צים" בסכום של 400 מיליון דולר.

„החברה לישראל" מחזיקה במחצית הבעלות על „צים". המניות מועברות לממשלה ללא כל תמורה כספית.

בוועדת הכספים מתגבשת דעה, כי אין מקום לאשר עיסקה זו בתקופה שבה נמנעת הממשלה מהזרמת כספים למפעלים הנאלצים לפטר מאות עובדים. אין, לדעת חלק מחברי ועדת הכספים, מקום לשחרר את אייזנברג מהתחייבויותיו כלפי החברה.

יצויין, כי על הממשלה הופעלו לחצים כבדים, של הבנקים, כדי שתיטול על עצמה את האחריות לחובות „צים". לאחר שאייזנברג איים כי לא יחדש את הערבויות לחברה.

דובר „החברה לישראל" אמר [..] העיסקה נעשתה למרות השיפור [..] אות העיסקיות של „צים" בשנה [..] בעוד שבשנה שעברה הפסידה הח[..] של 45 מיליון דולר. יש סיכויים [..] עסקים זו תסתיים ברווח קל. אי[..]

את ביצוע העיסקה. למרות ה[..] אות. הסביר הדובר בצרכי הפיתוח [..] של „צים". כפי שבאו לידי ביט[..] שיקיימו בעלי המניות האחרים [..] הממשלה וחברת העובדים. ואי[..] לישראל" לא יכולה ליטול בהם [..]

איו[..]

גלגלי הבורסה

מסחר ללא שינויים

במדד המניות הכללי לא חל כל שינוי אתמול. המניות החםשיות ירדו ב־0.3% בממוצע, אם כי היו בהן יותר עליות מאשר ירידות. במניות ההסדר היה עודף היצע של 100 מיליון ש"ח, שלא מנע עליית ערך השוק שלהן ב־0.12%. בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי הביקוש בצמודות למדד ב־2.0 מיליון ש"ח, ובצמודות למט"ח 1.3 מיליון ש"ח.

הציבור השקיע אתמול 3.1 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות במניות ו־1.5 מיליון ש"ח בקרנות הסולידיות של בנק הפועלים. מזה יותר מ־750 אלף ש"ח בקרן החדשה „חץ".

בנק ישראל הציע אתמול לציבור שלוש סדרות חדשות של מלווה קצר מועד, בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח. מהן רכש הציבור רק ב־13 מיליון ש"ח. מזה יותר מ־11 מיליון ש"ח ל־28 ימים ו־7.3 אלף ש"ח בלבד ל־84 ימים. המחזור במק"מ הסתכם אתמול ב־19 מיליון ש"ח. התשואות החודשיות נעו בין 1.54% ל־1.87%.

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־0.45% ל־1.4826 ש"ח. דולר נוסעים עלה ל־1.7587 ש"ח. הדולר השחור נע בין 1.59 ל־1.60, כמו אתמול אחר־הצהריים.

בשוק המניות עלו אתמול 182 שערים, לעומת 125 שירדו ו־97 שנשארו בלי שינוי. מהם 77 עלו ב־5% ויותר ו־29 ירדו ב־5% ויותר. היו 17 „קונים בלבד" ו־7 „מוכרים בלבד". המחזור הסתכם ב־9 מיליון ש"ח. מזה 2 מיליוני ש"ח במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של כלל, שהמחזור בה הסתכם ב־585 אלף ש"ח, ללא שינוי בשערה.

במניות ההסדר היתה מגמה מעורבת. עלו (ב־%): פועלים ש — 0.9; כללי מ"ר — 0.8; מזרחי מ — 0.2. לעומתן ירדו ב־%: אי די בי ר' — 0.9; דיסקונט ב' — 0.6; פועלים מב' — 3.2; מימון סחר 0.2%. תשואותיהן השנתיות העיקריות נעו בין 13.88% (הפועלים ש') ל־14.29% (דיסקונט א'). הפועלים מ' — 14.28%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היתה מגמת עלייה. עלו (ב־%): אוה"ה — 3.9; ספינות 0.1 — 4.1; ספינות 0.5 — 6.6; בינלאומי 5 — 1.2. לעומתן ירדה בנק כללי מ"ר 1 ב־2.1%.

במניות החסיסיות בלטו העליות: קור 1 — 16.1, דרוקר זכ' — 11.1; לומיד 1 — 13.8; תדיר 1 — 21.1; מזאיקה 5 — 19.2. לעומתן בלטה הירידה ב־10% במ"ר 5 של מ.ל.ט. ולאחר שמ.ל.ט. מ"ר 1 עלתה ב־9%.

בשוק איגרות החוב עלו כל מדדי השערים. המדד הכללי עלה ב־0.38%. הצמודות למדד עלו בשליש האחוז בממוצע. הנסחרות במט"ח והצמודות לדולר עלו ב־0.9% בממוצע. המחזור בשוק האג"ח הסתכם ב־8.2 מיליון ש"ח.

* חברת הבשרת היישוב בישראל: א.ל. דולדי נגיד החברה. הודיע שי.מ. גלעדי, יו"ר הדירקטוריון, לא יגיש עוד את מועמדתו לתפקיד היו"ר. תפקיד זה הוצע לש.פ. דורון, המכהן למעלה מעשרים שנה [..] מנכ"ל בחברה. לתפקיד המנכ"ל [..] שרביט. המסיים את תפקידו [..]

* „אל־אום מחקר ופיתוח (1986)" [..] בת של „אל־אום, תעשיות אלקטרו[..] פרסמה תשקיף להנפקת 440 אלף [..] עם 440 אלף אגרות־חוב צמודות [..] למדד. שאינן נושאות ריבית. [..] 15 שקל חדש כ"א, בתמורה כוללת [..] בש"ח השווה ל־1.1 מיליון דולר.

* „עלית" הודיעה על רווח נקי [..] (מותאם לשקל של דצמבר 1985) [..] ש"ח בשלושת החודשים האחרונים [..] לעומת הפסד של 3.2 מיליון [..] החודשים אפריל־ספטמבר 1985 [..] המשופרות בחלקו נבעו מעונתיות [..] כוללות שיפור הנובע מירידת [..]

* „אוקטגון תעשיות 74" [..] שחדל להיות בעל־עניין בחברה זו.

אלחנן דורו[ן]

ב„רובינשטיין" גם קטינים משחקים במניות

דיון מעניין, אולי ראשון בסוגו בתולדות החברות שמניותיהן נסחרות בבורסה, יה[..] באסיפה הכללית של חברת רובינשטיין שייערך ב־26 במארס.

כזכור, החליטה הבורסה למחוק את המניות מהמסחר, בעקבות ההסדרים שנעשו [..] האחים רובינשטיין. לאחר שהחברה תפרסם הצעת רכש לציבור עד חודש אפר[יל] באסיפה יוצע לאשר את ההסדר בין החברה לבין מרבית חבריה, להפחית את הון המ[..] במשתמע מכוחו של אותו הסכם.

אולם הסעיף המעניין ביותר של ההסכם שיידרש לקבל אישור הוא מכירת מני[ות] ע"י קטינים. הסיפור שמאחורי סעיף זה הוא כזה: בעת ההנפקה שבוצעה [..] רובינשטיין נרכשו ע"י משפחות שני הצדדים מניות של החברה על שם בני משפ[חה] קטינים, משום שלבעלי מניות השליטה בחברה אסור היה לרכוש מניות.

עתה, כאשר רוב מניות החברה מועברות למלג המשפחה של אברהם רובינשט[יין] יצטרכו בני הדור השלישי של משפחת רובינשטיין, שהלכו קטינים, למכור [את] מניותיהם...

5.3.86

מאינפלציה למיתון ובחזרה לצמיחה

המכון לייעוץ ולמידע בראשות צבי כסה פירסמה באחרונה חוברת בנושא כלכלה וחברה בעריכת צבי כסה וראול טייר־מבאום.

החוברת המתכוונת לתת תמונת מצב על המשק בשנים 1985־1977 וכוללת רביוז מידע חוות על כלכלת ישראל, מהווה ספר עזר חשוב לכל העוסק בנושא זה. מחברי החוברת מנסים להציג תשובה סוציאליסטית־דמוקרטית לבעיות הכלכליות של ישראל ולשאלה המוצגת בשם החוברת, „מאינפלציה למיתון ובחזרה לצמיחה?"

אנו מביאים כאן קטעים מלקוחי החוברת, הראויים לשמש כמבוא לכל דיון בתנועת העבודה על בעיות הכלכלה והחברה.

צ.ט.

מאת צבי כסה

נקודת השבר במצער הכלכלה הישראלית לעצמאות כלכלית חלה במלחמת יום הכיפורים ב־1973. אלא שאחרי מלחמה ההוראה ההיא, שכילתה קרוב לשנת תל"ג שלמה, ניסתה ממשלת רבין־ספיר להתמודד עם התוצאות הכלכליות שלה. ועד 1977 היו הישגים יפים: הגרעון במט"ח צומצם מ־1975 ל־1977 מכ־5 מיליארד דולר לכ־2.2 מיליארד דולר. האינפלציה ירדה מכ־56% לכ־20% בחישוב שנתי, והיצוא עלה ריאלית בכ־15% לשנה. מחיר ההצלחה הזאת היו בלימת הצמיחה וירידה מסויימת של רמת החיים, ותחילתו של העידוד הממשלתי למיגזר ותוכני על חשבון המיגזרים היצרניים. התוצאה הפוליטית של מלחמת יום הכיפורים וכלכלת רבין־רבינוביץ היתה המהפך הפוליטי של יולי 1977. ומאותו יום, הקונספציה של „המשק החופשי" של השר המנוח שמחה ארליך המתיבה את המקיצה. עד לימי ממשלת האחדות הלאומית ב־85־1984.

ביולי 1985 פועל המשק בהכתבה של מדיניות החירום הכלכלית, שמטרותיה הן: הורדת האינפלציה, צמצום הגרעון במט"ח והכנת המשק לצמיחה. תכנית יולי 1985 של ממשלת האחדות הלאומית היא תכנית כלכלית כוללת, שטיפלה בו־זמנית בכל הנדבכים: הקפאת מחירים, הקפאת שכר, פיחות חד־פעמי (שחיקת שכר וכוח הקנייה), הקפאת שער הדולר, שער ריבית גבוה (לפיתון הביקוש לכסף), קיצוץ בתקציב הממשלה, גיבוי אמריקני (מענק מיוחד בסך 1,500 מיליון דולר).

הקריטריון הראשון הוא התעסוקתי. בלימת האינפלציה איננה המטרה, היא האמצעי. המטרה היא יצירת מקומות תעסוקה אפקטיביים נוספים. כלומר, כמה מקומות עבודה תורמת תוכנית יוזכרו בתום תקופה כדי שיצמח המשק.

הקריטריון השני, הנובע מהראשון, הוא בשינוי סטרוקטורלי של המשק. כלומר, האם אנחנו נכנסים לתהליך שבו יתחולל שינוי סטרוקטורלי בתעסוקה, היינו מעבר מהמיגזר הציבורי המקומי למיגזר המט"חי (המייצר מט"ח ליצוא או חוסך יבוא). כלומר, ייעול לא בפיטורי אבטלה, אלא באמצעות צמיחה בתיקנור המט"חי.

הקריטריון השלישי נוגע למחיר — באיזה מחיר כלכלי וחברתי יתבצע התהליך של השינוי הסטרוקטורלי במשק, ושל המיתון והמיתוש בראשיתו.

הקריטריון הרביעי, הקשור לשלישי, הוא — מי ישא בנטל. דהיינו, איך תתחלק המעמסה בין שני גורמי היסוד, העבודה וההון.

אם בוחנים את תכנית יולי 85 בקריטריונים אלה, מתחייבות כמה אבחנות. השלב הראשון של התכנית נוגע במעגלי המאקרו־כלכלה, וכל החלטות הממשלה כוונו אליו. אבל ריווח ההצלחה של המעגל המאקרו־כלכלי הוא מוגבל, משום שמי שצריך לתרגם את המאקרו־כלכלה להצלחה הוא המעגל המיקרו־כלכלי — המפעלים והחברות כחלקים לייצר מוצרים ושירותים מכירים לתרגם את שפת המאקרו למעגלי המיקרו — ומערכת המיקרו־כלכלה שלנו — ניהול, המכונה, הנורמות, המנהגים, ביורוקרטיה, הקונספציות, המונופולים, ההיררכיות — כל אלה, אם לא יטופלו כיד הכבוד, יצמצמו מאד את סיכויי ההצלחה. אם לנקוט כמה דוגמאות:

— היבואנים מייקרים מאד את היבוא.
— היצואנים מצמצמים פה ושם את תמורות היצוא.
— רשות הנמלים מרוויחה פה ושם את תמורות היצוא.
— רווחי נמל התעופה בלוד הם מס על המשק היצרני.
— הממשלה מאפשרת מערכות־ענק „קוסט פלוסיות" — חברות היבוא הגדולות, המערכות הפיננסיות, הביורוקרטיות המשרדיות, התעשיות הבטחוניות.
— פערי התיווך הבלתי אפשריים המשתוללים בשוקי הארץ.
— הממשלה מקצה תקציבים אנטי־יצרניים (כל דירה משטחים פירושה פחות 4 מקומות עבודה — אחד בתעשייה ו־3 בשירותי סביב וכו').
— עלות ההון הבלתי אפשרית למערכות ייצור תחרותיות.
— רמת ההשכלה, הנמוכה יחסית, של העובדים.

כל אלה ואחרים (והרשימה ארוכה) הם גורמי „מיקרו" שאם לא יטופלו בו־זמנית עם המאקרו, לא נמהר לראות תוצאות חיוביות.

תרבות של עוני

התחום השני נוגע לחלוקת הנטל, ובשלב זה אנו מתכוונים גם לצד הצדק החברתי, אבל לא פחות ממנו גם לאפקטיביות של חלוקת העומס. מהנתונים שבאבו עולה, כי השכר הפנוי קונה כ־46% מהצריכה. כלומר, 54 אחוז מהצריכה נקנים ע"י הכלכלה הלא למ"סית (למ"ס — לשכה מרכזית לסטטיסטיקה) וע"י הכנסות מהון. במצב זה, להוליך את בלימת האינפלציה רק על השכר, פירושו מחיר חברתי גדול מנשוא. התוצאה תהיה „תרבות של עוני" בשכבות חברתיות שיקיפו כמחצית האוכלוסיה (ולפחות לגבי המגזר העסקי, הרי שחיקת השכר התקוזה כמעט במלואה ע"י עליית תשלומי הריבית. כלומר, האפקטיביות לגבי שיפור תנאי הייצור היא נמוכה), ובדיעבד, או מראש, זהו המשך ההעדפה של ההון על פני העבודה. מדיניות כלכלית־חברתית נבונה מחייבת להקטין את הנטל על הכנסות מעבודה, ולאזן את החסר ע"י העמסה על הכנסה מהון.

הממשלה והכלכלנים חוששים מאד לפגוע בהון. זהו חשש ללא בסיס מוסרי. אם בוחנים את החברה הישראלית לאורך 30 שנה, האיפיון הדומיננטי הוא שכספי העם היהודי הועברו לאנשים הפרטיים בכל החתך החברתי. התהליך הכלכלי והחברתי בישראל היה בנוי על קונספציה של שכר נמוך. אבל, כיוון שאדם אינו יכול לחלץ רמת חיים מתקבלת על הדעת מהשכר, נשלים לו את רמת החיים ע"י העברות הוניות בסובסידיה לשיכון, לקרקעות, לחינוך, לבריאות, למוסדות ומבני ציבור (דרושים ולא דרושים), והדברים ידועים. איפה בעולם יש עוד מדינה שאזרחים, שהכנסתם 400 עד 500 דולר לחודש, יש להם דירות של 50, 70 או 80 אלף דולר?

פירוש הדבר, שהדור הבוגר בארץ קיבל מהמדינה סובסידיה עצומה להון, והשאיר לדור השני חובות על גבי חובות. מותר למדינה היום לתבוע מהציבור להחזיר 5% מההון שנצבר בידיו בפרעון רב־שנתי, ויותר מזה. כאשר קרסו מניות הבנקים, שרובן הוחזקו בידי קבוצה קטנה של בעלי הון, והם הפסידו מיליארדי דולרים, הצילה אותם הממשלה. מותר לתבוע מהם להחזיר לחברה אחוז מסויים מהונם שניצל. מס הון נטו הוא דרך נכונה. ואם החישובים הכרוכים בכך מסובכים ואיטיים, מותר גם להטיל מס הון ברוטו בשיעור בינייים קטן של כ־0.5 אחוזים.

אבל, אם הכלכלנים והמומחים והממשלה חוששים מכך, יש לפחות לגייס חלק מההון הצבור לצמיחה כלכלית, בדרך של הערפה.

אנו מניחים, שבשלב ראשון יש גורמי ייצור לא מנוצלים במשק, אבל מעבר לשלב קצר זה, כל צמיחה מחייבת השקעות. לדבר על צמיחה ללא השקעות הון, זה בבחינת „חומר אינם נותנים ולבנים אומרים עשו".

צריך להשקיע פעמיים

והבעיה היום מוכפלת. גם לולא המשבר הכלכלי היינו עומדים בקשיי תעסוקה, שהיו נגרמים כתוצאה מהטכנולוגיה המודרנית, שבה הרובוטיקה והאוטומציה מחליפים עובדים. והיום אנחנו צריכים להשקיע פעמיים — פעם במודרניזציה טכנולוגית, כדי שנוכל להתחרות, ופעם כדי לקלוט את העובדים שייפלטו בתהליך הרובוטיזציה. אם חלק מההון הזה לא יהפוך לטכנולוגיה — כל הסכומים האלה, לרבות הפנסיות, אינם שווים את הנייר שהם כתובים עליו.

את ההון צריך להפנות להשקעות בטכנולוגיות, אם לא ע"י מיסוי אז ע"י הערפה פיננסית גדולה לכל מי שיפנה את חסכונותיו לניירות־ערך (מניות או אג"ח) שינפיקו ענפי התעשייה ושירותי היצוא (תיירות, תחבורה וכד'). החברות והמפעלים יתחרו ביניהם על משיכת החסכונות האלה.

דרך זו, בצירוף צמצום נוסף בתקציבים הפוליטיים (ישיבות, התנחלויות, תשתיות ביטחונים) ובפעילות הממשלה (פרוייקט ה„לביא", למשל), היא הדרך לצאת לצמיחה.

התחום השלישי נוגע לתפישה החברתית־כלכלית.

השגיאה הגדולה ולא רק של ישראל, של כל מדינות הרווחה) היתה ההפרדה בין מדיניות הרווחה למדיניות העבודה. לא יצרנו תהליך שאדם חוצב את רווחתו מעבודתו ויצירתו, אלא מהעברות פיננסיות בדרכים מדרכים שונות. את השגיאה הזאת צריך לתקן ע"י האחדת מדיניות הרווחה עם העבודה. לדוגמה: מאות מיליונים דולרים הוקצבו לשיקום השכונות. אילו לקחנו את הסכומים האלה, חלקם או רובם, והשקענו אותם בהכשרה ובקידום מקצועי של העובדים והנוער, איזו תמורה יכולנו לקבל מהמדיניות הזאת. העובדים המתמחים במקצועותיהם היו מפיקים את רמת חייהם מעליית הכנסתם מהעבודה והיצירה, ולא מההעברות הפיננסיות שאינן יוצרות תפוקה נוספת.

רבית נשך אסורה

את כל כספי האבטלה צריך לשעבד לתהליך הקידום החינוכי והמקצועי של הצעירים/רות ומבקשים העבודה. אדם יוכל לקבל דמי אבטלה דרך תהליך של התמחות ו/או הסבה מקצועית.

התחום הרביעי נוגע לרמת ההשכלה של העובדים. פרופ' לסטר ת'ורו, בספרו The Zero-Sum Society, מייחס את היתרון הטכנולוגי התעשייתי של היפאנים והגרמנים על ארה"ב לרמת השכלה הגבוהה יותר של העובדים. ואם ארה"ב כך, איפה אנחנו. משק מודרני פירושו „עובד־לומד". במלים מעשיות, להקביל להשקעות הון — השקעות בהון אנושי.

התחום החמישי נוגע לוויכוח עם הכלכלנים האקדמאים. לטענתם, אם יוצרים את התנאים המאקרו־כלכליים, יזמי המשק כבר יהפכו את התנאים לצמיחה ופיתוח. אולם כל מדינות המערב סובלות מן העובדה שלהון, במשק המודרני, יש אלטרנטיבות. אפשר לעשות „כסף מכסף" ולא „כסף מטכנולוגיה". והממשלות הן המתחרות העיקריות להשקעות במשק. לכן אין מוצא, אלא לעבור למדיניות של הערפה מודעת של הסקטור המט"חי (המייצר מט"ח ליצוא או חוסך יבוא). מדיניות כלכלית ישראלית נכונה צריכה להעדיף ל־10 השנים הבאות את המיגזר הזה. פירושו של דבר, ליצור מצב שכל העם יהיה מעוניין בשגשוג המגזר המט"חי. עניין זה מחייב, ראשית כל, להוזיל את הריבית המוטלת על המגזר הזה. הריבית המוטלת היום על המגזר היצרני היא ריבית נשך אסורה, וניזקה גדול מנשוא. הדעת נותנת, שהממשלה מצווה על מדיניות ריבית גבוהה כליכך כדי להביא את הבנקים לכך שיוכלו בעתיד לפרוע את מניותיהם. נוסחה זו היא בבחינת חטא על פשע. גם בתחום זה אנחנו יכולים ליהנות מ„יתרונות לקוטן". כ־75 אחוז מהיצוא מבוצעים אצלנו ע"י כ־10 קבוצות כלכליות גדולות: כימיקלים לישראל, התעשיות הבטחוניות, כור, כלל, קבוצת דיסקונט, התעשייה הקיבוצית, החקלאות המאורגנת ועוד. כל אלה משמשים כתובות מוגדרות למו"מ — איך תכפילו ותשלשו את היצוא.

הממשלה צריכה לסייע להם בהשגת ההון והתנאים האחרים הדרושים לקידום מהיר של היצוא. במלים אחרות, על הממשלה לפנות את שוק ההון, ולאפשר לקבוצות האלה וליזומים אחרים להתחרות על חסכונות הציבור ועל כספי הבנקים להשקעות. כן יש להעדיף היום צמיחה מט"חית על פני סיוע לאזורי פיתוח. דהיינו, שכל מפעל היכול לצמוח צריך לקבל את אותם תנאי העידוד להשקעה, ללא כל התחשבות בשאלה היכן הוא ממוקם. ואם חוששים שסיוע להשקעות עשוי לעוות שיקולי כדאיות בהשקעה, ניתן להמיר סיוע להשקעות בסיוע לתוצאות. היינו לתפוקות היצוא (עניין זה אפשר אף להציג כאופציה לבחירה ליזמים). ההון יבוא, איפוא, מצמצום פעולות הממשלה בשוק ההון, מגיוס כספים מחו"ל וממאמץ פנימי: ההסתדרות החליטה על הפעלת קרן לצמיחה כלכלית: כל עובד נותן מספר ימי עבודה לקרן. את התהליך הזה יש להחיל על כל העובדים במשק, ובעיקר על שלושת העשירונים העליונים ועל העצמאיים (והטכניקה של גיוס הכסף, ע"י אגרות־חוב, מניות, חסכון המיועד קרן הצמיחה הלאומית או כל דרך אחרת, הוא עניין משני בחשיבותו).

התנאים האחרים הדרושים הם להוזיל את עלות העבודה והשירותים. אסור שהממשלה, המונופולים (כמו רשות הנמלים ורשות שדות התעופה) וחברות הדלק והקונססיונרים האחרים יגבו מהסקטור העסקי מחירים גבוהים ממחירי השוק העולמי.

התחום השישי נוגע לתהליך הנכון להשגת המטרות האמורות. ברור שישראל אינה יכולה להבריא מחולייה, ואנחנו נאלצים לקבל סיוע אמריקני. כדי להביא להבראה ושגשוג כלכלי יש לגבש תכנית חמש או שבע־שנתית לגיבוי אמריקני נכון, שבסופה לא נצטרך עוד לקבל סיוע כללי.

העיקרון המנחה הוא להשתמש בסיוע האמריקני כדי לפתור בעיות, ולא כדי לשרוד עם הבעיות.

טור החדשות

עלייה בריבית הג'מבו בעקבות גרעונות נזילות

בניגוד לתחזיות, שוב נקלעו הבנקים לגרעונות נזילות. ההערכה היתה, כי ההזרמה של תחילת החודש ותשלום המשכורות יביאו לשיפור מצב הנזילות של הבנקים, שלקראת סוף החודש הקודם היה מאוזן.

אולם מתברר, שהספיגה הגדולה של כספים במרוצת החודש שעבר גררה את המערכת כולה למצב של גרעונות. כתוצאה מכך החלו כבר לעלות שיעורי הריבית שהבנקים מוכנים לשלם על פקדונות ג'מבו לכדי 21־20 אחוז לשנה, לעומת 19־18 אחוז ששילמו בימים האחרונים של חודש פברואר.

בבנקים מעורר מצב זה דאגה, שכן אין רואים סימנים לשיפור כלשהו בקרוב במצב הנזילות. להיפך; מצפים, שבגלל הריבית הגבוהה יקטנו במרוצת החודש הפקדונות השקליים בכ־100־80 מיליון ש"ח נוספים.

א.ש.

גידול של כ־14% ביצוא מפעלי התעשייה של הקבה"א

היצוא של מפעלי התעשייה בקיבוץ הארצי הגיע לכ־107 מיליון דולר ב־1985, לעומת כ־94 מיליון דולר בשנת 1984, עלייה של כ־14 אחוז — כך עולה מסיכומי שנת 1985 של מחלקת היצוא של „מפעלי תבן".

יצוא מפעלי התעשייה המאורגנים באיגוד התעשייה הקיבוצית הגיע אשתקד לכ־291 מיליון דולר, לעומת כ־260 מיליון דולר בשנת 1984, עלייה של כ־12 אחוז. חלקם של מפעלי התעשייה של הקבה"א ביצוא של איגוד התעשייה הקיבוצית גדל בכאחוז והגיע לכ־37 אחוז מכלל היצוא של מפעלי האיגוד.

במפעלי התעשייה של הקבה"א היתה עלייה ביצוא של כ־4.5 אחוזים במפעלי מתכת (כ־16 מיליון דולר ב־1985 לעומת 15 מיליון ב־1984), וירידה של 4.5 אחוזים בחשמל ואלקטרוניקה. עליות בולטות היו ביצוא טקסטיל, ממיליון דולר ב־1984 לכ־2 מיליון ב־1985, עלייה ניכרת היתה גם ביצוא הרהיטים, כ־2 מיליון דולר לעומת 1.6 מיליון ב־1984. מוצרי נוי ותכשיטים קיבלו תנופה והיצוא ב־1985 היה כ־6.5 מיליון, לעומת 5.3 מיליון ב־1984. בתחום זה מתוכננים מפעלים נוספים. יצוא תעשיות המזון עלה בכ־20 אחוז, לכ־31 מיליון דולר ב־1985 לעומת 26 מיליון ב־1984.

את המקום הראשון ביצוא הקבה"א תופסים מפעלי הפלסטיקה שייצאו בכ־35.5 מיליון דולר ב־1985, לעומת 32.5 מיליון דולר בשנה הקודמת, עליה של כ־9 אחוזים.

אירופה נשארה היעד העיקרי של מפעלי הקבה"א (49.5 אחוז מהיצוא), לצפון אמריקה הופנו כ־34 אחוז מהיצוא, לעומת כ־30 אחוז ב־1984. לאסיה, אוסטרליה וניו־זילנד כ־11 אחוז.

חיים מרגלית

ארגוני המעסיקים יפתחו ב„מלחמת ארנונה"

ועדת הפעולה של הארגונים הכלכליים החליטה להורות לכל הגופים העסקיים במשק לבטל את הוראות הקבע לתשלומי הארנונה העירונית.

לדברי דן גילרמן, יו"ר ועד הפעולה ונשיא איגוד לשכות המסחר, זהו צעד ראשון בשורה של צעדים שינקטו הארגונים הכלכליים. אם לא יימצא פתרון דחוף לבעיית הארנונה העירונית, צעדים נוספים, עליהם יוחלט במהלך השבועות הקרובים, הם עיכוב כל התשלומים לרשויות המקומיות, השבתת רשויות מקומיות שונות ושל המשק כולו.

הארגונים הכלכליים נאבקים נגד ההעלאות הדרסטיות בארנונה העירונית, שלדברי גילרמן נעשו ללא התחשבות במצב המשק, תוך קריטריונים לא אחידים, באופן שיצר מצב בלתי נסבל במגזרי משק שונים. הארגונים הכלכליים תובעים לבטל את ההעלאות המופרזות לשנת 86־1985 ולהסתפק בהעלאה של כ־50 אחוז, המבטאת את שינוי המדד עד ה־1 ביולי, מועד תחילתה של התכנית הכלכלית. כן תובעים הארגונים הכלכליים לקבוע קריטריונים אחידים וסבירים לתשלומי הארנונה בכל הרשויות המקומיות.

תכנית חסכון חדשה עם ברירת רבית והצמדה

בנק הפועלים מפעיל מסלול חסכון חדש, המשלב חסכון צמוד למדד לתקופה של שנתיים וחצי עם חסכון לתקופות זמן קצרות של מספר חודשים ברבית גבוהה, המבוססת על רבית ה„פריים".

המסלול החדש, המופעל במסגרת תכנית „מטמון תשואה", מקנה לחוסך גמישות רבה במשיכת כספי החסכון כבר בשנה הראשונה לחסכון. לפי תנאי התכנית, יוכל החוסך למשוך את כספי החסכון כבר כעבור 3 חודשים, ולאחר מכן מדי חודש, עד תום 12 חודשי חסכון. הסדר זה מעמיד לרשות החוסך 10 תחנות משיכה בשנה הראשונה לחסכון, והוא אינו נדרש להחליט מראש על תקופת החסכון.

הריבית שיקבל החוסך בתחנות המשיכה האמורות תהיה גבוהה יחסית ותתבסס על שיעורי רבית ה„פריים" ללקוחות עסקיים. הריבית תהיה מדורגת, והיא תעלה ככל שתקופת החסכון תהיה ארוכה יותר. מי שימשוך את כספו כעבור 9 חודשים ועד 12 חודש, ייהנה מרבית „פריים" מלאה.

להלן נתונים על שיעורי הריבית שיקבל החוסך, לפי תקופת החסכון:

לאחר 3 חודשים — רבית „פריים" משוקללת פחות 0.6%, לאחר 4 חודשים — רבית „פריים" משוקללת פחות 0.5%, לאחר 5 חודשים — רבית „פריים" משוקללת פחות 0.4%, לאחר 6 חודשים — רבית „פריים" משוקללת פחות 0.3%, לאחר 7 חודשים — רבית „פריים" משוקללת פחות 0.2%, לאחר 8 חודשים — רבית „פריים" משוקללת פחות 0.1%, לאחר 12־9 חודשים — רבית „פריים" משוקללת מלאה.

חוסך שיתמיד לחסוך במשך שנתיים וחצי יקבל הצמדה מלאה למדד (30 מדדים מלאים) וריבית צמודה בשיעור של 6% לשנה. התכנית תופעל החל מיום חמישי (6 במארס) לתקופה מוגבלת בלבד.

אהרון זלר — מנכ"ל חדש ל„חברה לישראל"

אהרון זלר מונה למנכ"ל „החברה לישראל" החל ב־1 באפריל. זלר מחליף בתפקיד את מנחם עצמון ויגאל תבורה, שפרשו מתפקיד זה על־פי בקשתם, לאחר שכיהנו בו במשותף במשך שנתיים.

מועמדותו של זלר לתפקיד הועלתה על־ידי יו"ר מועצת המנהלים של „החברה לישראל", שלום נמרוד אריאב, שהחליף את שאול אייזנברג. זלר כיהן בשנתיים האחרונות כמשנה למנכ"ל „כלל סחר" והיה אחראי לחברות המחשבים. כן היה חבר בדירקטוריונים של מרבית חברות הקבוצה. הוא הקים את חברת „כלל ליסינג" ולאחר מכן מילא שורה של תפקידים בכירים בחברה זו.

א.ש.

מאת דורית גפן

בגנות הטיח

בפתח התוכנית „זה הזמן" ריאיין רון בן ישי את יהושפט הרכבי על ספרו החדש, „הכרעות גורליות". המסר של הרכבי, כפי שהגדיר אותו בדבריו, הוא לפתוח ויכוח ציבורי ברמה המטא־פוליטית על השקפות־העולם בנושא הסכסוך היהודי־ערבי ובנושא ארץ־ישראל וגורלה. לכאורה, נדמה כאילו הרכבי נחת עלינו מכוכב אחר, שהרי הוויכוח הזה אינו נרפה מאיתנו, ואינו יורד מסדר היום, ודי לפתוח כל עיתון בכל יום של כל שנה — בשני העשורים האחרונים — כדי לראות זאת. אלא שהרכבי אינו מתכוון לוויכוח הפוליטי־מפלגתי, אלא לבירור יסודי בין שתי תפישות העולם העיקריות בציונות — זו של תנועת העבודה מצד אחד, וזו של התנועה הרוויזיוניסטית מצד שני. ואכן, לפחות למראית עין נראה, כי ההבדלים בין שתי גישות שונות אלו טושטשו וטוייחו עד כי יש המתקשים להבחין ביניהן. מה גם שהפוליטיקה היומיומית והפזילה למצביעים מובילות ברוב המקרים לסיסמאות ולסיסמאות שכנגד, הבאות במקום דיון מעמיק. תופעה זו אינה רק מנת־חלקה של מערכת הבחירות הכללית, אלא פשתה גם בתוך המפלגות עצמן. אשר חדלו זה מכבר לקיים דיונים אידאולוגיים בנושא הקארדינאלי של הסכסוך היהודי־ערבי, ולערוך בדיקה ובחינה מחודשת של כל אותן „אמיתות" ו„קביעות" ידועות — מול ההתפתחויות והתהליכים שהתרחשו במשך השנים באיזור.

הרכבי — „הכרעות גורליות"

העדר ויכוח רציני פועל בדרך כלל לטובת בעלי הסיסמאות הדמאגוגיות, הנקלטות טוב יותר מסיסמה שפויה, שגם היא בסך־הכל סיסמה.

טעות, או סילוף

טעות היא דבר אנושי. אנשים עושים טעויות לרוב — גדולות וקטנות. השאלה, אם הם לומדים את לקחהן, נתונה לוויכוח רב־שנים. בעיקר בקרב הסטוריונים. ייתכן, כי המימרה השחוקה „טעות לעולם חוזרת" מבטאת את ההנחה כי הטעות היא חלק בלתי־נפרד מההתנהגות האנושית. לא רבים הם האנשים המכירים בטעויותיהם, ומעטים עוד יותר הם אלה המוכנים להודות בהן.

אבל יש טעויות שאין להן הצדקה, כמו למשל לגבי תאריכים. אי־אפשר לטעון שתוכנית ה„טראנספר" של חיים ארלוזורוב — להוצאת יהודים תמורת כסף — נעשתה לאחר ליל הבדולה — שהתרחש ב־… — כאשר ארלוזורוב נרצח חמש שנים קודם לכן: ב־…. כאשר טעות גסה כזו נשמעת מפי מחברת האוטוביוגרפיה של אברהם „יאיר" שטרן, מפקד הלח"י, שחקרה את התקופה, הדבר אומר דרשני. וכאשר הטעות הזו משתבצת בידה כטיעון וחיזוק להצדקת הקשר של שטרן עם הנאצים. ערב המלחמה וגם לאחר שפרצה — זהו סילוף היסטורי מכוון.

טעותו של שטרן באיבחון האוייב האמיתי של העם היהודי, שבאהבתו העזה אליו אינו מטילה ספק, כתובה לצערנו בתולדות העם היהודי בתקופת מלחמת העולם השנייה. לא הבריטים היו אלה שהשמידו שישה מיליון יהודים, אלא הנאצים. עם כל הביקורת הקשה שיכולה להיות על מדיניות בריטניה בארץ־ישראל המנדטורית בכלל, וכלפי היישוב היהודי בפרט. הרי דומה כי אין חילוקי דעות לגבי תרומתה של בריטניה במלחמה של בעלות הברית נגד אוייב האנושות היטלר.

אחת התגליות, לפחות לגבי, בשיחתו של רון בן ישי („זה הזמן") עם עדה אם — מיכל יבין, היתה שיאיר ביקש לגייס יהודים לצבא הגרמני. זהו נתון מדהים. אשר נראה דמיוני מאד. אפילו נקבל את ההנחה, כי יאיר לא ידע על מחנות ההשמדה בינואר 41'. הרי הנאצים ידעו. נקל לנחש מה היה עולה בגורלם של אותם מתנדבים יהודים. אילו חלילה היתה התוכנית יוצאת אל הפועל. ספק אם היו מצליחים להגיע לביצוע התוכנית של יאיר, לפלוש לארץ־ישראל מכמה כיוונים.

הראיון עם מחברת האוטוביוגרפיה של שטרן רק הדגיש פעם נוספת את הצורך של הקורא להיזהר ולהישמר מפני דעתו המשוחדת של כותב ההסטוריה. ואין מדובר רק בעדה יבין. למרות ההסתייגות הזו, מעורר ספר על אברהם שטרן סקרנות ועניין. ולו מן הטעם הנכבד של בחינה מחודשת, בפרספקטיבה של כמה עשרות שנים, של השקפת עולמו.

חיים ארלוזורוב — יהודים תמורת כסף

יאיר שטרן — יהודים לצבא הגרמני

שיר לשריר

שריר חוק טוב משריר נרפה — זאת יודע כל הדיוט. אם כי שריר מתוח אינו תענוג גדול, ויש המשלמים כסף כדי שיעזרו להם לרפות מעט את שריריהם. אבל הפילוסופיה הזו, באגורה ישנה, אינה קשורה לפולחן השרירים. כפי שהוא מוכר בתחרויות „מר עולם" ובמופעים שהם בבחינת שיר (הלל) לשריר.

אולי משהו אצלי לקוי, אבל התצוגות הללו של שרירים בולטים, המבהיקים משמן, פשוט מעוררות בי בחילה. זה מעולם לא מצא חן בעיני כאשר עשו זאת גברים, ועוד פחות ופחות נראה לי שעושות זאת נשים. אני אמנם בעד שוויון, אבל באמת אין הכורח לעשות כל איוולת שעושים הגברים, רק כדי להוכיח, שגם נשים יכולות להיות אווילות. מותר להשאיר לגברים כמה פריבילגיות.

אחרי כל זאת נראה לי, שאין מה להוסיף על האטרקציה שראינו ב„זה הזמן", של שתי המועמדות לתחרות „מרת ישראל".

עניין של שעות

עדיין לא ירדתי לעומק הוויכוח המתנהל בין התאחדות הכדורגל והטלוויזיה, וטרם הצלחתי לתפוש מדוע אי־אפשר עדיין לשדר ישירות משחקים בינלאומיים, כמו למשל המשחק האחרון בין נבחרות ישראל ואנגליה.

הטלוויזיה כבר שידרה ישירות מאולימפיאדות ביבשת אמריקה ומאליפויות עולם. שלא לדבר על תחרויות שבהן השתתפה מכבי תל־אביב (כדורסל) בגביע אירופה. האם השידור מרמת־גן מסובך יותר, וכלן צופי הטלוויזיה יכולים „לקבל" את המשחק רק כעבור כמה שעות — לאחר שכבר נסתיים?

לא שאי־אפשר לחיות בלי זה, גם הרדיו אינו מפקיר את מאזיניו, ומהווה נחמה פורתא. אך בכל זאת כדאי אולי למצוא פתרון כלשהו לבעיה המסובכת הזו, ולתת לצופים המעוניינים בכך את השירות של שידור ישיר מישראל.

בעריכת עלינא תורי

מסך ראשון

מלחמות העצמאות בבית מאייר

מאת גיורא מנור

„די בן־אדם" מאת קסאוויר קרץ (KROETZ), עברית: גד קינר; בימוי: יורם פאלק; עיצוב: טלי יצחקי; תאורה: דורית מלין; הלחנה: ריצ'רד סרבר; ב„תיאטרון הספריה" ברמת־גן.

אוטו (גד קינר) הוא פועל בבית־חרושת, הניצב כל ימיו ליד פס־הייצור, וממש כמו צ'רלי צ'פלין ב„זמנים מודרניים", קצב חייו תלוי במהירות, בה מריצים המנהלים את תהליך הייצור. אשתו מרתה (אהובה יובל־קינן) היא עקרת בית כנועה, המנסה בכל כוחה להיות אשת־איש לפי המודל הזעיר־בורגני המצוי, ומכחישה, בעצם, את כל רגשותיה מתוך החובה שהיא חשה כלפי בעלה. הוא כנוע ונפחד בעבודה, הופך למין עריץ זעיר בביתו שלו. הבן לודוויג (רמי חזקיהו), שסיים את בית־הספר, אינו מצליח למצוא לעצמו עבודה, ויוצא מדעתו מרוב בטלה ותחושת תסכול ואפסות. אבל ההורים, בשל איזו גאווה מוזרה, אופיינית מאוד למעמד הבינוני הנמוך, מסרבים בכל תוקף להניח לו לעשות את מה שמעניין אותו באמת: להיות בנאי.

זו הסיטואציה, הגורמת בהכרח להרס התא המשפחתי. בעשרים וחמש סצינות קצרות מתואר תהליך זה של המושגים ה„מקובלים" ויציאתם של מרתה והבן לעצמאות. זהו תהליך מכאיב של התבגרות, אותו אין האב מסוגל להבין ובוודאי לא לנצל לטובתו שלו. זהו מחזה אנושי מאוד, אכזרי בחשיפת האמת שבו.

הבמאי, ובעקבותיו מעצבת הבימה, חשו, משום מה, צורך לקרב את המציאות הגרמנית והטיפוסית אלינו, ומשום כך נוצר על הבימה שעטנז מוזר של מעין רמת־גן שבבאווריה.

„די בן אדם" — הצגה מרתקת ומשעשעת. בתמונה: גד קינר ואהובה יובל

מצד אחד דמותו של האב, על שפמו העצוב משווה ועיניו, הדומות לאלה של כלב ציד, יש בה כל הסממנים הגרמניים האופייניים לפחות בראשית המחזה, וגם חזותה של אהובה יובל־קינן כמרתה, על שערה הבלונדי ואפה הסולד, מתאימה לאווירה מקומית זו. ומצד שני, התפאורה היא דירה ישראלית עד מאוד, הכוללת גם את התריסים המהווים את הקירות, שאינם נפתחים לעולם, ובכך מחטיאים פעם נוספת את מטרתם. איני סבור, שיש בכלל צורך ב„קירוב" מלאכותי כלשהו של הדמויות אל המציאות שלנו, ובוודאי שלא על ידי טישטוש הפן הגיאוגרפי של המחזה.

רק הבן ניצל מתסבוכת זו כי בימינו נער בן 17 במינכן, בתל־אביב או בלונדון, לבוש באותו הלבוש, מאזין לאותם להיטים ב„ווקמן" שלו, וכל דפוסי התנהגותו קוסמופוליטיים באמת. רמי חזקיהו, שחקן צעיר, בוגר הסטודיו של ניסן נתיב, יש בו כל אי־הבטחון של נער, שאינו יודע איך גם לעשות את רצון הוריו וגם לחמוק מהם ומערכיהם המפוקפקים. הוא מצליח לעצב היטב את העצבנות ואי־השקט, האופייניים לגילו ולמצבו. גד קינר, כאביו „העריץ הביתי", משעשע בחלקו הראשון של המחזה, שהוא מין קומדיה חברתית ביקורתית, ואינו מצליח לשכנע כלל, שעה שהוא נדרש להתמודד לגמרי בחלקו השני, הדרמאטי. אהובה יובל־קינן יוצרת תחילה שירטוט שאבלוני של עקרת בית כנועה, ודווקא לאחר שהיא עוזבת את הבית היא גדלה לעינינו, ומתבטאת כדמות טובה מאוד.

הבמאי, יורם פאלק, יודע היטב איך להביא את הפעילות הריאליסטית הביתית, אולם מצליח לפתור את בעיות המעבר … ההתרחשות במגרש הביתי אל … האחרים. מה שקורה מחוץ לבית, … על הבימה הזעירה של „תיאטרון הספריה" … והדורשת פתרונות בימתיים בלתי קונבנציונאליים, כדי לשכנע בפריסת העלילה … חדרה השכור של האם או מגרש ה… מצא סוף סוף הבן את עצמו.

ללא הטפת מוסר, מעביר המחזאי … המבריקים ביותר במחוזות הגרמנית … — את האכזבה מדור ההורים, … שלאחר מלחמת העולם השנייה, … האונים שלהם לגבי בעיות הדור הצעיר, … נותר לו אלא לנסות ולסלוח להם על … מליאת כפייה וכפייתיות.

זהו מחזה עצוב עם סוף אופטימי … מאולץ. לא „הפי־אנד" כתשלום לקופה … אופטימיזם תמים. ההצגה מרתקת ומ… חליפות, על אף הפגמים בבימוי.

תיאטרון

מאניפסט „תיאטרון הנגב"

בשיחה עם הצוות המוביל של התיאטרון הם מדברים על תיאטרון מקצועי, שיעסיק אמנים הגרים בנגב, על פעילות בבתי־ספר ועל תיאטרון כדרך חיים

מאת נפתלי עירוני

הקמת תיאטרון חדש היא בדרך כלל ביטוי לשאיפת היוזמים ליצור מסגרת נסיונית אשר תאפשר להם חופש פעולה מלא. מדובר על ניסויים וכלים בימתיים חדישים, על תפיסה אסתטית חדשה או אפילו על פעילות חברתית או עסקנית באמצעות המכשיר הדראמאטי. בכל המקרים האלה היוצרים מאמינים שעליהם להעביר וללמד תורה חדשה וחדשנית ולהבטיח את המשכיותה בעזרת התלמידים והחסידים שלהם.

חלק מהיוזמות לבניית „אסכולות" חדשות נושאות פרי, ממציאות כלים ושיטות תיאטרליות חדשות, חלק משקפות את הגאווה היצירתית ללא כיסוי אמיתי של היוצרים. ההתפתחות של אסכולה חדשה היא תהליך ידוע מראש. — ניתוק מוחלט מהמסורת האמנותית או לפחות נטייה כזאת, יצירת התורה האסתטית המצדיקה אמצעים מיוחדים, הקצנה הדרגתית על פי הקו שבו בחרו היוצרים. הצלחה או אי הצלחה להגיע לזהות סגנונית. הסגנון האופייני של אסכולה מסויימת כובש קהל מסויים במשך תקופה מוגבלת, כי חיי האמנות בביטוי ההיסטורי אינם שונים מהחיים הביולוגים — בסופו של דבר יש התרוקנות, ניכור ומוות. אבל קיימת גם תקווה. יבוא יום ומה שנוצר באמנות ישמש ככלי עזר לחידושים נוספים.

דברי הקדמה אלה אמורים לציין ולהדגיש את אופיו המיוחד של מאניפסט תיאטרון הנגב. המאניפסט מפרט את הכוונות של צוות היוצרים בצורה מאוד עניינית וכוללנית. אפשר להגיד שכל ההיבטים האפשריים נלקחו בחשבון בפרטי פרטים. החל ברפרטואר וכלה בתקציב. שני עקרונות יסוד מופיעים כסעיפים ראשונים.

א. התיאטרון יהיה תיאטרון רפרטוארי ויעסיק אמנים מקצועיים הגרים ביישובי הנגב.

ב. התיאטרון יוקם כגוף תרבותי של ישובי הנגב, אשר בו שותפות המועצות האזוריות בנגב.

בשיחה עם הצוות המוביל של התיאטרון — שמואל שילו (מנהל אמנותי); חוה דן (מנהלת ארגונית) ואבינועם בלומנקרנץ (שחקן ומדריך) — קיבלתי הסברים נוספים אשר משלימים את התמונה. יש … שלמרות האופי הענייני והצנוע של … הנושאים, מאחורי פני השטח של המ… קיימת תפישה אמנותית שאפשר להג… כתפישה אקלקטית. היוצרים אינם … את האמנות לתחביב או לאמצעי של … חברתי, אלא דורשים מעצמם מקצוע… ושלימות אמנותית. אמנות התיאטרון … מנותקת מכל תופעות החיים וקשורה … לשאר האמנויות". התיאטרון יעזור … פעילות אמנותית ויעזור גם לחוגי תיאט… בהדרכה מקצועית. הצוות יפעל … מקרים בשיטת האמנים הרוכלים … הביניים. יגיע לבתי־הספר כדי … אימפרוביזציות בנושאים כגון … „דמוקרטיה". ברפרטואר שכבר נמצא … מופיע המחזה „התפשטות" של … ההקשר הנושא של הדמוקרטיה. … בבתי־הספר תקבל גם אופי של … אשר תעזור לתלמידים לרדת לעומק … הספרות שהם לומדים בשיעורי … ההדגמה של כל נושא, בין אם הוא … ספרותי, חינוכי או מסוג אחר, … תפישת תיאטרון הנגב. עצם העבודה … הפעילות והמשתתפים מוגדר וברור. … האפשרות „להרגים" נושאים ספציפיים … אפילו נושאים קלאסיים. התיאטרון … חיים ומתבטא בקירבת הצופים בצורה … ביותר.

„התפשטות" — בית־ספר לחיים
בתמונה: אבינועם בלומנקרנץ ועופר יוגב בחזרה

מופע

ג'אז גרמני בבית לסין

מאת עמית רוט

הופעה חד־פעמית ומיוחדת תערך ביום ה' השבוע בבית לסין. שלישיית הג'אז של הקלידן והמלחין הגרמני הידוע, ריינר ברונינגהאוז. בהרכבה הנוכחי עם איש כלי־נשיפה הונג ריד והמתופף ג'ון מונאס, תופיע במסגרת המאמצים של מכון גיתה לקדם את המוסיקה העכשווית (הגרמנית) ברחבי העולם.

ברונינגהאוז בן ה־36, שלמד מוסיקה קלאסית ופנה לג'אז המודרני, הינו מהבולטים שבמוסיקאים החדשים של הג'אז הגרמני, שזוכים לביטוי מירבי ב„אי.סי.אמ." — חברת התקליטים, שבסיסה באירופה והשפעתה על הג'אז המודרני מתרחבת ולא לטובה דווקא. ברונינגהאוז כמו אברהרדט וובר, איתו הופיע, מייצג את המיטב שבמוסיקה הזאת. כל אחד בדרכו הוא. וובר ביתר מיסטיות ואקזוטיות וברונינגהאוז עם מוטיבים „קלסיים".

שלישייתו של ברונינגהאוז, שמרבה בהופעות, הוציאה גם תקליטים שבחשובים ביניהם נטל חלק החצוצרן הצעיר מרקוס שטוקהאוזן — בנו של המלחין המודרני המפורסם.

השלישייה תגיע אלינו לאחר הופעות ביוגוסלביה ויוון. ואני מצפה להופעה טובה, כי החבורה האלה שונים ומעניינים יותר מהמוסיקה החלומית־גרמנית הסטנדרטית של אי.סי.אמ.

בעריכת יואב אביב

כשאור דולק במכוניתך

המעבר מנהיגת יום לנהיגת לילה כרוך בסיכונים רבים, שלחלקם אין הנהג מודע. הכרת הסיבות והגורמים לשינוי עשויה לסייע לנהיגה בטוחה יותר

נהיגת לילה טומנת בחובה סכנות שאינן מוכרות לנו מנהיגה בשעות היום. סכנות שהדרך היחידה להקטינן היא להבין ולדעת כיצד לנהוג עימן, תרתי משמע.

הבעיה הראשונה בנהיגת לילה היא הערכת המרחק. בשעת האור קל להעריך מרחק הן בגלל ראיית השטח הגדולה הקיימת והן בגלל המרכיבות בעצמים הקיימים בדרך והנראים היטב. בלילה לא קיימת ראיית השטח הרחבה … מואר הוא תחום פנסי הרכב, למעט … המוארים בצורה טובה. העצמים … לנו להעריך מרחק … נעלמים מעינינו וכך גם תחושת המהירות. האפשרות לייחוס בין עצמים קטנה יותר, ולכן מלאכת הערכת המרחק קשה יותר.

בעיה נוספת היא הערכת מרחק של כלי־רכב אחרים הקרבים אלינו. כלי־הרכב אינם נראים למעשה, ורק פנסיהם מאותתים על התקרבותם. הערכת המרחק של צמד פנסים הקרבים בחשיכה אינה מדויקת, קשה לאמוד את מהירות התקרבות הפנסים. הדרך הבטוחה ביותר היא לנהוג במצבים אלה בסבלנות גדולה יותר, ויש לנסות להתייחס לעצמים המצויים בצד הדרך והמוארים על־ידי פנסי הרכב.

עין האדם דומה לכד האור במצלמות הישנות. לעין דרוש זמן כדי להתרגל לתנאי התאורה. סינוור של רכב אחר גורם קוצר ראייה מכוסים והיעלמות עצמים שונים מראייתנו. הדרך הטובה ביותר להימנע מתאונה, כשרכב הבא ממול מסנוור, היא להביט לחלקה הקדמי הימני של הדרך, לאורך הפס הצהוב, ולשמור על קו נסיעה צמוד לקו הצהוב המכוון את שולי הדרך.

בכבישים אפלים, כשבאה ממול מכונית אחת בלבד, עלולה להיווצר תופעה של תזוזת פנסי המכונית באפלה גם לשמאל וימין. זו תופעה אופטית שקרית, הגורמת לאיבוד הדרך. על כן, יש להימנע מלמקד את המבט בפנסי הרכב הבא ממול ולשמור עליו בזווית העין בלבד.

תאונות לילה שונות הן בלתי־נמנעות בגלל מהירות הנסיעה. טווח גילוי הולך רגל, לדוגמה, בדרך בינעירונית יהיה 100 מטר, כאורך אלומת האור של פנסי החזית, כשהאור הגבוה מופעל. אם נצא מנקודת הנחה, שכדי לעצור במהירות המותרת של 90 קמ"ש תעבור המכונית כ־130 מטר, הרי שנצליח לעצור את המכונית רק 30 מטר אחרי הולך הרגל, והתאונה בלתי־נמנעת. גם בנסיעה עירונית בכביש שתנאי התאורה בו לקויים וההסתמכות היא על פנסי הרכב בלבד — נגיע לתוצאה דומה. אם ניסע 50 קמ"ש וטווח אורות הדרך 30 מטר בלבד — נצליח לעצור רק אחרי כ־45 מטרים ומכאן שעצרנו כ־15 מטר אחרי הנקודה הרצויה.

לנהג הרכב אין יכולת שליטה על לבושם של הולכי־הרגל בלילה. הולכי־רגל הלבושים בבגדים כהים, יתגלו לעינינו רק במרחק קצר מהרכב. ואם נוסיף למגבלות הראיה שלנו את בעיית הניגוד בין צבעים בשעות הלילה, כי אז הסיכוי לא להבחין בהולך־רגל או בעצם כהה הוא גבוה.

בכבישים המהירים במדינה מותקנת בצמתי הדרכים תאורה פלורסנטית כתומה. תאורה זו נקראת „תאורת מעבר". היא מסייעת לנהג לראות טוב יותר אורות בדרך המועדים לתאונות או שהסכנה בהם גבוהה, ויחד עם זאת, גורמת לעין לאבד פחות פרטים במעבר ממנה לחושך מוחלט. אם נסתכל היטב לצידי הדרך, נוכל להבחין גם במרחקים הולכים וגדלים בין עמודי התאורה לפני המעבר לאיזור החשוך — כל זאת, כדי להניח לעין שניות אחדות נוספות להסתגלות.

בימי החורף, בעיקר, יש להקפיד לנקות את הפנסים הקדמיים והאחוריים מבוץ הנדבק אליהם. ניסיון פשוט ילמד, כי הפנס מאבד יותר מ־25 אחוז מכושרו להאיר כשהוא מלוכלך בבוץ או אבק.

יעקב דביר

מכונות כבני־אדם

שנות ה־80 היו מאכזבות, אם בוחנים את הקונספציה של ייצור כלי־רכב. כבר בשנות ה־70 הפעילה פיאט את ה„רובוגאט" והרעיון של הרכבה קבוצתית … צורה. בשנים האחרונות פותחו רעיונות אלה בקצב מואץ, אך לא צצו רעיונות חדשניים.

בהכרת הייצור רושם הדגש בשנים האחרונות על שלושה שטחים, כולם פחות או יותר מוכתבים על־ידי הצרכן. הראשון … הוא ייצור במחיר נמוך או, במילים אחרות, הגברת התפוקה. השני — איכות … גבוהה. הנקודה השלישית היא שיטת … על ציפויים מיוחדים נגד קורוזיה … לשילדה ולגוף הגנה, שבשנות ה־… אפילו לא חלמו עליה. אלה מאפשרים … להעניק אחריות נגד חלודה לתקופה של עד 6 שנים לעומת שנה בודדת שהיתה … עד שנות ה־80.

… להגברת התפוקה מונח … רובוטים הותקנו במפעלים … סולק, פוטר, הוסב או כל … מחירי התוצרת הפכו להיות יותר … אולם לא נפלו חדות, כפי ש… החברות התנבאו בטרם הרובוטים … ובכך שהשפעתם החיובית של … על איכות המוצר היא רבה. עבודה … החוזרת על עצמה בדיוק רב איפשרה … לנצל זאת לתיכנון גוף קשיח יותר … נקודות ריתוך.

… מאחר שרובוט נשלט באופן אלקטרוני, יכולה גם העבודה שהוא מבצע … בקרה אלקטרונית. כך נוצר דור … הרובוט השני, שעקרונית בודק את איכות … הרובוט הוא בוחן מעולה: תשומת … לעולם אינה מוסטת, קני־המידה שלו זהים, ואין לו בעיות מצפוניות כשעליו לפסול מוצר בגלל איכות פגומה. הרובוטים נכנסו, אם כן, לבית־החרושת למכוניות כאמצעי להגברת התפוקה אולם המכירות קיבלו חשיבות — בצורה זו או אחרת — כמעלי האיכות. התפוקה שופרה באופן בלתי־צפוי. במקום לבצע אותה עבודה באופן נשנה, מהר יותר ויקר פחות, הם הוכיחו עצמם כיכולים באמצעות מאניפולציה של אמצעי הבקרה האלקטרונית, לבצע מספר משימות באופן שווה. כך פותחה הגישה של ייצור גמיש — שהיא, כמובן, המפתח ל„רובונאיט" של פיאט ופיתוחים רבים ומלהיבים נוספים.

רובוטי הייצור עדיין נמצאים במקומות צפויים: בהרכבת פאנלים, בריתוך הגוף וצביעה. והעבודות המלוכלכות ביותר שהן, לעתים, גם לא נוחות ומסוכנות. כוח האדם ממשיך לשרוד לאורך מרבית קו ההרכבה הסופי. אם יתפוס הרובוט את מקום האדם, גם כאן תהיה לזה השפעה רבה יותר על התפוקה. הסימנים להתפתחות כזו גדלים, ואפשר לראותם במפעל בקואלי, שבו מרכיבים רובוטים את השימשה הקדמית לגוף, והניסיון הקדחתני של פיאט עם רובוטים המסוגלים לראות וכך יכולים לבצע פעולות הרכבה שאינן ניתנות לביצוע במקום הקבוע, לפני ביצוע העבודה. כאשר תתפשטנה ההתפתחויות הללו, ישתפרו מאוד איכות העבודה ואיכות הבקרה.

היום ברור, שתעשיית המכוניות היא התעשייה שנתנה לרובוטיקה את עיקר התנופה בשנים האחרונות. בארץ, למשל, נמצאת הרובוטיקה בפיגור משום שאין תעשיות שיוכלו לישמה ביעילות כלכלית כתעשיית המכוניות.

ב.גרוס

מי יתפעל את הכרמלית?

● אחת ויחידה בארץ, ולא בטוח שהיא בטוחה

הכרמלית שבחיפה נסגרה השבוע ל… ימים לצורך שיפוצים. קשה להבין את … שבין סגירת הכרמלית על־ידי עיריית חיפה והכרזת ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, שהכרמלית נסגרה ללא … המסגירה של משרד התחבורה, … החלטת משרד התחבורה שלא … להרכבת התחתית רשיון הפעלה … בטיחות. סכנה לחיי־אדם הכרוכה … הכרמלית היא הרכבת התחתית היחידה בארץ. יש לה שש תחנות בלבד. בדו"ח בדיקה שהוגש על־פי דרישת העירייה על־ידי הטכניון, נאמר בין היתר, כי גלגל המשיכה נשבר כבר פעמיים ורותך, ואחד הכבלים שאורך חייו כשלוש שנים נמצא בפעולה כבר יותר מעשר שנים. בדו"ח אמנם לא נקבע חד־משמעית כי יש לסגור את הכרמלית לשיפוצים דחופים וקיימת סכנה לחיי־אדם. אולם הרכבת פועלת זמן רב ללא רשיון מטעם משרד התחבורה.

עיריית חיפה מנסה למצוא פתרון לכרמלית כבר זמן רב, לאחר שהוצאות אחזקתה הגבוהות גורמות לה קשיים רבים. העירייה פנתה לחברת הרכבות הצרפתית „טראנסטאק" בבקשה לבדוק אפשרות שזו תקח על עצמה את תיפעול הכרמלית.

לפני כחודשיים היו בארץ מנכ"ל החברה הצרפתית ומהנדס של החברה ובדקו את הרכבת. הם קבעו כי קיימת אפשרות להמשיך להפעיל את הכרמלית, אך ציינו כי דרושה השקעה גדולה הן בתשתית והן בצד הטכני המכני של הכרמלית. בינתיים ביקר ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, בצרפת ודן, בין השאר, עם אנשי החברה הצרפתית על אפשרות הרחבת תשתית הכרמלית והוספת קווים לשכונות נווה־שאנן, קריית־אליעזר ובת־גלים, בתמורה על קבלת הכרמלית הנוכחית וזיכיון הפעלתה.

החברה הצרפתית התנתה את העסקה בגיוס 280 מיליון דולר במשק הצרפתי או לחלופין ממשרד התחבורה הצרפתי המעודד השקעות מחוץ לצרפת. כיום בודק צוות מומחים של המשרד את בקשת עיריית חיפה וחברת „טראנסטאק". הממונה על קשרי החוץ של העירייה סיפר השבוע, כי בכוונת העירייה לדון עם הנהלת „אגד" והנהלת רכבת־ישראל על אפשרות של מכירת כרטיסי מנוי משולבים בעיר שיכללו בתוכם הסעה בכרמלית, באוטובוסים וברכבת הפרברים, כשזו תקום. לדבריו, כרטיסים כאלה הם אחת האפשרויות שביקשה חברת „טראנסטאק" מהעירייה לבדוק בעבורה.

פיתוח הכרמלית, שבחלקה מתוכננת לנוע גם במסילות עיליות ללא נהג, בקרונות מתוצרת „מטרה" ושילוב הכרטיסים, עשוי להביא את חיפה לרמת תחבורה אירופית — סבור הממונה על קשרי החוץ. נחיה ונראה.

יואב אביב

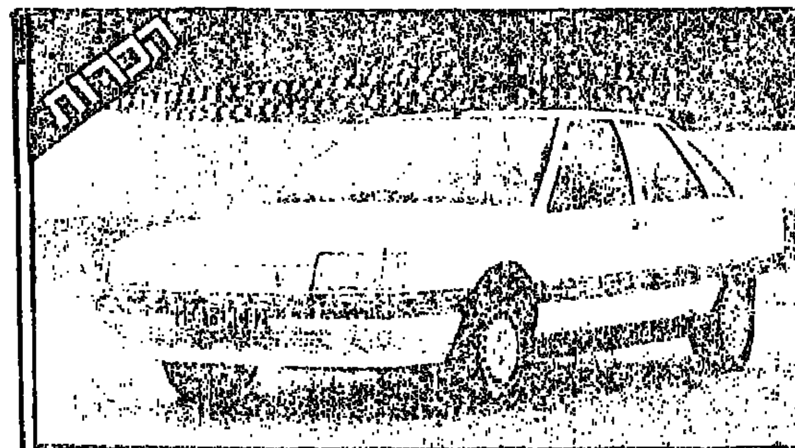

● רנו 21

18 מתה, תחי 21

הדינוזאו יורדת מפסי הייצור ובמקומה החלה להיות משווקת בצרפת רנו 21. ההחלטה לייצר דגם מכונית חדש בסדר־גודל של רנו 18 התקבלה לאחר שמכירותיה של האו בצרפת ירדו חדות.

רנו 21 תצויד במנועים בעלי נפח זהה לאלה שבהם צוידה רנו 18, ותשווק בגירסאות אוטומטיות או בעלת תיבת הילוכים ידנית 4 או 5 הילוכים. אורכה של הרנו 21 כ־4.5 מטרים ופנים המכונית עוצב בדומה לפנים הרנו 25 המפוארת יותר.

בצרפת הוצגה השבוע גם רנו סופר 5 קונברטיבל. דגם זה של הסופר 5 בעל גג נפתח, יצויד במנוע בנפח 1397 סמ"ק, 72 כ"ס.

רנו 21 כבר החלה להיות משווקת בצרפת מראשית החודש.

הצרפתיות, האיטלקיות והגרמניות מתייקרות ב־35%

משרד האוצר אישר השבוע, לאחר מאבק קשה של יבואני הרכב, עליות מחירים למכוניות החדשות בשיעורים של 21 אחוז עד 35 אחוז.

יבואני הרכב הפסיקו לחלוטין כזכור, את שיווק המכוניות החדשות כבר לפני יותר מחודש וחצי, בעקבות הפסדים שנגרמו להם עקב הקפאת המחירים. השבוע הם טענו כי גם העלאה זו אינה פותרת את בעייתם ושיעור הרווחים שלהם יישאר נמוך מאוד. הם הסמיכו את איגודם להמשיך במשא־ומתן עם משרד האוצר, כדי להביא להסרת הפיקוח ממחירי הרכב החדש לחלוטין.

יבואנים אחרים, שמחירי המכוניות שלהם התייקרו בבית־החרושת, ביקשו העלאה ריאלית, אך נענו בשלילה.

ההתייקרות הגדולה ביותר בשערי המכוניות החדשות תהיה של המכוניות הגרמניות והאיטלקיות — ייקור בשיעור של כ־35 אחוז בממוצע. זאת, עקב עליית שערי המטבע בין יולי עד 28 בפברואר.

המכוניות הצרפתיות יתייקרו אף הן בכ־35 אחוז. הספרדיות בכ־20 אחוז והאנגליות והאמריקניות בכ־12 אחוז בלבד.

להתייקרות האחרונה תהיה השפעה גדולה בחלק מהדגמים גם על שוק המכוניות המשומשות, שבו ייערכו תיקונים כלפי מעלה. מכוניות משנת ייצור 85 מייצור גרמני, צרפתי ואיטלקי עשויות להתייקר בכ־28 אחוז. מייצור ספרדי — בכ־15 אחוז ומייצור אנגלי — בכ־10 אחוז. התייקרות זו עשויה להיות מורגשת גם במחירי המכוניות הישנות יותר, עד שנת ייצור 77.

● להלן חלק ממחירי הדגמים החדשים ללא תוספות, וללא הפקדה ומע"מ:

אופל קדט 1.3 אס	18,880 ש"ח
אלפא 33 1.2	16,958 ש"ח
פורד פיאסטה פופלר 1.1	13,810 ש"ח
רנו סופר 5 1.1	14,518 ש"ח
סובארו 1.3 די. אל	15,578 ש"ח
אוטוביאנקי ווי־10 פאייר 1.0	15,075 ש"ח
פיג'ו 205 ג'י אל 1.1	17,199 ש"ח
סיטרואן בי איקס 16 אר אס	28,154 ש"ח
ב.מ.וו 316	31,466 ש"ח
פיאט אונו 60	14,930 ש"ח
מרצדס 190 אי	73,268 ש"ח
וולוו 244 די אל 1.8	34,559 ש"ח
מיני מטרו 1.3	12,520 ש"ח
סוזוקי סוויפט 1.0	13,310 ש"ח
סיאט איביזה ג'י אל 1.2	11,575 ש"ח
פולקסוואגן גולף 1.3	20,081 ש"ח
אאודי 80 סי סי 1.3	24,351 ש"ח
דייהטסו שאראד 1.0	14,587 ש"ח

אור יסעור

היה מנוע

שעון העייפות בנהיגה

הענף לבטיחות בדרכים במטה הכללי של צה"ל פירסם באחרונה הוראות לנהג הצבאי, הנקראות „שעון העייפות בנהיגה". הוראות אלה טובות לא רק לנהגים צבאיים, אלא גם לנהגים אזרחיים המתכננים נסיעות ארוכות ובייחוד לנהגים מקצועיים הנוסעים מאות ק"מ ביום.

● אסור לנהג לצאת לדרך ללא ארוחת־בוקר או לפחות „לחטוף" משהו ולא רק קפה. הארוחה הבסיסית חייבת לכלול שומנים וסוכרים.

● לאחר נהיגה של מספר שעות, על הנהג להיעצר בתחנה כלשהי, לריענון. מחקרים שנעשו הוכיחו כי יש לאכול ולשתות בהפסקות בנסיעה ארוכה. כריכים יכולים לענות על הצרכים בתוספת שתיה. יש לשתות הרבה. לא חשוב מה. פרט למשקאות חריפים ובירה. השתייה חיונית לשמירה על מאזן הנוזלים בגוף ותורמת לערנות.

● באחת ההפסקות רצוי לאכול ארוחה דשנה אך לא שמנה מדי ורבה מדי. נהג הרגיל לנוח לאחר הצהריים יעשה זאת בעת הפסקה זו.

● אם יש במכונית חלון־צד זוויתי משולש, רצוי לכוון את זרם האוויר אל הפנים. הדבר מרענן ומעורר. אין לנהוג כאשר כל החלונות סגורים הרמטית ללא אפשרות של כניסת אוויר נקי לתא הנהג.

● שטיפת הפנים מדי פעם ושתיית קפה שחור מעוררים ומונעים את התגברות העייפות. במקרה שהנהג חש, בכל זאת, שעיניו נעצמות, אין זו בושה לעצור בצד הדרך ולשכב או לשבת עם עיניים עצומות. אין צורך להרדם כדי לנדוף עייפות.

● אם מאזינים לרדיו, רצוי לכוונו אל תחנה המשמיעה מוסיקה קצבית ולא מוסיקה קלאסית או רומנטית שקטה. יש להימנע מעישון מופרז, הדבר גורם להקהיית החושים ולחוסר ערנות.

● יש לזכור, כי עצימת העיניים או נמנום למשך שניה, עלול להסתיים בתאונה חזיתית או אחרת, והתוצאות עלולות להיות הרות־אסון. לכן יש לעשות הכל כדי להישאר עירני.

י. מושקוביץ

חדשות

20 מיליון דולר הושקעו במחשבים במערכת החינוך

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

כ־40 אחוז מבתי־הספר היסודיים, 85 אחוז מן העל יסודיים ובמעט כל בתי המדרש למורים ולגננות מצויידים במחשבים — מסר המפקח המרכז על הוראת המחשבים, ד"ר בן־ציון ברטה, ביום עיון של ועדת המחשבים במשרד־החינוך שנערך שלשום במכון ואן־ליר בירושלים.

בענף המחשבים במערכת החינוך הושקעו השנה כ־20 מיליון דולר, מזה 55 אחוז מכספי הורים ושיקום שכונות ו־45 אחוז מכספי משרד־החינוך ומפעל הפיס.

לפי הערכת ריימונד לדווין, יו"ר ועדת המחשבים של ועד ההורים המרכזי, השקיע ציבור ההורים ברכישת מחשבים, במישרין, סכום של 9 מיליון דולר בארבע השנים האחרונות. האחראי לתקציב־ועדת המחשבים של משרד־החינוך, סמי קפלן, מסר, כי כספי משרד־החינוך מושקעים ברכישות לסמינרים, בהכשרה והשתלמות מורים ובמימון פרוייקטים להכנת תוכניות לימורים.

ד"ר ברטה מסר, כי בתחום הלימודים חלה התקדמות רבה: הוכנו תוכניות לאימון ותירגול לא רק בחשבון, אלא גם בלשון, הבנת הנקרא ואנגלית. באגף לתוכניות לימודים של משרד־החינוך הוכנו תוכניות לימודים ממוחשבות בהיקף ניכר. כן מלמדים עתה מחשבים, כמקצוע הוראה בהיקף של שעתיים לשבוע ב־100 כיתות ז'־ח' בבתי־ספר יסודיים.

מחשבים נכנסים, אף כי בהיקף קטן, גם לגני ילדים. גננת אחת פנתה לוועדת המחשבים בהצעה להכניס את השימוש במחשבים החל מגיל שנתיים.

מיתקן ייחודי לבקרת מים פותח ע"י מפעל באשקלון

מיתקן ייחודי לוויסות ובקרה של מערכות להובלת מים, שפותח והוצא לשוק על ידי מפעל "הבטומטל" באשקלון, נמצא חסכוני וכבר הוכנס לשימוש על־ידי חברת "מקורות" באיזור הנגב.

במפגש שנערך אתמול בחצר המפעל באיזור התעשיה באשקלון, הוצג המיתקן על־ידי הבעלים, אב ושני בניו. המיתקן הוא קטן מימדים ופועל באורח אוטומטי, בכל מקרה של תקלה במערכה, כגון תת לחץ, מליחות, מהירות זרימה ונזילות.

בהדגמה השתתפו כ־15 נציגים, רובם אנשי "מקורות". והסתבר שאכן המיתקן עמד במיבחן בשטח וכבר נמנעו נזקים במימדים של עשרות אלפי דולרים בכך שנמנעו הצפות שטחים ואובדן מים בכמויות גדולות. שקורה כיום במקרה של פיצוצים.

המיתקן נקרא "אפיטרופ" והוא מופעל תוך שבהרף שניה וגורם שהמים הפונים לקטע הניזוק מתנקזים לצינור אחר. לאחר תיקון התקלה מחזיר המכשיר את המצב לקדמותו ומאפשר זרימה כרגיל.

מחירו כ־10 אלפים דולר בלבד והוא עורר עניין רב בקרב חברות העוסקות בנושא, כפי שנמסר לכתבים קיימת בשוק העולמי התעניינות במכשיר ומעריכים שאפשר יהיה ליצאו בכמויות גדולות לחו"ל.

המפעל "הבטומטל" הוקם לפני כשבע שנים והתמחה בייצור מיכון חקלאי הידראולי. עד עתה כבר רשם לזכותו לפחות שלושה מוצרים שעוררו עניין וכבשו שווקים בארה"ב ובאירופה המערבית.

(עתים)

● מקהלת חולון תשתתף בטקס המשואות

המקהלה העירונית "רון חולון" תשתתף בטקס הרשמי של הדלקת המשואות בערב יום העצמאות. המקהלה נבחרה בתום תחרות בה נטלו חלק 14 מקהלות מכל רחבי הארץ.*

המקהלה הוקמה על־ידי מחלקת התרבות של עיריית חולון לפני שש שנים ומנצחה הוא יוסף הדר. היא חזרה לאחרונה ממסע הופעות בחו"ל עם זכתה להצלחה רבה.

אשר שילוני

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בניית מגורים לבית על חלקה 248 בגוש 8231 רח' גולומב - פ. הכובשים.
ההקלות המבוקשות: 1.94 בנייה, ריציאות לגג מעבר להקלות המאושרות בקוי בניין ובמספר הקומות.
את התכנית מס' 6/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
מודעה בהתאם לסעיף 149

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה להקמת סככה לסמכות בחזית המגרש ברחוב אחד העם 103 תל־אביב גוש 6904 חלקה 167.
למי שיש התנגדות להוצאת ההיתר/האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בכתובת העירייה 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העירייה
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
תאריך: 4.3.86

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בניית מגורים לבית על חלקה 65 בגוש 8238 רח' ורדק מס' 21 בחריגה. מבוקשת כהקלה: עד 11% בנייה, 40 ס"מ בקוי בניין צדדיים, 1.00 מ' בקוי בניין צדדיים בקיר אטום ויציאות לגג.
את התכנית מס' 67/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה יהוד
פרסום הקלה
עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה "יהוד" בקשה להקמת בית מגורים, בתיק בניה מס' רמ/2411/49, בגוש 6727, חלקה 59, ישוב יהוד. עם המבקש ויגנרטן משה ואופירה. מהות התריגה/הקלה: 6% כיסוי קרקע והקלה בקו בנין צידי עד 10%.
כל המעונין, אם כבעל הנכס ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבנינים או בנכסים הנ"ל, שהתכנית עשויה להשפיע עליהם, יוכל לעיין בעותקי התכנית במשרדי הוועדה המקומית הנ"ל בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

ע. רגב
יו"ר הוועדה לתכנון ובניה יהוד

הוועדה המקומית לתכנון ובניה מרחב רמת־השרון

ת.ב. 121
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש: 6415 חלקה: 135 ברחוב: 19. המסומנת כאזור מגורים ב' בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה/קוי בנייה בבית מגורים שטחו הכולל 4 יח' דיור.
ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־6% בקוי בנין.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

מ. הרמן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 ארץ מולדת: מעפילים ולוחמים. 08.40 אנגלית ו'. 09.00 מדעי הטבע ויסודיא שפת הדבורים. 09.20 אנגלית ז'. 10.10 מדעי הטבע ה'־ו': על הדם 1970־170. 10.30 הגיל הרך: פרפר בחמר. 11.00 חשבון ו' — האלות. 11.15 HELLO ISRAEL. 11.30 קשת וענן — ומה אומר רש"י. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 אנגלית י'. 13.00 מדעי הטבע (חטיבה עליונה): אייזיק ניוטון. 14.00 עולם הולך ונעלם — שבט הקוולקה. 15.00 האוניברסיטה הפתוחה: מעולם הכימיה: פסיכולוגיה בחינוך — אינטליגנציה: דמוקרטיות ודיקטטורות — היטלר. 16.00 כלי סורות — חיריק 1. 16.20 פיצוחים — שעשועון טלוויזיה נושא פרסים. 16.45 כלכלון — כוחות השוק. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי. מנחה: גדעון רייכר. 17.30 "שמיניות באוויר" — תכנית שבועית בשידור ישיר. מנחה: דליק ווליניץ עם טוליפ. 18.32 "רוצה פתרון" הנושא לדיון: "תכנון המשפחה". 18.45 "חידושים והמצאות" בעולם: 1. מעבדה תת מימית. 2. גשר חדיש — הנבנה בכווית. 3. ראשי שקילה ממוחשבים בישראל. 19.00 "חקלאות היום" (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 "בין הכיסאות" — מגזין דו־שבועי בענייני משפחה וחברה. מנחה: עמוס ארבל. 20.30 "תצפית" — מגזין דו־שבועי לענייני מדע, טבע ורפואה. הפעם על שימושים רבים שאפשר לעשות במחשבים, בתחומים מגוונים ומפתיעים. נצפה בנכה שמחשב מפענח את דיבורו, ועל־פי הוראותיו מפעיל מכשירים שונים בביתו: עיוור נעזר במחשבים שמדברים אתו. ואף קוראים ספרים למענו. עוד בתכנית: מחשב שנרתם לסייע לגראפולוגים. מחשב אחר ש"רואה" היכן, איך וכמה צריך לרתך ומפעיל רובוט שמבצע את העבודה. באולפן: שיחה עם מומחים על בינה מלאכותית. לסיום נראה מחשב המנוצל ליצירה אמנותית. מנחים: פרופ' יורם לס ויעל דן. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "מוקד". 22.05 "ציר המחבלים" — סרט קולנוע. 23.45 פסוקו של יום.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב" מוצרט: חמישה מחולות חצר ק. 609. רוסיני: רביעייה מס. 4 לחליל, קלרנית, בסון וקרן 07.30 "שחרית מוסיקלית". סקרלטי: סונטה במי מינור. מוצרט: חמישיית כלי־קשת בסול מינור. ק. 516. צ'ייקובסקי: קונצ'רטו מס. 1 לפסנתר ותזמורת בסי במול מינור. שומאן: סימפוניה מס. 2 בדו מג'ור. 09.03 "קונצרט בוקר". רוסיני: הפתיחה לאופרה "לכלוכית". מוצרט: "דוד החוזר בתשובה". קנטה ק. 469. ליסט: "מאזפה". פואמה סימפונית. ברטוק: קונצ'רטו לכנור ותזמורת. מס. 2. שוברט: סימפוניה מס. 2 בסי במול מג'ור 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "אמנים באולפן": עופר פאלק־כנור./ תומר לב־פסנתר. הינדמית: סונטה מס. 3 במי (1935). ת.לב: סונטה — פנטסיה. דבוז'ק: סונטינה במול מג'ור 13.00 "קונצרט צהריים". י. שטמיץ: טריו בסי במול מג'ור לתזמורת כלי־קשת. רנצי: קונצ'רטו מס. 2 ברה מינור לחליל ותזמורת. מנדלסון: חמישית כלי־קשת בסי במול מג'ור. פרוקופייב: קונצ'רטו מס. 1 ברה במול מג'ור לפסנתר ותז. דבוז'ק: סימפוניה מס. 3 במי במול מג'ור 15.00 "מילון מוסיקלי" 15.05 "מוסיקה כאן ועכשיו" יצירות לכלי נשיפה של עץ. צבי אבני: לרה והברכה. אברהם אמזלג: מאתיים לחמש ולסרט. פייר כולה: רומאן 16.00 "קונצרט מנחה" ארנסקי: שלישייה לכנור, צ'לו ופסנתר. רחמנינוב: קונצ'רטו מס. 3. ברה מינור לפסנתר ותזמורת, מוסורגסקי: "בלא שמש" מחזור שירים. סטרווינסקי: פולחן האביב 18.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם. עם שלישיית זכריאס. מוצרט: שלישייה בסי במול מג'ור. ק. 502. ברהמס: שלישייה ברה מג'ור. מנדלסון: שלישייה בדו מינור 20.05 "גו ומוסיקה קלסית" סטרווינסקי. וודי הרמן וקונצ'רטו ההבנה 21.00 "אופרה של יום רביעי". פרסל: דידו ואנאס. מוצרט: באסטיין ובאסטיינה 22.55 "מילון מוסיקלי" 23.00 "צלילי לילה". מוצרט: אריה קונצרטית "בעבור אותך בתי". ק. 513 טארגה: "זכרונות מאלהמברה" ראו בראגמה: "סינפוניה עם מוטיב פופולרי של היידן" ראבל: קונצ'רטו לפסנתר בסול מג'ור. טורינה: "פנטסיה סביליאנית" לגיטרה מוצרט: "אריה קונצרטית "ליד היפה הזאת" ק. 612 23.00 "מגישים שיר"

רשת א'

07.30 "דו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חגגה", עם בני הנדל 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין.

11.10 "רדיו קל" 10.30 בשידור חי. השידור היומי לבתה"ס: "אלה תולדות "שלמה בן־יוסף". מאת ריקי פלר 11.30 "השכלה ודעת לכלל": "השתקפות השאלה הערבית בספרות העברית". שיחה עם אהוד בן־עזר 12.05 "מהווי המזרח" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: "מי ישן" מגיש: דויד גרוסמן: א) "סופה בין הדקלים" — מאת סמי מיכאל: ב) "אור ואלכסנדרה" — ספור בהמשכים: ג) פינות שונות 15.00 "חתולוסון" — עם מומחים באולפן 15.55 "מאוצר הספרים" 16.05 "מועדון שעון הזהב" — מעולמו של האדם המבוגר 17.12 מגישים שיר 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה": "לידתה של סונטה" — בנגינתו ובהגשתו של פרופ' אריה ורדי. 18.06 "מינחת ערב" — משדר יומי 18.47 פרקי היום בתנ"ך 19.05 סיכום ההלכה היומית 19.30 שידורים לעולים 22.05 "חבר מאותו כוכב" — תכנית היכרויות רדיופונית בשידור חי

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום" 09.05 "ביקור בית. עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "בחצי היום" 14.06 "יש עניין" עם גבי גזית 16.10 "רגעי קסם" 16.05 "שירים ושעורים" 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 "זרקור" — עורך ומנחה: יצחק גולן 18.45 היום בספורט 18.35 "מוסף לענייני צבא ובטחון 20.05 "מבט לפולקלור": "יום בעיירת פיתוח" — ירוחם 21.05 "שיר לדרך" 22.05 "בימה ומסך" — קטעים מתוך מחזות מוסיקליים וסרטים. 23.05 "תמונות בשחור לבן" 00.10 "הוי ארצי מולדתי" — שירים עבריים

רשת ג'

14.06 "לי ולך" — שיר וברכה" 15.05 "חדש, חדיש ומחודש", עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לעניין" 17.05 "שוקו חם" — "שעשועון מוסיקלי" 19.05 "היה היו" — מצעד להיטים ישנים 21.05 "עם כל הנשמה" עם משה מורד 23.05 "הלילה הוא שירים"

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 08.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 08.30 אוניברסיטה משודרת: בין ספרות למציאות בא"י שלפני מלחמת העולם הי"ו. מרצה. פרופ' נורית גוברין. 07.07 שבע אפס שבע, עם עדי טלמור. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו. עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 סגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 מה יש עם ארז טל 16.05 ארבע אחר הצהריים — שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 18.05 שלוש ארבע לעבודה. 19.05 "רדיו רדיו" עם יואב קוטנר 20.05 מצעד הפזמונים הלועזיים 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: בין ספרות למציאות בא"י שלפני מלחמת העולם הי"ו (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 "השד שבבקבוק" — סיפורים של אלכוהוליסטים. (ש.ח.) 00.05 ציפורי לילה. עם קובי מידן. 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
4.30 — 7.15 — 9.30

אסתר: סוניה האדומה
אורלי: והספינה שטה
בית לסין: מי מפחד מהשכן ממול 23.15
בן־יהודה: טובבה בכל מחיר 9.30 .7 .4.30
גת: פעמיים במשך החיים 9.30.7.00.4.30
גורדון: בחר בי 9.30 .7.15 .4.30
דקל: לילות לבנים 9.30 .7.00
דרייב־אין: בירדי 9.30 .7.15
מסיבת סקס 12.00
הוד: משאלת מוות 3
מוזיאון תל־אביב: סהרורים 9.30 .7 .4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 9.30 .7.00
פאר: מסע העסקים של אבא 9.30 .7 .4.15
סינמה 1: חורה לעתיד 9.30 .7.15 .4.30
סינמה 2: עד סוף הלילה 9.30 .7.15 .4.30
פארים: עד סוף הלילה 9.30.7.15.4.2.12
רחובות לוהטים 23.30
רב־חן:
חן 1: שנת הדרקון 9.40 .7 .4.15
חן 2: גלגלי תהילה 9.45 .7.20 .5.00
חן 3: סיפורה של מארי 9.40 .7.20 .5.00
חן 4: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.40 .7.20 .4.45 .1.30 .10.30
חן 5: רומן על בטוח 9.40 .7.00 .4.45 .1.30 .10.30
שחף: המאהב
תל־אביב: רוקי 4
תכלת: רוקי 4 9.30 .7.15 .4.30
צוותא: נגוע + במקום חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים

ארואיס: שנת הדרקון 9.30 .6.50
לילי: כבודו של פריצי 9.30 .7.00
ארמון: סוניה האדומה 9.30 .7.15 .5.00
רב־גן:
גן 1: סיפורה של מארי 9.40 .7.30 .5
גן 2: בירדי
גן 3: הרבה ולא כלום
גן 4: להב משונן

ירושלים

אדיסון: משאלת מוות 3
אורנע: שוטר עם כבוד
בית אגרון: עליסה בארץ הפלאות
שר הטבעות
הסנרק — 1
עליסה בארץ הפלאות
בנייני האומה: מסע העסקים של אבא
כפיר: רוקי 4
הבירה: מלכודת קטלנית
מיטשל: ראן
סמדר: קאוס
אורגיל: שנת הדרקון

חיפה

ארמון: סוניה האדומה
אורה: המאהב
חן: קומנדו
עצמון: המפתח
פאר: הרבה ולא כלום
קרן אור: המהמרים: קאוס
רון: רוקי 4
אמפיר: מלכודת קטלנית
אורלי: להב משונן

נתניה

שרון: קומנדו
סטודיו: פלמינגו קיד

חולון

סביון: משאלת מוות 3
מגדל: רומן על בטוח

בת־ים

עצמאות: רוקי 4

הרצליה

היכל: המאהב

באר־שבע

חן: חורה לעתיד

חדרה

תוף חדרה: שנת הדרקון

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ד', 5.3
תיאטרון הבימה:
חמלך מתיא הראשון: 18.30, 16.00
תבית ברחוב שינקין: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
יאקיש ופופצ'ה: 20.30

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח עין יהב — חולון.
חולון
אסותא — טרומפלדור 4.
ירושלים
בקשי — מחנה יהודה.
נתניה
הדסה — הרצל 24.
פתח־תקוה
מיניפרם — שפרינצק 20.
תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
"יבנה — אבן סינא 7.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית, ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניארו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
ביקור חולים — ילדים.
הדסה ע"כ — פנימית, נשים, כירורגית, עיניים, א.א.ג.
הדסה ה"צ — אורטופדית.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג: השעות 18.00—24.00. בשבתות ובחגים השעות 15.00—21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284449. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' [illegible] פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבת שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה: המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי השעות [illegible] טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר [illegible] טל: 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס: לרעננה ואיזור השרון, טל' [illegible] א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית:
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00. בימי ו' 13.00—08.00, טלפונים: 03־433300, 03־433500.

יד ביד — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ת"א — 226027 (24 שעות) חיפה — 04־229488 (11.00—20.00) נהריה — 04־920014 (11.00—20.00) קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה' — טל. 282782.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; רמלה — טל' 08־221022; עפולה — טל' 065־93334.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'—ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30. לבני־ברק ולחיפה: בימים א'—ה': 16.00, בימי ו' וערבי חג: 11.50. מתל־אביב לירושלים: מת"א ודרום בימים א'—ה': 16.00.

מחיפה בת־גלים: לירושלים: א'—ה': 7.00. לתל־אביב: א'—ה' 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30. מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.30; לירושלים: 5.35.

מבני ברק 8.18. לחיפה: בימים א'—ה' 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00. לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00; בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

הצגה מסקרנת בחצי־גמר הפליי־אוף בחולון

עדיפות ביתית לחולון מול להטוטני אליצור נתניה — הערב

מאת יצחק ויסהוף

הצגה טובה צפויה הערב בחולון, במשחק הראשון בחצי־גמר הפלייאוף בכדורסל בין קבוצות הפועל חולון ואליצור נתניה.

הפועל חולון מתייצבת למשחק לאחר שקיימה שלושה משחקים צמודים עם מכבי חיפה, ואילו אליצור נתניה היגיעה קשות עד כה על בית"ר ת"א, בשני המשחקים.

מאמן הפועל חולון, מולי קצורין, אומר: "שתי הקבוצות שוות, פחות או יותר, במתח ובכוחן. המשחק יהיה קשה ויסתיים בהפרש נמוך. לדעתי יהיה משחק גברי וחזק בגלל [illegible] לשופטים, גם לשופטים, דוד [illegible] יהיה מה לומר. [illegible] ישרקו ויהיו [illegible] עדיף הספסל של חולון על זה של נתניה, וזה יתרון [illegible] בכל מקרה כל תוצאה אפשרית [illegible] אליצור נתניה [illegible] לנצח הערב בחולון, [illegible] וכן להיפך, אני [illegible] משחק שלישי ומכריע".

[illegible] הטיב את הירידה של קבוצתו החולונית הערב: [illegible] על יכולת אישית [illegible] כמו אליצור נתניה, [illegible] טוב של כוכביה. ביום

● כדורסל

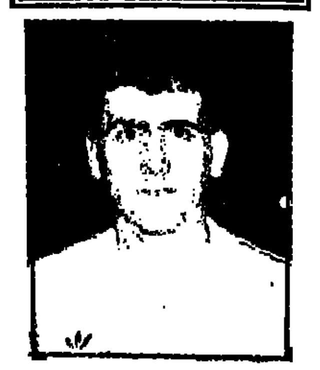

מאמן קצורין
משחק שקול

בינוני קבוצה כזו נמצאת בבעייה. כדורסל זה משחק קבוצתי, ועד היום לא היה שחקן אחר שניצח לבדו. אינני חושש משחקן מסויים באליצור נתניה. אני מעריך את כל השחקנים וכל השישייה הראשונה טובה. את אליצור נתניה ראיתי בכל מיני הזדמנויות. ציפיתי שיהיו בצמרת, למרות אוסף הכוכבים שיש שם".

על קבוצתו, הפועל חולון, אומר המאמן הצעיר: "אצלנו סוחב ג'ו קופר פציעה קלה — זכר למשחק נגד מכבי חיפה. פציעה זו אינה רצינית ואנו מתכוננים למשחק כרגיל. ההיכל המלא בחולון יוכל לעזור לנו ונקווה לא לאכזב את אלפי האוהדים".

● הפועל חולון תפתח בחמישייה: ישראל אלימלך, חיים זלוטיקמן, דייזי ברומור, קליף סונדקסטר וג'ו קופר.

● אליצור נתניה: דני ברבה, וילי סימס, קארל נברסון, טרי סייר וג'ימי הול.

במשחק חצי־גמר נוסף, מחר ביד־אליהו, יתמודדו מכבי והפועל ת"א.

מכבי יציע להגביל את מספר ההעברות

מאת ראובן חנניה

רכז הכדורגל במרכז מכבי, נתן סלובטניק, מתכונן להביא בקרוב הצעה לצמצם את מספר ההעברות בליגות העליונות, ולהעמידו על חמש בלבד בכל קבוצה.

לדעת סלובטניק יביא הדבר להאטת הסחרור בנושא רכישת שחקנים בקבוצות שהפך בעונה האחרונה רומינטי יותר והשקיע את הקבוצות בחובות גדולים.

בקרב־תחתית: העוגן גברה על עין־שמר/ברקאי 1:3

בת־ים (0:3 נגד רמת־אביב) דוהרת לאליפות, אבל יש לה עדיין "מעצור תיאורטי"...

שמר/ברקאי — 1:3. המשחק היה באולם החדש בקבוץ העוגן. משחק הרצה של האולם. 700 צופים, עם רעשנים וחצוצרות, באו לעודד את הקבוצות. שחקני עין־שמר/ברקאי הדהימו את יריביהם בפתיחה נמרצת, הוליכו 3:10, 5:13 וניצחו 11:15, במערכה הראשונה. עין־שמר פתחה היטב גם את המערכה השנייה — 1:6 ו־5:8, אבל היוזמה עברה לשחקני העוגן, שהפכו וניצחו — 13:15. במערכה השלישית התבטא בעיקר יתרון הגובה של העוגן שניצחה — 7:15. המערכה הרביעית היתה חד־צדדית. העוגן פתחה — 1:10 וניצחה 5:15. בהעוגן בלטה השישייה: מיכאל עזר, אילן חמו, אלדד שלם, רון ורדי, אורי שלם ושלמה אבנרי־צ'י. הטובים בעין־שמר/ברקאי היו: ליאור אלון ואלון דיפתין. שפטו היטב גבי לוטן ותנאל תרום.

● קבוצת הפועל עין־המפרץ/כפר־מסריק הכניעה בנעמן את סוגרת הטבלה, הפועל שער־העמקים — 1:3 (4:15, 10:15, 16:14, 5:15). ניר רכס מעין־המפרץ/כפר־מסריק התעלה. שפטו: איזידור ברנווסר ואריה פרקש.

● בפ"ת ניצחה קבוצת אליצור ת"א את הפועל שריד בקרב עקשני — 1:3 (7:15, 15:13, 13:15, 13:15). אמיר ספיר הצטיין באליצור. אהרוני ברקוביץ בלט בשריד. שפטו: מיקי ממרן ופטר טוביה.

● באותה שעה הכניעה גם קבוצת הפועל קרית־אתא באולמה את הפועל חניתה/מטה אשר 0:3 (12:15, 2:15, 7:15), במשחק שנמשך פחות משעה. בין המנצחים התעלו: עופר שפק וארז תאצ'ר. שפטו: מיכאל סלע ויותם פינשטיין.

● נצחון חלק קצרה גם קבוצת הפועל כפר־סבא, באולמה, על הפועל המעפיל — 0:3 (6:15, 9:15, 12:15). אמיר אקרמן וגיל פישל היו הטובים בכפר־סבא. שמאי גלזר הצטיין בהמעפיל. שפטו: אסא וינגר ואורי טמפלהוף.

● מוקד המחזור היה דווקא בתחתית, שם נערך קרב על ההישרדות בלאומית וכו ניצחה קבוצת הפועל העוגן את הפועל עין־

הטבלה הלאומית (אחרי 19 מחזורים)

1.	הפועל בת־ים	6־57	38
2.	הפועל קרית־אתא	16־50	35
3.	הפועל כפר־סבא	12־48	34
4.	אליצור ת"א	22־45	33
5.	הפ. עין־המפרץ	29־40	31
6.	הפועל המעפיל	27־40	30
7.	חניתה/מטה אשר	37־33	28
8.	הפועל רמת־אביב	42־27	26
9.	הפועל שריד	46־24	25
10.	הפועל העוגן	50־16	22
11.	עין־שמר/ברקאי	54־12	21
12.	הפ. שער־העמקים	57־6	19

מחזור 20 בליגה לנשים — הערב

משחקי המחזור הה־20 בליגה הלאומית לנשים בכדורעף הוקדמו משבת ויערכו הערב: הפועל בת־ים — אליצור ת"א (6); הפועל נעמן — אליצור יבנה (6); הפועל שער־הנגב — הפועל רמת־אביב (7); הפועל כפר־סבא — אס"א באר־שבע (7.30); הפועל מרחביה/יזרעאל — הפועל ברקאי/עין־שמר (7.30).

● כדורעף

בת־ים [illegible] אמש נצחון 19 [illegible] בליגה הלאומית בכדורעף. [illegible] על הפועל רמת־אביב 0:3. [illegible] תיאורטית יכולה עדיין [illegible] הפועל קרית־אתא, שהבנר־ [illegible] את הפועל חניתה/מטה־ [illegible] על פניה. זאת, אם [illegible] בכל משחקיה 3:0 [illegible] קרית־אתא תנצח בכל משחקיה [illegible] אפשרות תיאורטית [illegible] הפועל בת־ים היא [illegible] אלופה.

ואכן, קבוצת הפועל בת־ים [illegible] באולמה כאלופה [illegible] ביכולת מצוינת, את הפועל רמת־אביב — 0:3 (3:15, [illegible]). המשחק ארך 48 דקות, [illegible] וגם הטלוויזיה צילמה... [illegible] יעקב הדשקו ורפי [illegible] שפטו: אלכס נוקור ונתי [illegible]

הוועדה למינוי מאמן מצפה להצעות מחו"ל

מאת אשר גולדשלגר

הוועדה לקביעת מאמן לנבחרת הלאומית בכדורגל לא תתכנס לדיון שני. עד אשר יתקבלו הצעות מחוץ מועמדים ממדינות באירופה שהתבקשו להמליץ על מאמן למדינת ישראל.

יו"ר הוועדה, שאול סוירי, ציין כי הועדה הגיעה למסקנה שרצתה לעזור בשם שלישה. [illegible] הוועדה לא תדון בהמלצות על נבחרי ישראלים, ולדברי גורמים בהתאחדות לכדורגל תעסוק רק במאמנים זרים, דבר המקובל על רוב חברי הוועדה.

בינתיים אמור יוסף מירמוביץ להמשיך בפעילותו בנבחרת עד לתום החוזה. עתה נכונו לו שתי משימות נוספות: משחקי נבחרת ישראל נגד בראזיל וארגנטינה.

* קבוצת הכדורגל האנגלית איפסוויץ' ניצחה בבגדר את נבחרת המשנה של עיראק — 0:1. נבחרת זו תייצג את עיראק בגביע העולם השמיני. שיחל ב־22 במארס בכאחריין.

* נבחרת הכדורגל של פינלנד ניצחה בחובאר, 400 ק"מ מזרחית לריאר, את נבחרת סעודיה — 0:1, משער שהבקיע קארי וירטאנן בדקה ה־84.

* נבחרת הכדורגל של באחריין ניצחה במגרשה את האלופה השבדית, מאלמא 0:1. שלושה ימים קודם־לכן ניצחה באחריין את מאלמא 0:2, וביום שישי תארח את נבחרת פאראגוואי.

* הטניסאי השבדי יוהאקים נייסטרום זכה בטורניר בלה־קינטה, קליפורניה, כשגבר במשחק־הגמר על הצרפתי יאניק נואה — 1:6, 3:6, 2:6.

● הטניסאית האמריקנית כריס אווארט־לויד זכתה בטורניר בוקה־ראטון, פלורידה, כשגברה בגמר על המערב־גרמניה בת ה־16, שטפי גראף — 4:6, 3:6, וגרפה לכיסה 110 אלף דולאר.

הנוער ניצח קבוצה מגרמניה 0:2

במשחק ידידות שנערך בהרצליה ניצחה נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל את הקבוצה הגרמנית [illegible] — 0:2.

[illegible] אלמליח וטל כראל כבשו את השערים לישראלים.

צור ראשון

[illegible] צור ראשון [illegible] מנוער [illegible] בתום הסיבוב השני, ולו 20 נקודות. [illegible] רביב ויירנבלד, עם 17 נקודות. [illegible] 24 נקודות, לפי שריית שלו — [illegible] השלישי של המשחקים [illegible]

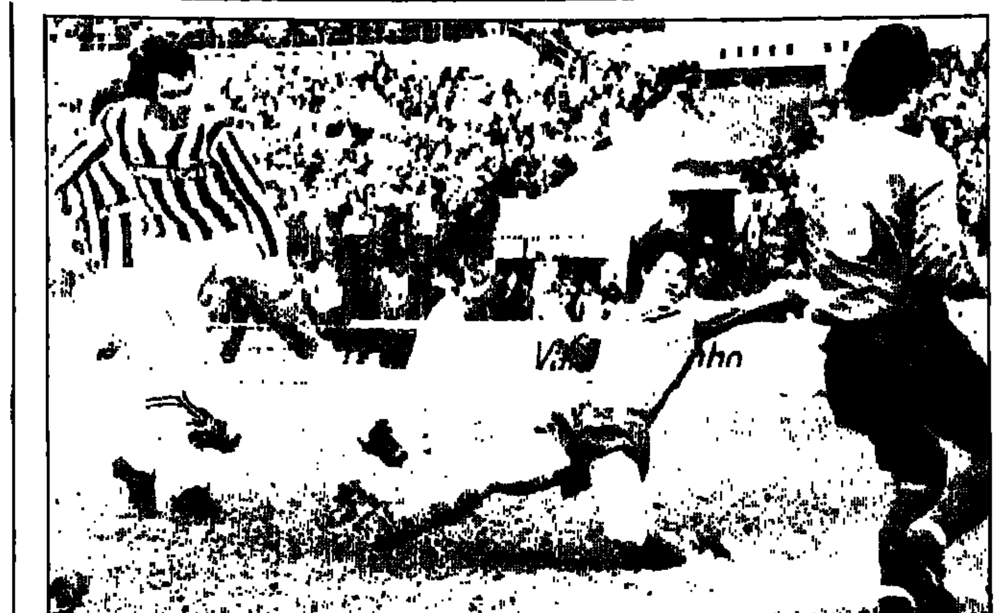

הצרפתי מישל פלאטיני כובש שער ליובנטוס במשחק הליגה האיטלקית ביום ראשון לרשת אודינזה – מה יהיה הערב בברצלונה!
צילום רדיו אי.פי.

משחקי גביעי־אירופה בכדורגל מתחדשים הערב

ברצלונה ויובנטוס במאבק מלהיב — הערב ברבע־גמר

מאת שבח סלברט

משחקי גביעי־אירופה בכדורגל יתחדשו הערב לאחר פגרה של שלושה חודשים. המאבק המסקרן בין 12 מיפגשי רבע־הגמר, בשלושת הגביעים, יהיה בברצלונה. כאשר אלופת ספרד תארח את מחזיקת הגביע האירופי לאלופות והמוליכה בליגה האיטלקית, יובנטוס טורינו.

האלופה המערב־גרמנית, באיירן מינכן, השנייה בבונדסליגה, תשחק באיצטדיון האולימפי עם האלופה והמוליכה בבלגיה, אנדרלכט בריסל.

יתר המשחקים בגביע־האלופות: אברדין (סקוטלנד) — גטבורג (שבדיה); סטיאוה בוקרשט — קוסיסי לאהטי (פינלנד).

המשחק המרכזי ברבע־גמר גביע־אירופה למחזיקות גביע יהיה בבלגראד. כאשר הכוכב־האדום תארח את אתלטיקו מדריד.

הפיינליסטית, ראפיד וינה, תתמודד בבירת אוסטריה עם דינאמו קייב.

משחקים נוספים: דוקלה פראג — בנפיקה ליסבון; דינאמו דרזדן — באייר אורדינגן.

ווד סיזנטי יוצא עם קבוצתו הגרמנית, קלן, למשחק בליסבון נגד ספורטינג, ברבע־גמר גביע אופ"א. קלן, עם סיזנטי, השיגה נצחון ראשון בשבת לאחר "בצורת" של יותר משלושה חודשים, בעוד שכספורטינג הפסידה ביום ראשון בליגה הפורטוגלית לבואוויסטה.

שאר ההתמודדויות: אינטר מילאנו — נאנט (צרפת); היידוק ספליט — ווארחם (בלגיה); ריאל מדריד — נוישאטל (שוויץ).

ארבעה לאומיים הערב בביה"ד המשמעתי

מאת אשר גולדשלגר

ארבעה משחקני הליגה הלאומית בכדורגל יועמדו הערב בפני בית־הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל שצברו חמישה כרטיסים צהובים.

הבולט בין הארבעה הוא חיים גולדברג ממכבי תל־אביב, שסיים עונש הרחקה לפני שבועיים. יתר השחקנים: שמעון פרץ ואשר סלומון (מכבי יבנה) ואמנון קייסי (הפועל פתח־תקוה).

כמו־כן תועמד הערב בפני בית־הדין המשמעתי קבוצת מכבי עפולה מליגה א', המואשמת על־ידי השופט הרוזמן שגרמה להפסקת המשחק עם מכבי חדרה בשבת במצב של 0:2 לחובתה.

נסים כהן עשוי להשתלב בשבת

מאת נפתלי כהן

הכדורגלן הוותיק של בני־יהודה ת"א, נסים כהן, החל אתמול באימונים ועשוי להשתלב תוך כדי המשחק המסקרן בשבת, נגד הפועל ת"א, שיהיה במוקד הליגה הלאומית.

נסים כהן, שסבל מפציעה ממושכת במפשעה, ינסה לחזור לפעילות. המאמן יצחק שניאור חושש מאי יכולתו של נסים כהן להתמיד כמשך 90 דקות, ומאחר שחסר לו מחליף בעל רמה במרכז השורה, ינסה לשלב את נסים כהן.

● ליגות באירופה

* יוון: המוליכה בטבלת הליגה, קבוצת פאנאתינאייקוס אתונה, הביסה את פ.א.או.ק. סאלוניקי — 0:4, ולה 34 נקודות מ־22 משחקים, לפני אירקליס (29), שגברה על אולימפיאקוס 1:3.

* ספרד: לריאל מדריד, בראש טבלת הליגה, 6 נקודות יתרון על האלופה ברצלונה. ריאל השיגה נצחון־חוץ על הרקולס אליקנטה — 0:3, וברצלונה הביסה את ואייארוליד — 0:4.

* פורטוגל: בנפיקה ליסבון והאלופה פורטו, ניצחו במחזור ה־23 בליגה בעוד שספורטינג הפסידה. בנפיקה גברה על פנאפיל 0:2, ולה 37 נקודות מ־22 משחקים, ומקדימה את פורטו עם אותו מספר נקודות, אבל עם משחק עודף. פורטו הביסה את בלננשש 0:5, ספורטינג, במקום השלישי (35), הפסידה לבואוויסטה 2:1.

* יוגוסלביה: המוליכה, פרטיזן בלגראד, נחלה תבוסה עם חידוש משחקי הליגה כשהובסה ע"י סלובודה טוזלה 0:3. למרות הפסדה צועדת פרטיזן בראש עם 27 נקודות מ־18 משחקים, ומקדימה בנקודה את הכוכב־האדום בלגראד, שסיימה בתיקו 2:2 עם ואלאז מוסטאר. היידוק ספליט, שתופיע מחר בגביע אופ"א, גברה על סוטייסקה ניקשיץ' 1:3.

הודו — פקיסטאן 1:2

נבחרת הכדורגל של הודו ניצחה בקאראצ'י את פקיסטאן — 1:2 (1:1), במשחק השביעי ביניהן בהודו.

פקיסטאן קיימה מסע משחקים בהודו: בשלושה משחקים הפסידה ובשניים ניצחה. שני משחקים בתיקו.

יותר מ־1000 שוטרים יפקחו על הסדר בברצלונה

טרי וונבלס, מאמנה של ברצלונה, טרם החליט אם לשתף את הקשר המערב־גרמני ברנד שוסטר במשחק נגד יובנטוס, הערב בגביע־אירופה לאלופות, שיתקיים בברצלונה.

שוסטר הפגין יכולת מרשימה באימונים, אולם וונבלס עדיין שוקל אם להציבו מול מישל פלאטיני.

יותר מ־1000 שוטרים יפקחו על הסדר באיצטדיון, ומתחנה לו. מצפים ל־120 אלף צופים. קיים איסור מוחלט למכור משקאות חריפים בתחומי האיצטדיון.

ברצלונה מקווה לתפגין יכולת טובה הערב כפי שעשתה בראשית השבוע, כשהביסה את ואיידוליה 0:4, מה גם שמשחק הגמר בגביע־האלופות יהיה ב־7 במאי בסביליה והספרדים רוצים לראות שם את נציגתם.

בינתיים נפוצו שמועות שהחלוץ הסקוטי הבין־לאומי סטיב ארצ'יבלד יועבר למנצ'סטר־יונייטד בתום העונה, כחליפו לוולשי הבין־לאומי מרק יוז, גובה העיסקה — 2.8 מיליון דולאר.

מקנרו ובקר פתחו את השנה ביד שמאל

שינויים חלו בצמרת הטניסאים בעולם לפי קביעת "נאביסקו גראנד פרי" בניו־יורק.

לאחר שישה טורנירים השנה, מוליך איוואן לנדל, עם 950 נקודות, לפני השבדי יוהאקים נייסטרום — 588; הצרפתי יאניק נואה — 514; האמריקנים ג'ימי קונורס — 480 וברד גילברט — 460; השבדים מאטס וילאנדר — 423 וסטפן אדברג — 392; האמריקני טים מאיוט — 280; הצרפתי טיירי טילאן — 195 והצ'כי הענק מילאן שרייבאר — 187 נקודות.

לעומת רשימה זו פירסמה איי.טי.פי. (התאחדות הטניסאים המקצוענים) את הדירוג הנוכחי מטעמה בלא ניקוד: לנדל, מקנרו, וילאנדר, קונורס, אדברג, בקר, נואה, נייסטרום, יאריד וגילברט.

המעניין שמקנרו ובקר לא הרשימו עד כה השנה, מה גם שהאמריקני יצא לחופשה ולא הופיע בחודש בטורנירים, ואילו בקר לא זכה, ואפילו לא העפיל לשלבים מתקדמים יותר בחודשיים שחלפו.

משחק שלישי בין ארסנל ולוטון

קבוצות הכדורגל של ארסנל ולוטון, יקיימו ביניהן משחק שלישי בסיבוב החמישי בגביע האנגלי, לאחר שהמשחק החוזר ביניהן, אור לאתמול בהייבורי, נסתיים בתיקו אפס.

לארסנל היו שתי הזדמנויות להבקיע שערים ע"י המגן שחום־העור ויב אנדרסון, בדקות 84 ו־92, אך שוער לוטון, לס סילי, קלט את הכדורים.

שער של דין סאונדרס היקנה נצחון לבריינטון מהליגה השנייה, על פורטסמות' מהליגה הרביעית — 0:1, במשחק חוזר באותו שלב בגביע.

* המוליכה בליגה הסקוטית, הארטס, עלתה לסיבוב החמישי בגביע הסקוטי, לאחר נצחון־חוץ 1:2 על האמילטון.

מקסיקו — נאסיונל מונטבידיאו 0:1

נבחרת הכדורגל של מקסיקו, ללא כוכבה, חלוץ ריאל מאדריד, הוגו סאנשז, נוצחה במונטוריי, מקסיקו, את קבוצת נאסיונל מונטבידיאו — 0:1, משער שהבקיע פלורס בדקה ה־21.

המשחק נערך באיצטדיונה של אנברסיטאריה, שם יתקיימו משחקי הבית השישי, בו נכללות אנגליה, פולין, פורטוגל ומרוקו.

טלקס

● **בוטרוס ראלי – מועמד למנכ"ל אונסק"ו**

מרכז האו"ם. – סגן שר החוץ המצרי, בוטרוס ראלי, הוא אחד המועמדים הרציניים לכהונת מנכ"ל אונסק"ו, ארגון האו"ם לחינוך, מדע ותרבות. כאשר אמאדו מכתר מבאו יפנה תפקיד זה בעוד 20 חודש – נודע במקורות דיפלומטיים במרכז האו"ם.
בין המועמדים גם שר החוץ אורוגוואי, הכלכלן אנריקה איגלזיאס.
(ע"צ)

● **מורדי אנגולה לכדו 150 זרים**

ליסבון. – מורדי אנגולה מתנועת „אוניטה" מסרו אתמול, כי השתלטו על עיירה של מיכרות יהלומים במחוז בצפון־מזרח המדינה ולכדו יותר מ־150 אזרחים זרים, כולל בריטים, פורטוגזים, פיליפינים, רומנים ומערב־גרמני.
בהודעה שפרסמה תנועת „אוניטה" בליסבון, נאמר כי כוחותיה כבשו ב־1 במארס את העיירה אנדראדה במחוז לונדה, אחרי קרב עז שבמהלכו נהרגו 60 חיילים של צבא הממשלה.
(ע"ר. ע"צ)

● **מרכולים נבזזו בריו בגלל שהפקיעו מחירים**

ריו דה־ז'אנירו. – 9 מרכולים ומאפייה אחת שבעיבורי ריו דה־ז'אניירו נבזזו ביום שני בידי תושבי העיר, במחאה על העלאת מחירים בניגוד לחוק. דובר המשטרה אמר, כי 43 אנשים נתפסו תוך כדי מעשי ביזה.
מספר הפגנות נערכו ברחבי המדינה במחאה על הפקעות מחירים לאחר שהנשיא החדש הכריז על הקפאת כל המחירים, במסגרת המאבק לבלום את האינפלציה של 250 אחוזים לשנה.
(ע"צ)

● **סימנים ראשונים להתקדמות בשיחות ז'נבה**

ז'נבה. – נציגי ארה"ב ובריה"מ סיימו אתמול סיבוב בין שבעה שבועות של שיחות לפיקוח על נשק גרעיני באמצעי לחימה בחלל. על רקע סימנים ראשונים של התקדמות מסויימת במו"מ זה, אשר נפתח לפני שנה.
הצוותים המנהלים בנפרד מו"מ על טילים גרעיניים ארוכי־טווח, על טילים לטווח בינוני ועל אמצעי לחימה בחלל נתכנסו אתמול לישיבת מליאת נסיימת במשרדי הסוכנות האמריקנית לפיקוח על הנשק.
סיבוב שיחות חמישי עומד להפתח ב־8 במאי. (ע"ר)

● **נמשכים חילופי־אש כבדים בביירות**

ביירות. – חילופי אש כבדים בנשק אוטומטי, במרגמות ובטילים נגד־טנקים התנהלו אתמול זה היום השני ברציפות בין נוצרים ומוסלמים לאורך הקו הירוק החוצה את ביירות.
לאחר כמה שעות של הפוגה במשך הלילה התחדשו חילופי ה־אש עם עלות השחר. כל דרכי המ־עבר בין שני חלקי הבירה הלבנו־נית נחסמו. (ע"ר. ע"צ)

● **15 ניספו בדליקה בוונצואלה**

קאראקאס, ונצואלה. – לפחות 15 איש, ביניהם שגריר צ'ילה, קארלוס דה קוסטה נורה ניספו אתמול, כאשר דליקה עזה השתוללה בקומות העליונות של בניין בן 15 קומות, בו שוכנה שגרירות צ'ילה בקאראקאס.
מההרוגים, ביניהם השגריר היו בקומה ה־14. שם היו השגרירות והקונסוליה 6 אנשים ניספו שתי קומות נמוך יותר שני פקידים צ'יליאנים נהרגו כאשר קפצו מגרומי הבניין כדי להינצל מהלהבות.
(ע"ר)

דרא"פ עומדת לבטל מצב החרום מחרתיים

בותה מבטיח: ב־1 באוגוסט נעניק העצמאות לנמיביה

קייפטאון. – **נשיא דרום־אפריקה, פ.וו. בותה, אמר אתמול, כי הממשלה תבטל בקרוב את מצב החרום, קרוב לוודאי ביום שישי.**
בנאום בפרלמנט הוא גם קבע את ה־1 באוגוסט השנה כמועד שבו תגשים דרום־אפריקה את תוכנית האו"ם להענקת עצמאות לנמיביה.
זמן קצר לפני נאומו היתה התפוצצות בקומה השנייה של המטה הכללי של המשטרה ביוהנסבורג. כפיצוץ נפצעו 2 שוטרים ונגרם נזק.
נשיא דרום אפריקה חזר והדגיש, כי תנאי להענקת עצמאות לנמיביה הוא התחייבות לסלק את החיילים הקובנים מאנגולה. מספרם נאמר כ־25,000.
הוא אמר, כי המהומות שגרמו בשנתיים האחרונות למותם של יותר מאלף איש, עדיין נמשכות באזורים שונים במדינה. אך הוסיף: „המצב השתפר במידה מספקת כדי לאפשר לי להודיע, כי בעתיד הקרוב תפורסם הודעה, קרוב לוודאי ביום שישי, אשר תבטל את מצב החרום באותם אזורים שבהם הוא עדיין בתוקף".
מצב החרום הוכרז ביולי אשתקד באזורים שונים, בנסיון לשים קץ להתנגשויות בין שחורים ובין כוחות הבטחון.
הבית הלבן בירך אתמול על הוד־עתו של נשיא דרא"פ, כי ממשלתה תבטל את מצב החירום במרינה.
הדובר, לארי ספיקס, גם קידם בברכה את הודעת דרא"פ בדבר הענקת עצמאות לנמיביה. לארי ספיקס הודיע, כי אחד מראשי המומחים האמריקנים לענייני אפ־ריקה, פרנק וויסנר, ייצא ללא דיחוי לאיזור, כדי לנהל התייעצויות עם הממשלות השונות על „הצעד החיובי הבולט במו"מ להשיג את עצמאותה של נאמיביה".
(ע"ר. ע"צ. איי.פי.)

שגריר צרפתי חדש בישראל

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — השלטון הסוציאליסטי ממנה שגריר חדש בישראל כאחד המינויים האחרונים לפני שיאלץ לפנות מקומו לימין אחרי הבחירות.
„לה מונד" נמסר אתמול, כי דיפלומט מקצועי, אלן פייר, ימונה בקרוב מאוד לשגריר צרפת בישראל במקום ז'אק דופון. פייר כיהן עד כה כמנהל מחלקת האו"ם במשרד־החוץ. בתוקף תפקידו הוא קיים מגעים עם דיפלומטים ישראלים כאן, שבאו לקבל על הצבעות צרפת באו"ם.
לא יודעים מה המניעים הפוליטיים של האליזה ומשרד החוץ להיחפז ולמנות שגריר חדש בישראל עוד לפני הבחירות. פייר היה בעבר שגריר צרפת בניגר. הוא לא מופיע כאיש אמון של האליזה.

פרס 53 אלף דולר – למוסר מידע

ביקורת חריפה בשוודיה על חקירת רצח פאלמה

מאת עלי כהן, כתבנו בסקנדינביה, וסוכנויות הידיעות

שטוקהולם. – ביקורת חריפה נמתחה אתמול על משטרת שוודיה על טיפולה ברצח ראש הממשלה – אולוף פאלמה, לאחר שלא נתגלו שום עקבות של הרוצח, 4 ימים לאחר הירייות בלב שטוקהולם.
דיפלומטים מערביים אמרו אתמול, כי יותר ויותר מתקבל הרושם שהרצח היה מעשה ידיו של ארגון קיצוני קטן, ונראה כי קבוצות הגרילה הבין־לאומיות העיקריות לא היו מעורבות בו.
מפקד המשטרה המקומית הודיע אתמול בכסיבת עיתונאים על הקצבת פרס כספי גדול, חצי מיליון כתר (כ־53,000 דולר), לאדם שימסור מידע שיביא לגילוי הרוצח של פאלמה.

נפתח המשפט של חברי „כנופיית התפוז המכני"

רומא. — **59 איש, שזכו לכינוי „כנופיית התפוז המכני", בשל אכזריותם, הועמדו אתמול למשפט באשמת מעשי שוד, אונס וחטיפה.**
הכנופיה ביצעה 700 מעשי שוד בשכונות עשירות בצפון־רומא בין השנים 1979 ו־1983, בהם שדדה תכשיטים ודברי־ערך אחרים בשווי של 10 מיליון דולר. נאמר בכתבי האישום.
עיתוני איטליה כינו אותם „כנופיית התפוז המכני", על־שם ספרו של הבריטי אנתוני ברג'ס, בשל מעשי האלימות האכזריים והמיותרים שלהם.
בדרך כלל המתינה קבוצה של שלושה שודדים לזוגות עשירים שחזרו לבתיהם בשעות המוקדמות של הבוקר. והיא אילצה אותם באיום של נשק למסור את כל התכשיטים ודברי הערך שברשותם. במספר מקרים אנסו חברי הכנופיה את הנשים או חתכו בסכין־גילוח את פניהם של הקורבנות.
בין קורבנות הכנופיה היו מפיקי סרטים, שחקנים ושחקניות, זמרים וספורטאים.
(ע"ד)

נגיד הבנק: מרקוס ברח עם 5.5 מיליון דולרים

ממשלת הפיליפינים הורתה להחרים כל רכושו של הנשיא המודח

מנילה. — **הממשלה הפיליפינית הורתה אתמול להחרים את כל הרכוש וחשבונות הבנקים של הנשיא המודח, פרדיננד מרקוס, בפיליפינים, ופתחה בחקירה על נכסיו בבריטניה, ארה"ב, איי בהאמה, ברזיל ושווייץ, ששוויים עשוי להסתכם במיליארדי דולרים.**
חוביטו סאלונגה, ראש הוועדה למימשל תקין, גם הודיע על החרמת כל החברות השייכות למשפחת מרקוס ולמקורביה. לוועדה בת חמש החברים, שאותה מינתה הנשיאה אקינו כדי להשיב את כל הרכוש „הבלתי חוקי" של אנשי מרקוס, עוזר צוות של עורכי־דין מנהלי חשבונות ואנשי משטרה.
נגיד הבנק המרכזי, חוסה פרננדס, אמר ביום שני, כי מרקוס נמלט לארה"ב כשברשותו 5.5 מיליון דולר במטבע חוץ, תכשיטים, זהב וחפצי ערך אחרים.
סאלונגה מסר במסיבת עיתונאים, כי הצעד הראשון של הוועדה היה להפקיע את חברת „מראלקו", שבבעלות מרקוס, שהיה לה מונופולין על אספקת חשמל לעיר הבירה מנילה.
כוחות הבטחון הפיליפינים מסרו אתמול, כי אספו כלי־נשק רבים מידידים וקרובי משפחה של מרקוס. אך הכחישו כי כוחות נאמנים למרקוס מתרכזים מחדש כדי לפעול נגד הממשלה של הנשיאה קורסון אקינו.

נציג סובייטי בז'נבה: הציונים שיתפו פעולה עם היטלר

מאת יוסף אלפרן, כתב „על המשמר" בשווייץ

ז'נבה. — **תקרית מילולית חריפה אירעה אתמול בעת דיוני ועדת האו"ם לזכויות האדם בין שגריר ישראל, אפרים דואק, לבין נציג ברית המועצות, דימיטרי בייקוב.**
בייקוב התרעם על „השמצות ציוניות" בדבר אנטישמיות בארצו, והתפרץ שלשום באומרו, ש„הציונים שיתפו פעולה עם הנאצים, סייעו לעליית היטלר לשלטון ופיקדו בעצמם על סלקציה ומשלוח יהודים לתאי הגזים".
השגריר דואק השיב לו אתמול, בדברו במעמד של „משקיף": „הנני שואל את עצמי, אם ב„ארמון האומות" בז'נבה נשמעו אי פעם ביטויים אנטישמיים מסוג זה, שנאמרו אמש כלי שום איפור דיפלומטי", אמר נציג ישראל.

פקיד הבחירות לבחירת ועדה חקלאית שליד המועצה המקומית רמת־השרון
הודעה מס' 5 על תוצאות הבחירות לפי סעיף 66 לתוספת השניה

ביום ז' באדר א' התשמ"ו (16.2.86), במועד שנקבע על ידי הוגשה רשימת מועמדים אחת לבחירת 11 נציגים של החקלאים בועדה החקלאית שליד המועצה המקומית רמת־השרון. בהתאם להודעתי מס' 4 מיום ט' באדר א' התשמ"ו (18.2.86) אושרו על־ידי המועמדים האלה:

1. יהודה גפני
2. זלמן הנדלסמן
3. מרדכי טרודלר
4. ראובן אורן
5. ליאור לוינסון
6. שבתאי סרור
7. יעקב זבולודובסקי
8. רון קדישאי
9. אליעזר ניר

הואיל והוגשה רשימת מועמדים אחת בלבד ומספר המועמדים שאושרו בה פחות ממספר הנציגים העומדים לבחירה – הכרזתי ביום ט"ז באדר א' התשמ"ו (25.2.1986) בתוקף סמכותי לפי תקנה לתוספת השניה הנ"ל על המועמדים הבאים:

1. יהודה גפני
2. זלמן הנדלסמן
3. מרדכי טרודלר
4. ראובן אורן
5. ליאור לוינסון
6. שבתאי סרור
7. יעקב זבולודובסקי
8. רון קדישאי

כעל האישים שנבחרו כנציגי החקלאים בועדה החקלאית שליד המועצה המקומית רמת־השרון.

יוסף ברון
פקיד הבחירות לועדה החקלאית שליד המועצה המקומית רמת־השרון

תאריך: כ"ג באדר א' התשמ"ו (4.3.1986)

"מקום בצמרת"

„מקום בצמרת" – מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' קול ישראל 4.3.86

1. שובי הרמוניקה – ירדנה ארזי
2. בלדה לסוכן כפול – משינה
3. בית ספר לחופש הדיבור – דני בסן
4. סוף העונה – גלי עטרי
5. ילדים טובים ילדים רעים – יהודית רביץ
6. הלו – שרון ליפשיץ
7. צפור מטורפת – יזהר כהן
8. הנערים הספנים – עפרה חזה
9. בוקר של חמסין – נוני בגר
10. באת אלי – סי היימן
11. אהובת הספן – ריטה
12. בובה מותק – ותיקי הבריגדה
13. הדרך אל הכפר – רבקה זוהר
14. שרליה – חוה אלברשטיין
15. אל תשליכני לעת זקנה – שימי תבורי ואביהו מדינה
16. בואו לחגיגה – אילנה אביטל
17. לדרום – להקת פיקוד הדרום
18. רקדנית בטן – פיקוד הצפון
19. שיר של פעם – דורון מזר
20. קבלי אותי – ההדים
21. בלי גג – אבנר גאנם
22. תן לי רק סימן – רומי הלחמי
23. אל הנח"ל – להקת הנח"ל
24. עם כל החברה – גידי גוב
25. יד ביד ביחד – נירה גל
26. מתגעגע – חיים לוי
27. מלכת הלילה – רחלי חיים
28. מישהו על הירח – אלברט דוסטן
29. מסתפק באילתורים – שלמה יידוב
30. תופסים ראש קטן – ליאור פוטוביץ'

לשיפוטכם – פינת הפזמון החדש

31. נרקוד נשכח – שלמה ארצי
32. החייל הכי מרותק בצה"ל – פיקוד הצפון
33. אין לי מה לתת לך – צביקה פיק
34. ב־דאון – אלי זמיר
35. סתיו ישראלי – גלי עטרי

לכבוד:
„מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים. מיקוד 91010

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐

שם: ______
כתובת: ______
מיקוד ______ תאריך ______

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 4.3.86

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שער יציג
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4738	1.4922	1.4826
לירה שטרלינג	1	2.09	2.19	2.1314	2.1580	2.1452
מרק גרמני	1	0.66	0.69	0.6684	0.6767	[illegible]
פרנק צרפתי	1	0.21	0.22	0.2173	0.2201	0.2184
גילדן הולנדי	1	0.58	0.61	0.5926	0.6000	[illegible]
פרנק שווייצרי	1	0.77	0.81	0.7890	0.7988	0.7930
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2064	0.2090	[illegible]
כתר נורווגי	1	0.21	0.22	0.2110	0.2136	0.2122
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1809	0.1831	0.1816
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2913	0.2950	0.2931
דולר קנדי	1	1.01	1.06	1.0285	1.0413	1.0346
דולר אוסטרלי	1	1.00	1.07	1.0332	1.0461	[illegible]
ראנד דר' אפריקני	1	0.63	0.75	0.7435	0.7526	[illegible]
פרנק בלגי	10	0.32	0.34	0.3262	0.3303	0.3282
שילינג אוסטרי	10	0.93	0.98	0.9496	0.9615	[illegible]
לירה איטלקית	1,000	0.96	1.02	0.9814	0.9936	[illegible]
ין יפאני	100	0.81	0.85	0.8238	0.6341	[illegible]

טלקס

● **שירות טלפוני חדש יופעל היום**

שירות טלפוני ארצי חדש ייחנך היום בתל־אביב ע"י שר התקשורת, פרופ' אמנון רובינשטיין.
בפרוייקט החדשני, המשותף לחברות מוטורולה ותדיראן בשיתוף חברת הבזק, הושקעו כ־10 מיליון דולר.
השירות הטלפוני ייעשה באמצעות מכשיר טלפון מתוחכם, המופעל בשיטה הסלולרית (תאית) המכונה פלא פון. מאפשר קשר טלפון רדיו אלחוטי, באיכות מעולה לכל מקום בארץ ובעולם באמצעות איזור חיוג נפרד הפועל מהיום – 050.
(עש"ת)

● **מחסור במיילדות בביה"ח בצפת**

מחלקת היולדות בבית־החולים בצפת שרויה במצוקה קשה ביותר בגלל מחסור במיילדות.
אם עד סוף חודש מארס לא תמצאנה מועמדות לאיוש משרות פנויות במחלקה זו, תתקשה המחלקה לתפקד.
האחות הראשית בבית־החולים בצפת רחל מוריה, אמרה, כי היא מוכנה לקבל לעבודה גם מיילדות במשרות חלקיות ובלבד שיימצא כח אדם מקצועי שישתלב בעבודה.
במחלקת היולדות בביה"ח בצפת עובדות היום שתי מיילדות בלבד בכל משמרת. בסוף מארס תישאר רק מיילדת אחת בכל משמרת בגלל עזיבתן של שתיים ויציאתן של שתיים נוספות לחופשת לידה. (עתי"ם)

● **„אל־על" תפתח קו חדש לטורונטו**

חברת „אל־על" תפתח קו חדש לטורונטו קנדה, ב־31 לחודש זה.
אם הקו הזה יצליח כמו ארבעת היעדים החדשים האחרונים שנוספו לחברה ב־3 השנים האחרונות – מדריד לוס אנגלס, שיקאגו ומנצ'סטר – מקווה החברה שתוך שנה יהיה הקו החדש ריווחי.
דובר החברה מסר שטיסות הג'מבו בשירות לטורונטו ייצאו פעמיים בשבוע, בימי ב' וד' דרך מונטריאול.
המו"מ עם שלטונות התעופה של קנדה על זכות הנחיתה בטורונטו נמשך למעלה משנה והוא פותח ל„אל־על" שוק תיירות גדול, הן במערב קנדה והן במערב ארה"ב. בטורונטו מצוי נמל תעופה חשוב לכל החוף המערבי של היבשת, המשרת טיסות בינלאומיות רבות. (עתי"ם)

● **עו"ד שמולביץ' – סגן היועץ המשפטי במשרד המשטרה**

עו"ד חיים שמולביץ' מונה לתפקיד סגן היועץ המשפטי במשרד־המשטרה. שמולביץ' שירת עד כה במשטרת ישראל בדרגת פקד ולצורך המנוי יצא לחופשה ללא תשלום.
עו"ד שמולביץ' התגייס למשטרת ישראל ב־1974 וכיהן כתובע משפטי במטה מחוז תל־אביב וכן כראש מחלקת חקירות במרחב דן. היה בין מקימי האיגוד המקצועי של השוטרים בשנים 1978־1980 עד לפירוקו בעקבות חוק לתיקון פקודת המשטרה. החל משנת 1981 התחיל בפעילות בארגון השוטרים הבינלאומי ובשנת 1983 נבחר למזכ"ל ארגון השוטרים הבינלאומי תפקיד בו הוא משמש עד היום.
בשנת 1983 הגיש עו"ד שמולביץ' יחד עם עו"ד ורדה וירט־ליבנה תביעה ייצוגית של כל שוטרי ישראל לבית הדין לעבודה הדורשת ליישם את החלטת הממשלה מחודש אפריל 1979 בדבר השוואת שכר השוטרים לשכר אנשי צבא קבע.
(שע"ח)

תיקון טעות לטור השבועי
אסיפות המחאה של הגמלאים בהשתתפות חברי הכנסת בחדרה, רמת־גן וגבעתיים יתקיימו ביום חמישי 6.3.86 ולא ביום ראשון כפי שפורסם

אביבה גרנות כופרת באשמת רצח מלבסקי

הקראת כתב־האישום נגד חוה יערי נדחתה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

אביבה גרנות הכחישה אתמול באמצעות עורך־דינה כל מעורבות ברצח התיירת מלה מלבסקי. חווה יערי ואביבה גרנות הובאו אתמול בבוקר לבית־המשפט המחוזי בת"א לשם התייחסות לכתב־האישום. יו"ר הרכב השופטים, השופטת חנה אבנור, נעתרה לבקשת עורכי־הדין של חווה יערי ודחתה את הקראת כתב־האישום ושמיעת תשובותיה של יערי ל־20 במארס.
באולם המשפט נכחו אתמול סקרנים, עתונאים, בעלה של חווה יערי, אהוד, אחותה, ציפי קביליו וקרובי משפחה. חווה יערי סירבה לשוחח עם עתונאים ואמרה רק „אצלכם זו הצגה ואצלי אלה החיים, אז אנא מכם". בתשובה לשאלה אמרה יערי, כי „התנאים בבית המעצר הם בסדר גמור". חברתה אביבה גרנות ענתה גם היא על שאלה זו: „אתם מוזמנים לבוא לכלא ולראות בעצמכם".
עם השופטת חנה אבנור ישבו בהרכב השופטים ישראל גלעדי ויוסף גולדברג.

כפר בכל האשמות

עורך־הדין נתן קנת, המייצג עם בנו חיים קנת את אביבה גרנות, הכחיש את כל סעיפי האישום נגדה. הוא הודה רק בסעיף שבו נאמר כי השתיים היו ידידות טובות והכירו זמן רב. הוא טען עוד, כי בכתב־האישום כתוב כי „השתיים הלמו בראשה של מלה מלבסקי", והוא מבקש פירוט כדי לדעת למי בדיוק מייחסת התביעה את המהלומות ואת הרצח. באת־כח התביעה, עו"ד פנינה דבורין, השיבה, כי כתב־האישום אינו משותף והאשמה מיוחסת לשתיים באופן שווה.
עורכי־דינה של חווה יערי דרור מקרין ועדנה קפלן ביקשו מבית־המשפט שהות נוספת לעיון בראיות המשפטיות ובדו"ח הפתולוגי אותו קיבלו לפני שבוע. לדברי עו"ד קפלן, עליהם לצפות עוד ב־111 קלטות וידיאו עם חומר החקירה והראיות. עם זאת הודיעה עו"ד עדנה קפלן בשם הסנגוריה, כי הם מוכנים להארכת מעצרן של יערי וגרנות עד תום ההליכים המשפטיים.
בית־המשפט נעתר לבקשה והודיע כי כתב־האישום נגד חווה יערי ייקרא בפניה ב־20 במארס. הדיון בהוכחות במשפט זה יתחיל ב־2 ביוני ובמהלכו יופיעו 39 עדים מטעם התביעה.
חווה יערי ואביבה גרנות לא דיברו ביניהן ולא החליפו מבטים לאורך כל הדיון אתמול בבית־המשפט. השתיים עצורות בתאים נפרדים בבית־הסוהר „נווה תרצה" ברמלה.

הורשע חבר חוליה פרו־לובית שזוממה לחטוף אזרחים ישראלים

מאת כתב „על המשמר" בנצרת

קטין בן 16 שחדר מאחת ממדינות ערב השכנות לישראל הורשע אתמול בבית־המשפט המחוזי בנצרת בהשתייכות לאירגון עוין, נשיאת נשק וחדירה לישראל שלא כדין בנסיון לתפוש בני ערובה בישראל.
אתמול התיר לראשונה בית־המשפט לפרסם את פרטי כתב־האישום אך אסר לפרסם את שמו או ארץ מוצאו של הקטין.
מכתב־האישום עולה, כי הקטין עבר בתחילת שנת 85' ללבנון, שם התגייס לאירגון „הפתח" שהשתייך לפלג של „הוועדה המהפכנית הפלשתינית", שהוא פלג פרו־לובי ובראשו עומד נשיא לוב, מועמר קדאפי.
עם גיוסו עבר הנאשם במשך שלושה חדשים אימונים צבאיים ובחודש ספטמבר אשתקד הורו לו מפקדיו לצאת עם שניים אחרים למיבצע התאבדות בישראל.

להתפוצץ עם בני־הערובה

הם נצטוו להגיע לקריית־שמונה ולחטוף שם אזרחים ישראלים כבני ערובה. לאחר החטיפה היה עליהם לשאת ולתת עם השלטונות בדרישה להסגיר לידיהם את שגרירי בלגיה, גרמניה וצרפת, ולספק להם מטוס שיטיס אותם ללוב או לדמשק.
על־פי המתוכנן היו אמורים להוציא להורג את אחד מבני הערובה אם דרישתם לא תתמלא תוך זמן קצוב. לאחר מכן היה עליהם לחסל בן ערובה נוסף, ואם גם אז לא היו השלטונות נענים לדרישתם – הם היו צריכים לפוצץ עצמם יחד עם בני הערובה.
ב־1 בספטמבר חדרה החוליה לישראל לאחר חיתוך גדר המערכת. אולם החדירה נתגלתה והוחל במצוד עליהם. לאחר 3 ימים, משהתהדקה הטבעת סביבם, הם נכנעו.
ברשות המחבלים היה ארסנל שלם של נשק וכלי חבלה, שהכיל 3 רובי קלשניקוב עם 30 מחסניות, רר"ט עם 7 פצצות, מקלע, מטול אר.פי.ג'י. עם 4 פצצות, 12 רימוני יד, 2 אקרחים, 10 ק"ג חומר נפץ, מצפן, מפה, מזון ותרופות מסממות, שבהן היה עליהם לסמם את בני הערובה כדי ש„לא יעשו להם בעיות".
השופטים יוסף בהלול, מיכה לינדנשטראוס ואביגדור משאלי הרשיעו את הנאשם על־פי הודאתו בחברות בהתאגדות בלתי מותרת, בהסתננות ובהחזקת נשק שלא כדין. גזר־הדין יינתן ביום ג' הבא.

עוקל רכוש חברת החשמל המזרח־ירושלמית

אנשי לשכת ההוצאה לפועל במחוז ירושלים סימנו שלשום בלילה את רכושה של חברת החשמל המזרח־ירושלמית, שי־עוקל בפקודת ההוצאה לפועל. סימון הרכוש ורישומו נועד למנוע אפשרות של מכירתו ע"י חברת החשמל המזרח־ירושלמית.
לשכת ההוצאה לפועל במחוז ירושלים הוציאה צווי עיקול על נכסי החברה עד סכום של 8 מיליון דולרים, לבקשת חברת החשמל הישראלית, על רקע החובות מצטברים לחברה בסכום זה.
בתחילה סירבו אנשי חברת החשמל המזרח־ירושלמית לאפשר את כניסתם של פקידי ההוצאה לפועל לשטח החברה. אך בהתערבות עורך־דינו של ראש מועצת המנהלים, אנואר נוסייבה, עו"ד שלמה תוסיה־כהן, איפשרו עובדי החברה את כניסת המוציאים לפועל לשטח חברת החשמל.
בחברה עצמה מקווים כי עד סוף החודש יצליחו לגייס כסף לתשלום החובות לחברת החשמל הישראלית.

מת רפאל מרינוב מייסד „המשביר לצרכן"

רפאל מרינוב, מייסדה ומנהלה הראשון של רשת „המשביר לצרכן", מת אתמול.
רפאל מרינוב נולד בבוריסוב, רוסיה, והגיע ארצה כחלוץ. היה איש ההגנה, עבד שנים רבות כמזכיר בית החולים הדסה בירושלים, היה מראשוני מקימי הקואופרציה הצרכנית בישראל וחבר הנהלת המשביר המרכזי. ממניחי היסוד של רשת בתי הכלבו „המשביר לצרכן" ב־1947 ומנהלה הראשון במשך 30 שנה. בן 81 היה במותו.
הניח אחריו בת ושני בנים, ביניהם ד"ר אורי מרינוב, מנכ"ל השרות לשמירת איכות הסביבה במשרד־הפנים. (עתי"ם)

זכו בלוטו
בהגרלת הלוטו מס' 9/86 שהתקיימה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 2, 18, 20, 22, 24, 28. המספר הנוסף הוא: 29.

לאילזה פלס והמשפחה
משתתפים באבלכם עם פטירת
האחות
בניכר
קיבוץ דליה

אבלים על מות
רפאל מרינוב
איש החזון והמעש
מייסד הרשת ומנהלה הראשון
ומשתתפים בצער
המשפחה
ההנהלה ועובדי
המשביר לצרכן

בפליילים

פוצצה מכוניתו של מפקד כלא דמון

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

מכוניתו של מפקד כלא דמון, סגן גונדר רפי שוקרון, פוצצה אתמול בלילה ונשרפה כליל על־ידי רימון רסס שהוטמן בתוכה.
אתמול סמוך לשעה 4 לפנות בוקר החריד קול פיצוץ עז את תושבי דרך צרפת שבקריית־שפרינצק שבחיפה והם מיהרו לדווח למשטרה על הפיצוץ. כוחות המשטרה שהגיעו למקום גילו כי מכונית ה„פורד פוסטה" השייכת למפקד כלא דמון עולה באש. למקום הוזעקו חבלנים של המשטרה שפתחו בסריקות ובבדיקת איזור הפיצוץ.
דובר שירות בתי־הסוהר, שמעון מלכה, מסר אתמול, כי נסיון ההתנקשות במפקד כלא דמון התקבל בשירות בתדהמה, מאחר ורפי שוקרון ידוע ביחסו הליברלי לאסירים.
משטרת מרחב חיפה פתחה בחקירה.

אסיר נוסף נמלט מכלא מעשיהו

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

אסיר נוסף נמלט אתמול מכלא מעשיהו. הנמלט הוא עוניר מסרוואה בן 24 מטייבה, המרצה עונש מאסר בגין אי־תשלום דמי מזונות.
זהו האסיר השני שנמלט תוך שבוע ממחנה מעשיהו, הנחשב לכלא פתוח. במוצאי־שבת נמלט מן הכלא חטאב ירמי־עיסה. הוא נתפש בביתו במושב בדרום והוחזר לכלא.
כתבנו מציין, כי בכלא מעשיהו מפרידה בין האסירים לחופש רק חוכת גדר אחת בגובה של שני מטרים וכי למעשה אין כל קושי להמלט מהמקום.
נציב שירות בתי־הסוהר, גונדר רפי סוויסה, הודיע לאחרונה, כי הוא מתכוון לשנות בקרוב את הנוהל הקיים ולאפשר לאסירי מחנה „מעשיהו" להתהלך בבגדים אזרחיים כדי להקל על תחושתם.
דובר שירות בתי־הסוהר, שמעון מלכה, אמר אתמול, כי „מחנה מעשיהו מנוהל על בסיס של אמון וכי שירות בתי־הסוהר אינו נוקט במישטר טוטליטרי ולא ינהיג ענישה קולקטיבית".

פוענחה פרשת רצח החנווני מאור־יהודה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

המשטרה הצליחה לפענח השבוע את תעלומת הירצחו של מנשה חטאשווילי, בעל מכולת מאור־יהודה לפני למעלה מחודשיים.
כזכור, נפצע חטאשווילי אנושות במהלך שוד ב־24.12.85, כאשר אלמונים תקפוהו ברחוב ושדדו ממנו 8000 דולר במזומן, ונפטר מפצעיו בבית־החולים.
צוות מפלג תשאול של היחידה המרכזית בתל־אביב פתח בחקירה מקיפה ועצר השבוע ארבעה גברים כחשודים בביצוע הרצח.
מהחקירה עלה, כי קורבן הרצח עסק בנוסף לחנות המכולת שבבעלותו גם בסחר דולרים ועל רקע זה אירע השוד והרצח. לאחר השוד התחלקו ביניהם ארבעת החשודים בשלל הרב. שניים מהם יצאו לחו"ל לתקופה קצרה וכששבו ארצה נעצרו לחקירה.
החשודים שנעצרו הם מיכאל זיקאשווילי בן 30 ומיכאל מושיאשווילי בן 38, שניהם מקריית־אתא, ורפאל קוזיאשווילי בן 30 ואלבר בברישווילי בן 38, שניהם מאור־יהודה.

לאווה מרגליות ומשפחתה
ולקיבוץ דליה
אתכם בצער ואבל במות האח
הרברט פוזנר
ארד בע"מ
דליה — רמות־מנשה

משתתפים בצערה של חברתנו
אדריאנה רטנר
במות
האב
בניכר
בית ניר־יצחק

עם אדריאנה
אתך באבלך במות
האב
מעלה־הבשור

לשרה סטמפו,
למשפחה בדליה ובגבעת־ברנר
משתתפים באבלכם הכבד
עם פטירת
האם
קיבוץ דליה